

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.
OFFICIAL REPORT**

*Sixty-fourth day of the First Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 15th February, 1968.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

WHARF AT TADA

1036—

* 1928 Q.—Sri K. Muniswamy (Satyavedu) :— Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether the Government are aware that there is a wharf at Tada from which there is Boat way to Sreeharikota Islands in Pulicat lake in Sullurpet taluk, Nellore District ;

(b) whether the Government propose to improve the same and introduce steamboat way for exports from tradesmen to go to far off places like Madras; and

(c) if not, the reasons therefor?

The Minister for Communications (Sri J. V. Narasing Rao) :—
(a) No, Sir. There is no wharf at Tada but there is a small basin into which the country crafts carrying passengers between Tada and Sreeharikota Islands enter and leave.

(b) There is no such proposal.

(c) There is no sea trade at Tada and as such there are no proposals for improving the same by introducing steam boats

(శ్రీ ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం (రెడ్డి) :—కడ నుండి శ్రీహరికోటకు రోడ్ ఫారమ్ చేపట్టుకంటే అవకాశ ఉన్నదా? ఎన్ని మేట్స్ పై నా శయనై నవారా?

(శ్రీ తె. వి. వరహంగరావు :—తెల్లూ పరిషత్ వారు రోడ్ ఫారమ్ లేస్తున్నారు. 60 వర్సెంట్ వరకు ఇప్పటికి అమలవుతోంది.

శ్రీ చాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (కె.కె.నరసింహ):—ఇది టూరిస్టుల కేంద్రంగా పనిచేస్తుంది. అక్కడ ప్రయాణికులకు పనికివచ్చేటట్లు ఉన్నది. దీనికి ఏదన్నా లాంచీ వేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అటువంటి ప్రయత్నం ఇప్పటికీ ఏమీ లేదు. టూరిస్టుల సౌకర్యంగా ఉండే టూరిజం నుండి ఏదైనా వాటిలంటే అలాంటివి అనే అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ జె. మునుస్వామి :—నడ మద్రాసు నుండి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు వచ్చే మొట్టమొదటి రేవు పట్టణంగా గుర్తించబడినానికి అవకాశం ఉంది. శ్రీహరికోటలో ఫారెస్ట్ ఏర్పాటు ఉంది. అక్కడనుండి కలవ, వేలకు నేలలు, విలువగల ఉప్పును గుల్ల ఎక్స్‌పోర్టు కావడానికి అవకాశాలు ఉన్నవి. ఆ లెండ్ నుండి మూల్యం పెట్టుకుని రావడంతో పాటుగానే రేళ్ళ, ప్రజలు చాక్లెట్లకు పడవలో ప్రయాణం చేసే వారు వై నందిన కృత్యాలు నెరవేర్చుకొంటున్నారు. అక్కడ లాంచీలు ఏర్పాటుచేస్తే లాభదాయకంగా ఉంటుందని ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుందా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—లాంచీ వరకు అలాంటి వనరులుగా ఉన్నాయి. మద్రాసుకు వరుసలు రవాణా చేయటానికి మాత్రం లోడ్ పై న దగ్గరగా ఉంటుంది గానీ, పడవలపై పడవల లాభదాయకంగా ఉండదు.

శ్రీ జె. వి. చంద్రశేఖరరావు (పి.లేరు):—ఇక్కడ నడుపుతున్న పోస్ట్ ఆఫీస్ ప్రయాణికులను కాటేస్తూ ఉంటారు. వాటిలో అప్పుడప్పుడు ప్రయాణికులు బయటపడతారు. ప్రియంబిలు తడవలోపల ఏర్పాటు చేయాలని అనుకుంటున్నారు. అదే ప్రకారం ఇక్కడ నడుపుతున్న పోస్ట్ ఆఫీస్ ఏర్పాటు చేయటానికి అవకాశం ఉంటుందా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అక్కడ చేస్తూ ఉంటారు. అక్కడలో తీసుకోవాల్సిన ఏర్పాటు చేస్తూ ఉంటారు. ప్రభుత్వం పైపునుండి వడిపించటంలేదు. ఇక్కడ కూడా టూరిస్టులకు సౌకర్యం అలాంటివి లేవు, కానీ ఏర్పాటు చేయటానికి ఇంకా ఏమీ నిర్ణయం కూడా తీసుకోలేదు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చిరాల):—చిరాల నుండి, లండన్, కాకినాడ రేవు పట్టణాలకాక వాటికి తోడుగా ఇంకా చిన్నవిగా పెద్దవిగా ఉన్న రేవు పట్టణాలను అభివృద్ధి చేసే విషయంలో ప్రభుత్వం తీవ్రంగా యోచిస్తుందా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఆ ప్రశ్న దీనిలో ఉద్బవించదు. ప్రభుత్వం కాకినాడ మరియు పల్నాడు యొక్క రేవులు అభివృద్ధి చేయాలనే పథకం కూడా ఉంది. కానీ విషయంలో ప్రయత్నాలు బయటపడ్డాయి.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అది గాక ఇంకా ఏదైనా ప్రాజెక్టు ఉన్నదా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అది గాక ఇంకా ఏమీ ఉంది?

Sri G. Sivaiah (Puttur):— You are aware that those villages are flooded during the rainy days and it is impossible for the villagers to come out from those areas. In view of this, will the Government take urgent steps to implement the scheme?

Sri J. V. Narasinga Rao :—This won't come under that category.

DRAINAGE SCHEMES IN JIJIVARAM ETC. IN KRISHNA DISTRICT
1037—

* 1490 (M) Q.—Smt. M. Kasturi Devi (Gudivada) :—Will the hon Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there are any proposals with the Government to take up drainage scheme in Villages like Jijivaram, Digumilli, Raparla, Undropudi, Polavaram and Hibhanapudi of Gudivada taluk, Krishna District :

(b) if so, the stage at which it stands at present ; and

(c) if not, whether the Government will consider to take up the said scheme?

The Minister for Irrigation (Sri S. Sidda Reddy):—(a), (b) and (c) : The proposal for taking up the Jijivaram Drainage Scheme was examined. It has been deferred in view of present difficult financial position. Instructions have been issued to the Chief Engineer concerned to renew the proposal early in April, 1968, if the position of funds improves.

బుజ్జివరం డ్రైనేజీ స్కీము పరిశీలించటం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం ఆర్థిక లోపం వల్ల వాయిదా వేయటం జరిగింది. వచ్చే సంవత్సరం ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి పరిశీలించటం జరుగుతుంది.

ఒక గౌ. సభ్యుడు :—ఈ మురుగునీటిని ఇప్పుడు ఉన్న ఎన్టీ మేట్స్ ప్రకారం ప్లాను ప్రకారం తవ్వకే గుడివాడ తాలూకా దివి తాలూకా పరిపాలన ఉన్నటువంటి దివి తాలూకాలో ఉన్నటువంటి కొన్ని గ్రామాలు మునిసిపాలిటీలు గనుక ఇప్పుడు ఉన్న ప్లాను మార్చి వేరే పద్ధతిగా చేయమని ఆ గ్రామాలనుండి వచ్చే వా ఏటీపిఎస్ వచ్చాయా? దానిని గురించి ఏమి చర్య తీసుకొన్నారు?

(శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—అది ప్రవేశపెట్టబడుతుంది. కాగుచేసేటప్పుడు—అవన్నీ పరిశీలన చేస్తాము.

(శ్రీమతి ఎం. కస్తూరిదేవి :—అధ్యక్షా, ఈ స్కీమును గురించి రెండుసార్లు కేంద్ర మంత్రి శ్రీ ఎల్. రావుగారు ఇన్స్పెక్షన్ చేయటం జరిగింది. మొట్టమొదట ఇన్స్పెక్షన్లో వారు యీ స్కీము చేయటానికి అంగీకరించారు. ఆ తర్వాత వగవారి ప్రజలు తిరిగి తప్పుకుంటా యీ స్కీము చేస్తామని చెప్పారు. దానికి ప్రజలు అంగీకరించారు. దబ్బు మాడ ఏదో చేశారు. తర్వాత యీ స్కీము అమలుపరచినందువల్ల కొంత నష్టం వస్తుందని అవతలి వీరియాలవారు అటంకం పెట్టటంవల్ల మళ్ళీ యీ పైలెట్ వేదన తీవ్రమై రెండవసారి ఇన్స్పెక్షన్ చేయటం జరిగింది. అరవే తేడీ చేసు ఇక్కడను రావడం జరిగింది. తరువాత వారు అక్కడ నుండి తిరిగి వచ్చింది. ఈ స్కీము రావుగారు ఇన్స్పెక్షన్ అయిన తర్వాత వాంఛిత ఇన్ఫర్మేషన్ పట్టికలు చేశారు. ఈ మురుగు నీటిని అవతలి వారికి ఎక్కడనప్పుంది అందుకు నష్టం వస్తుంది, అనేది చూడగానే డిజైన్లో

చారు నాలుగుమైళ్ళు కాటనడక వడిచి ఇన్స్పెక్టర్ చేశారు. గుడిచాడ అటో.డి.ఓ. అందరు ఆటో.డి.ఓ.డి.ఓ.ఎస్. ఓ.డి.ఓ. పీజి. ఇంజనీర్ ఇక్కడవున్న పీజి ఇంజనీర్ అందరు కలిసి ఇన్స్పెక్టర్ చేశారు. ఆ నాలుగుమైళ్ళు వడిచి చరిత్రన చేసిన అనంతరం చారు డిస్కంపెన్ లేసి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి, యీ స్క్రీమును రెండుమిల్స్ గా తయారు చేద్దాము ఇప్పటి, అర్థవంతితిలో మనకు డబ్బు లేదు కాబట్టి మొదట వగం కంట్రీబ్యూషన్ వీరు ఇస్తున్నారు కాబట్టి ఇంతవరకు మొదటి మిల్ లేదు, తర్వాత గవర్నమెంట్ మిల్ పూర్తి చేస్తే కాగుంటుంది అని చారు మానన ఇచ్చారు. అది కలెక్టర్ గారి దగ్గరకు పడుతుందని చారు నిన్ననే రెటర్ వచ్చింది. ఈ మొదటి మిల్ ను ఆయి ఇచ్చి పిలిచేరు. అందులో వగం ప్రజలు తగిస్తున్నారు. కాబట్టి దానికేమీ అభ్యంతరంలేదు. కాబట్టి చానిని వెంటనే ప్రభుత్వంచారు చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—గౌ. నల్లూరాలు చెప్పినదానిలో యదార్థము ఉండవచ్చును. ఇది కోత్ స్క్రీము. ఈ సంవత్సరం అర్థిక లోపంవల్ల తిమిలోనే పరిస్థితిలో లేము. తిమిలోనే ఉన్నందు అన్ని కాగోగులు ఆలోచించి పది ప్యాంప్లె, పది కాగుంటుండ్ అది తిమిలోపటం అరుగుతుంది.

(శ్రీ ఆర్. మహాదేంద :—ఈ మురుగు పారుదల స్క్రీములు ఏవో చాలా తయారుచేసి ఉన్నారు. వీటన్నింటికీ కేంద్రమంత్రియొక్క సిఫార్సు ఉన్నదా? లేక చారు చెప్పింది ఒకటి తనిఖీ చేసి దానినే తిమిలోమని చెబుతున్నారా?

(శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— వె. ఎల్. రావుగారు కేంద్రములో మంత్రిగా వున్నారు. చారు తెలిపాడనుండి పారమెంట్ నల్లూరు, చారు పరిపాలన గౌరవించ తగినది. ఎవరు ఎన్ని పరిపాలన చెప్పినా అర్థిక పరిస్థితులు మన క్షేమము సంబంధించి నది కాబట్టి ఇక్కడి అర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి వాటిని తిమిలోపటం అరుగుతుంది.

(శ్రీ కె. ప్రకాశరరావు (కావట్ల) :—ఈ ప్రయత్నం స్క్రీములకు పేరమంట్ ఇంపార్టెన్స్ ఇచ్చారనిచా. వాటికోరకు గత సంవత్సరంకన్నా యీ సంవత్సరం ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెట్టటానికి ప్రభుత్వానికి ఉద్దేశ్యం వున్నదా?

(శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—రిజైట్ లో ఏవిధంగా వుంటుందో చూడాలి. ఇవాళ బడ్జెట్ ప్రజెంట్ చేస్తారు.

(శ్రీ టి. పత్తనాభాయన (శ్రీకాకుళం) :—అర్థిక పరిస్థితి కాగా ఉన్నప్పు డయినా యీ స్క్రీములు రాష్ట్రం అంతటకీ వర్తింపజేస్తారా? లేక ఒక కృష్ణా తిలాకి కన్వేన్ చేస్తున్నారా?

(శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— లేదండీ. మొత్తం రాష్ట్రాన్ని ఒకే రృద్ధితో చూస్తాము.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఈ ప్రయత్నం వ్యవసాయం చెనువెంటనే ప్రభుత్వం చారు తిమిలోనని ఫలితంగా పంట ఏవరితంగా వస్తుం అరుగుతున్నది. ఈ సందర్భములో గత బడ్జెట్ వెషన్ లో ముఖ్యమంత్రిగారు పట్టాలు చేసిన సూచనలు

సమాధానంగా అవసరమైతే డ్రయినేజ్ పెన్షన్ అయినా ఏదైనా యా డ్రయినేజ్ పథకాలు అలభ్యం లేకుండా అమలు చేసే విషయం ఆలోచిస్తున్నారు. అవలు ఆ ఆలోచన ఏదైనా కొనసాగుతున్నది అంటారా? లేక ప్రస్తుత స్థితిలో ఆ ఆలోచన లేదంటారా?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—కొన్ని కోట్ల అయినా తర్వాతలో తర్వాత కలెక్టర్స్ ఆలోచించి ప్రతిజమిందీ కంట్రీబ్యూషన్ సేకరించి కొన్ని కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారు. గుంటూరులో చేస్తున్నారు. కృష్ణాలో చేస్తున్నారు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అక్కడక్కడ కంట్రీబ్యూషన్ ఇవ్వలేని పరిస్థితులు ఉంటే, ప్రత్యేకంగా డ్రయినేజ్ పెన్షన్ వేసామని వరసంగరావుగారు ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు పుష్కచ్చటమండి యా మాటలు చెబుతున్నారు. అవలు ప్రభుత్వంమీదు ఆ ప్రతిపాదన అంటూ వున్నదా? డ్రాప్ అయిపోయిందా అని నేను స్పష్టంగా అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—డ్రాప్ కాలేదు. అది పరిశీలనలో వున్నది. కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాకు సంబంధించిన గౌరవనీయులు అందరు కూర్చుని ఆ ఆలోచనా యానికి వస్తే ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ జి. వి. చంద్రశేఖరరెడ్డి :—Budget లో ఈ విషయాన్ని ఆలోచన చేస్తాము అని చెప్పారు. Budget యిదివరకే తయారు చేయబడింది. అది అసెంబ్లీ మీదుకు ప్రతిపాదించబడి ఏడో ఆర్ బిల్లుగానికి వచ్చేస్తుంది. ఈస్టిలో budget లో ఏదైనా drainsage విషయం చేర్చేదానికి అవకాశం ఉంటుందా? ఎన్నో ప్రాజెక్టులు తయారై ఉండగానే drainsage ప్రకటనగా లేనందువల్ల కొన్ని లేదో నీరు అంతా పారి వంట వాళ్లమైపోతున్నది. దానికోసం ఈ budget లో ఈ విషయాన్ని చేర్చేదానికి అవకాశం వుంటుందా?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—అది పై వాన్స్ మినిష్టర్ గారిని ఆలోచించాలి.

శ్రీ డి. రత్నవరదాసరి (రాజంపేట) :—చిన్నచిన్న స్పీషులన్నీ ఆర్థిక పరిస్థితులదృష్ట్యా యిప్పుడు ఎక్కువోలేకుండా పరిస్థితిలో వున్నామని చెప్పారు. కానీ ఈ లోపుగా ప్రభుత్వం Land Mortgage Banks ద్వారా అప్పులు తీసుకొని, ప్రజలు చేసుకోవడానికి ready గా వుంటే technical administrative sanction యిచ్చి పనులు చేయాలనే policy పెట్టుకొన్నట్లు వున్నది ప్రభుత్వం. అట్లాంటి స్పీషులు ఏమైనా చేయడానికి Land Mortgage Bank ద్వారా అప్పులు యిచ్చడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు జారీ చేసినదా?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :—అట్లా ఉత్తరువులు జారీ చేసినది వాకేమీ తెలియదు.

శ్రీ మతి ఎమ్. కమారచేరి :—అవలు కొట్టు కారు, ఇందులో half మేము యిస్తున్నాము అని చెబుతున్నారు. రూ. 18 వేలు డబ్బు యివ్వడానికి మాత్రం అవకాశం లేదు అంటే యింకా ఏమీ చేయగలము. వా రెవల్యూషన్ వుంటే...

ఆ 16 వేలు ముప్పులనే కరించమంటే మేము భరిస్తాముగాని స్వీకరణమునకు sanction చేయించమని మీరాలలా చారిన కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధాంతం):—చారు యొక్క యంత్రా (technical) గా scheme పరిశీలించి (interruption) Land Mortgage Banks నుంచి కట్టు తీసుకొని వసులు చేయడంకోసం గవర్నమెంటు అర్జీలు చేసినది అంటే చాలు తెలిసినంతవరకు తెలియదు అని చెప్పాను.

Sri B. Ratnasabhapathy:—Has the Government made a policy in matters like this to make the Land Mortgage Banks to advance? If the Government feels insolvent, at least they can help in this way.

(శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య):—ఈ విషయం మంత్రిగారికి తెలియదు అని చెప్పడం మాత్రావల్లగా ఉన్నది. ఎందుకంటే—Reserve Bank of India చారు minor schemes వ్యవస్థలలో Agriculture Refinancing Corporation ద్వారా Land Mortgage Banks కు loans ఇచ్చి ఆ loans కై వసులు తీర్చాలా ఈ schemes అన్ని అమలు జరపాలనే ఒక ఆలోచన ఉన్నది. అది తీర్చేటట్లగా వర్సిట్ నమోదేకాలో కూడ ఈ schemes వర్సిటీకి ఒకటికి 60 schemes చేర్చి ఇదంతా Reserve Bank of India చారు అంగీకరించినట్లుగా ఉంటే Agriculture Refinancing Corporation చారు finance చేసి అవన్నీ Central land Mortgage Bank ద్వారా, Primary Land Mortgage ద్వారా కై వసులు ఇచ్చించి అమలు జరపాలని ఆలోచిస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలియదా? ఎలా వచ్చింది?

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధాంతం):—Land Mortgage Bank, Refinancing Corporation యదంబా, Co-operative Department కి సంబంధం ఉన్నది. P. W. D. Minor Irrigation సంబంధించినంతవరకు మేము అట్లా Land Mortgage Bank కట్టు ద్వారా ఏ వాళ్ళకైనా తీసుకోవడం లేదు. Separate question చేస్తే వివరాలు తెప్పించి యిస్తాను.

(శ్రీమతి ఎమ్. కమలినీ):—గౌరవనీయ మంత్రివర్యులు (శ్రీ బి. ఎల్. రావుగారు వచ్చే time కు మంత్రిగారిని బాక దయచేయవలసిందని కోరినాము. అత్యవసర పరిస్థితులలో నేను రాత్రుకు పోతున్నాను అని వాడు, రావుగారికి reply ఇవ్వడం అరిగింది. చారు వచ్చి inspection చేశారు, మరొక సారి వారు వచ్చి inspection చేసి అది reason అయితే నేనే చేయమని request చేస్తున్నాను దానిని పంపించిన files తమదవ్వాలా చారికి అందిస్తున్నాను.

PRIVATE IRRIGATION PROJECT

1038—

* 1476 (Q) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the American Expert Committee recommendation that the private irrigation projects be allowed to be constructed and they may levy the taxes for water supplied to the ryots; and

(b) if so, what was the Government's re-action (*vide* Andhra Patrika 12-6-67) ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) No, Sir..

(b) Does not arise.

(శ్రీ) చాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పత్రికలో వదలేదు అంటారా లేక పోతే మీరు ఆలోచించడం లేదు అంటారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—పత్రికలో వదలింది. the Government are aware of the American Expert Committee recommendation that the private irrigation projects be allowed to be constructed and they may levy the taxes for the water supplied to the ryots; అది అంటే no; అది చెప్పడం అరిగింది.

(శ్రీ) చాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పత్రికలో వదలి అబద్ధం కాదు. గవర్నమెంటు దగ్గర నుంచి వచ్చినది కాదా అదా గ్ర.

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—కాదు. పత్రికలో వా గ్ర వచ్చినది.

(శ్రీ) చాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—American Experts, Private Irrigation schemes తీసుకున్న చాగా ఉంటుందని గవర్నమెంటుకు నలహా చెప్పినట్లుగా పత్రికలో వచ్చినది. నలహా పత్రికలో వచ్చినది కనుక ప్రభుత్వం కావనడానికి వీలులేదు. ప్రభుత్వానికి నలహా రాలేదా ? అది ఒప్పుకోవడంలేదా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—అమెరికన్ నిపుణులు పత్రికలో వా గ్ర ఇచ్చారు. అది కేంద్ర ప్రభుత్వ రిస్పన్స్ లో ఉన్నది. ఈ ప్రభుత్వం కూడ పత్రిక వా గ్ర మీరు ఎట్లా చూశారో మేము అట్లా చూశాము.

(శ్రీ) పి. నువ్వయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :—ఇప్పుడు కెల్టూరు జిల్లాలో పొడిలి కాలూకా పల్లెరా గ్రామంలో అమెరికన్ మిషనరీస్ వాగులకు అనకట్టలు వేసి కాలువలు కట్టించుతున్నారు. కూలి క్రింద గోధుమలు ఇచ్చి అక్కడ కాలువలు అనకట్టలు కట్టిస్తున్నారు. దానికి ప్రభుత్వ ఆమోదం ఉన్నదా లేదా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—Specific question వేస్తే నేను సమాధానం చెప్పినాను.

(శ్రీ) పి. నువ్వయ్య :—ఈ questionకు సంబంధించినదే. American Expert Committee రేళంలో అక్కడక్కడ డబ్బు ఇవ్వటంకూ కూలి rate క్రింద గోధుమలు ఇచ్చి కాలువలు, చెరువులు మరమ్మత్తు చేయడానికి వాళ్ళు నిర్ణయించు తున్నారు. మేము కళ్ళారా చూశాము. పొడిలి కాలూకాలో నేను మొన్ననే పోయి చూచి వచ్చాను. అట్లాంటిది ప్రభుత్వ ఆమోదం లేకుండా అనుకున్నారా? కాళన కూడ అయిపోయింది.

శ్రీ ఎస్. సిన్హాపెద్ది :— దీనికి చాలాని సಂಬంధంలేదు, ఇది ఒక Expert Committee మన తోకంలో Irrigation works private people construct చేసి వాళ్ళ water rate యివన్నీ levy చేయడం మంచిదని సంతోషం చెప్పినట్లుగా వార్త వచ్చినది. అది కాకుండా కొన్నిచోట్ల పెన్సిన్ రీస్ ఏజంసీ వల్ల ప్రభుత్వంగా కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారని వారు చెబుతున్నారు. Specific work ఏదో చెప్పే వనరు లేవున్నాలో ఎల్లా చేస్తున్నారో information తెప్పించి యివ్వు.

శ్రీ చాదిలాం గోపాలకృష్ణయ్య :— వాస్తవం బాగాలు చెప్పారు బాగానే ఉన్నది. Private గా చేయడానికి మేము ఒప్పుకోవడం లేదు ఇంకా తేలలేదు అన్నారు. అక్కడ actual గా private గా జరుగుతున్నది. చాదిని specific గా చెప్పమంటున్నారు చాలా clear గా చెప్పమన్నారు. చాదిని బాలాకాలో జరుగుతున్నది. అది గవర్నమెంటుకు తెలియకుండా జరుగుతున్నదా? Minor irrigation projects కట్టడం జరుగుతూ ఉంటే అది గవర్నమెంటుకు awareness లేదా?

శ్రీ ఎస్. సిన్హాపెద్ది :— వర్తమానంలో పడింది. American Experts చెప్పింది ఏమంటే— ఇప్పుడు irrigation works అన్నీ మెన్జర్ గవర్నమెంటు అయ్యి పోతున్నాయి. వరుసగా వారి దగ్గర water rate వసూలు చేస్తున్నది. దీనికి జరుగుతున్న project ఎవరో ఒకరు private individuals కట్టి, దానికి అయినట్లు అంతా, రైతులు ఎవరైతే benefit పొందుతున్నారో వాళ్ళ దగ్గర charge చేస్తే ఎల్లా ఉంటుందో ధోరణిలో చెప్పారు. ఎక్కడో మిషన్ రీస్ గోరుమలు యిచ్చి కాలువలు క్రెయిట్ చేస్తున్నారు. వ్యవసాయం చేస్తున్నారంటే— అవసరమైన చాక్సు scheme మంజూరు చేసి దానికి యిస్తే చేస్తున్నారో, ఏ ప్రకారంలో చేస్తున్నారో? అది తెలుసు, దానికి దీనికి సಂಬంధంలేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— పెట్టారు బిల్లాలో కొన్ని బాలాకాలో అదిగో ఉంటుంటే వ్యవసాయం, గవర్నమెంటు sanction చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. మేము దోయి అడుగుతున్నాము. గవర్నమెంటు estimate చేసి sanction యిచ్చారా అంటే ఏమిలేదు అన్నారు.

Mr. Speaker :— Why does he not put a separate question? పెట్టారు బిల్లాలో చాదిని బాలాకాలో ఎక్కడో మిషన్ రీస్ చేస్తున్నారంటే ఏదో ప్రకారంలో ఏదోగా చేస్తున్నారో వాకు తెలియదు. I am not in a position to answer. అంటే మీకు ఎల్లా తెలియకుండా దోకుంది? అంటే అయిన ఎల్లా చెప్పారాదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఒక బిల్లాలో ఒక కార్యక్రమం జరుగుతున్నది.

Mr. Speaker :— He says he is not in a position to answer the question. The hon. Member is referring to a particular instance.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— తెలియదు అంటే యింతచేసింది ఏమిలేదు.

శ్రీ తె. రామనాథం (ముదిరేపల్లి) :— ఈరోజు ప్రభుత్వం రబ్బరు పంపు లేవలపంటి పరిస్థితిలో ఉన్నది కనుక పై (పంపు) వ్యవస్థలు ఏవైనా pumping

schemes కర్వరచుకొని వీరు supply చేసి వీటికిరూపా ప్రభుత్వానికి కొంత, అదే ప్రైవేటు వంటిది స్కీములయిన కొంత యిచ్చేటట్లుగా అధికార్పిస్తామి. సహాయపడడానికి వీలుకలుగుంది. ఆ విషయాన్ని ప్రభుత్వం వారు పరిశీలిస్తే బాగా ఉంటుందని నేను అనుకుంటున్నాను. పరిశీలించుతారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఇది policy matter పరిశీలించుతారు.

శ్రీ ఎ. మార్వరావు (నెల్లూరు) :—American experts చెప్పినట్లు నుండి యిప్పటికైతే వా అలోచించుతారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అలోచిస్తాను అన్నాడు.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—కేంద్ర ప్రభుత్వం అలోచిస్తున్నది.

శ్రీ ఎ. మార్వరావు :—మన ప్రభుత్వం ఎంతమాత్రం దానికి ఉపయోగ పడుతుంది ? ఎవరైతే వా ముందుకు వస్తున్నారో లేదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—దీనిలో ఒక యిల్లుంది ఉన్నది. అయిన cost అంతా రైతులు భరించాలి అంటే ఎంతవరకు సాధ్యం, అదేది అలోచించాలి. Advanced betterment 200 రూపాయలు అంటే యివ్వడం కష్టంగా ఉన్నది. 10 years మీద ఇప్పుడు ఒక్కొక్క acre వు, irrigation కు supply చేయాలంటే per acre minimum 500 రూపాల నుంచి 1000 రూపాయల వరకు పోయే అవకాశం ఉన్నది. ఇప్పుడు రైతులుయిచ్చే పరిస్థితిలో ఉన్నారా? ఇవన్నీ గౌరవ సభ్యులు సిద్ధంగా ఉంటే తప్పకుండా అలోచించి take up చేయవచ్చు.

ANICUT ACROSS RIVER CHAMPAVATHI

1039—

* 1961 Q.— Sri P. Sambasiva Raju (Gajapathinagaram) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to construct an anicut across river Champavathi near Thummalapalli of Vizianagaram taluk, Visakhapatnam district ;

(b) if so, the cost of the estimate ; and

(c) when it will be taken up?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) It is presumed that the Village, referred to, is Thummakapalli but not Tummalapalli. If so, the answer is in the affirmative.

(b) Rs. 9.36 lakhs on works of Rs. 10.47 lakhs including direct and indirect charges.

(c) As the Scheme has not yet been finalised and submitted to Government for sanction it cannot be envisaged now, when it will be taken up.

శ్రీ పి. సాంబశివరావు :—ఈ సంతకపురం ఆ ప్రాంతం కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించబడింది. ఈ పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం కరువు ప్రాంతపు పనుల క్రింద ఏమైనా తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— కరువు ప్రాంతాలలో వున్న ఎగ్జిస్టింగ్ వర్క్స్‌ని కొన్ని స్పెషల్ చేస్తున్నాం. వర్క్స్‌లపై ఆయా తిల్దాల నుండి కొంత డబ్బు ఎలాగో తేయడం జరిగింది. ఆ కలెక్టర్, ఇంజనీర్లు కలిసి కూర్చుని ఆ వర్క్స్ చూడవచ్చు తీసుకోవడానికి అవకాశం వుంది.

RANGABOLUGEDDA PROJECT

1040—

* 1080 Q.—Sri K. Govinda Rao (Anakapalli) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the extent of dry and wet land sought to be acquired for the Rangabolugedda Project in Anakapalli Taluk, Visakhapatnam District both for the site of the project and the channel ; and

(b) if so, the rate at which the compensation is going to be paid ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) An extent Ac. 53.78 of dry land only was sought to be acquired.

(b) Not yet decided.

(శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఆ భూమి పై వంట ఉచితంగా యిచ్చి తేవారు. అకన్నరవరకు అర్జుపెట్టారు. అర్జుపెట్టినది వేస్తు కాకుండా వుండడం కొరకు దీనిని కంట్రీమ్యాచేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—తప్పకుండా ఆలోచిస్తాం ఇప్పుడు ఎడాక్స్‌వర్క్ ప్లేట్‌లో వుంది. అర్జుపెట్టిన వర్క్స్‌ను కంప్లీట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఆ తేటగిరి ప్రకారం చేస్తాం.

(శ్రీ ఆర్. సుబ్బారావు :—ప్రాంతాన్నికొరకు భూములు తీసుకున్నారాచా, ప్రాంతాన్ని పూర్తిగా చేయవారు అనుభవమే క్లుప్తంగా భూములు యిచ్చిన వారికి మాత్రం కాంపెన్సేషన్ అయితే నంబర్లుగా చాటివచ్చుటకు రావడం లేదు. అందుచేత యీ వర్గంలోని సింగిల్ డ్రైనేజీ వెంటనే చాటి కాంపెన్సేషన్ అందేట్లుగా చూస్తారా ?

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—లాండ్ ఎక్జిజివన్ అట్ట వుంది. ప్రాంతాన్ని పూర్తిగా కాక ముందే యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. వస్తు ప్రగతిలో లాండ్ కాంపెన్సేషన్ యిచ్చి చేయడం జరుగుతున్నది.

(శ్రీ జి. సి. వెంకటేశ్వ (శీరవకొండ) :—మంత్రిగారు చెబుతున్నది చాలా విచిత్రంగా వున్నది. ప్రాంతాన్ని పూర్తిగా చేయవంటుంది వంటివి వచ్చుటకు, అయితే చాటివచ్చుటకు వచ్చుటకు అక్కడ చాటి కాంపెన్సేషన్ మాత్రం ముట్టడంలేదు. ఇది స్టేట్ మొత్తం రాష్ట్రమంతటా వున్న పనువల్ల. కనుక వెంటనే యీ లెక్కలులోనై వా కొంత మొత్తం వచ్చాటుచేసి, పై వల్లెత్ అయిన చాటివచ్చు వా పేమెంట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

(శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—సెసిఫిక్ ఇన్‌వెస్ట్ మెంట్ తీసుకున్న చూస్తాం. పట్టుకొంటే మాత్రం లాండ్ ఎక్జిజివన్‌కు సంబంధించి యిస్తున్నాం.

RAYALASEEMA DEVELOPMENT BOARD

1041—

* 2307 Q.—Sri P. O. Satyanarayana Raju (Yemmiganur):—
Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state:

(a) whether there are proposals to constitute Rayalaseema Development Board; and

(b) if so, when is it likely to be constituted?

The Minister for Planning and Law (Sri K. V. Narayana Reddy):—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(శ్రీ) జి. సి. వెంకన్న:—మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో 'No' అన్నారు. రాయలసీమ ప్రాంతం కార్యకలాపం కరువుకు గురి అవుతున్న ప్రాంతం అని నేను ప్రత్యేకంగా యిప్పుడు చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. కానీ, ఏ సంవత్సరం లక్షలు యావనమవుతూ, అతివృద్ధి చెందిన శిల్పాలకే యింకా అవసరంగా కేటాయిస్తూ వస్తున్నారో అన్న వెనుక అదే, కరువు కాలకాలకు గురిఅవుతున్న రాయలసీమకు మౌళిక ఏమీలేదు. ప్రభుత్వం అతివృద్ధి చెందిన శిల్పాలనే యింకా అతివృద్ధి చేయడం అవుతుందా? రాయలసీమ కార్యకలాపం కరువుకు గురికానిదే ఉపాయం ఏమీ ఆలోచించడానికే దానికి సంబంధించి ఎటువంటి ప్లాన్ లేకపోతే మరేవిధంగా చేయాలనుకుంటున్నారు?

(శ్రీ) కె. వి. నారాయణరెడ్డి:—రాయలసీమ బోర్డు అనే దానిని కాన్స్టిట్యూట్ చేస్తారా? అంటే నేను 'నో' అన్నాను. దీనికి కొంత చరిత్ర వుంది. 1940 లో కె.వి.ఎస్. డివిజన్లు ఎకనామిక్ డెవలప్ మెంట్ బోర్డు అనేది వుండేది. తరువాత గవర్నర్ మెంటు దానిని అకౌంటింట్ చేసి రాయలసీమ డెవలప్ మెంటు బోర్డు అని దానిని కాన్స్టిట్యూట్ చేసినది. రెండు సంవత్సరాలకోసం; తరువాత నాలుగు సంవత్సరాలకు పొడిగించబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ తరువాత, రాయలసీమ డెవలప్ మెంటుబోర్డు అవసరం లేదన్నానని అకౌంటింట్ చేశారు. అందువలన ఆ బోర్డు మౌళికం కాన్స్టిట్యూట్ చేయడం లేదని చెప్పారు. బోర్డు కాన్స్టిట్యూట్ చేసినా, కమిటీ ఏర్పాటుచేసినా ముఖ్యంగా వుండవలసినది కబ్బె, కేంద్రప్రభుత్వంతో యీ విషయంలో ఉత్తరప్రభుత్వం, రాలు ఒరుగుతూవచ్చాయి. 66 లో నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముహూరతంలో 40 కోట్లరూపాయలు కార్యకలాపం కరువు నివారణ కొరకు ఏర్పాటుచేశారు. తరువాత ఎనిమిది కోట్లు అన్నారు. తరువాత రెండు కోట్లు అన్నారు. ఏడయ్యవచ్చుటో యిది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టి చేయగలిగింది కాదు, ఓకే నేపథ్య ప్లాన్ ప్రకారం కార్యకలాపం కరువు నివారణకు పెద్ద ప్రయత్నం అరుగవలసివున్నదని మనది వేస్తున్నాను.

(శ్రీ) సి. మల్లయ్య:—తమకు తెలియనిది కాదు; ఎకనామిక్ డెవలప్ మెంట్ బోర్డుకు స్టాట్యూటరీ అధికారాలేమీలేవు. వలంటరీ ఆగ్నై డేవల్ప్ గా ఏర్పాటుచేస్తే ప్రయోజనం ఏమీ వుండదు కాబట్టి దానిని రద్దు చేయడం మంచి దనిపించింది. కానీ, మంత్రిగారు యిప్పుడు చెబుతున్న సమాధానం విచిత్రంగా

వుంది. డబ్బు సమస్య అనేది యితరులమందులేదు; ఒకటి, రెండు, మూడు పాములో, డబ్బు వున్న సమయంలో ఇరాకికేషన్ అన్ ఫామిన్ గూర్చి ఎటువంటి క్రద్దా తీసుకోకుండా ఎందుకు నిర్లక్ష్యం చేశారు? ఇప్పుడు డబ్బు పావు చెప్పడం ఆ ప్రాంతాన్ని కాళ్ళకంకా కట్టే ప్రాంతంగానే వుంచాలనేందుకు అరుగుతున్న ప్రయత్నమా?

శ్రీ శె. వి. వారాయణరెడ్డి :—రానికి ప్రయత్నాలు అరుగుతున్నాయి. తిరువతిలోని కాన్ఫరెన్స్ లో మద్రాసు, మహారాష్ట్ర, మైసూరు, ఆంధ్ర ముఖ్య మంత్రులు పాల్గొన్నారు. రిజల్యూషన్ పాస్ చేయడం కూడా జరిగింది. ఆంధ్రలో కూడా ఒక రిజల్యూషన్ పాస్ చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వం దృష్టికి కూడా తీసుకువచ్చాము. ఇది నేషనల్ ప్లాన్ ఒకటి 40,000 కోట్లతో కాళ్ళకంకా వు నివారణకు ప్రయత్నిస్తే అరుగుతుందిగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే మొత్తం భరించి చేయడం కష్టం.

శ్రీ శె. సి. శ్రీరంగయ్య (పింగనమాల) :—రాయలసీమను పడనిమిది సంవత్సరాలుగా కరువుప్రాంతంగా ప్రకటిస్తున్నారు. కరువు వున్నది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో కనీసం కమిటీ కూడా లేకపోతే యింకేమి చేయవలయునని అనుకుంటున్నారని ప విధంగా ఆ ప్రాంతం కాగునడిచుకుంటున్నారని తినడానికి అక్కడ తిండిలేదు; నంటలులేవు. ప్రభుత్వం వారినిగూర్చి ఏమూతం కూడా పట్టించుకోవడంలేదు కాబట్టి, తెలంగాణాకు రీజనల్ కమిటీవలె, రాయల సీమకు కూడా ఒక కమిటీ వుండడం అవసరమవుతుంది. దీని గూర్చి ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు?

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ శె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) :—తెలంగాణా రీజనల్ కమిటీ; అనేకేదు. ఒక బోర్డుగాని, కమిటీగాని పేనవంశమూడంచేత ప్రయోజనం ఏమిలేదు. ముఖ్యమైనది డబ్బు. అసలు మన వారమేమంత... మైసూరులోను మద్రాసు లోను, మన రాష్ట్రం లోను కొన్ని స్పెషల్ మైల్స్ ఒక బెల్ట్ గా యీ ఫామిన్ ఏరియా చుట్టుకొని వుంది. ఇది ఇవాళి నీవుటి నుంచి కాదు, వందోమ్మిదో శతాబ్దం నుండి సమస్య విషయం. ఇది ప్రత్యేకంగా వర్ పేట్లవల్ల ఫామిన్ వ్యయిండ్ ఏరియా. అయితే యీ పందర్బాలో బ్రాట్ ఫామిన్ ను డిస్టింక్ట్ చేసి చూడవలసి వుంటుంది. దీనికి సంబంధించి తిరువతిలో ముఖ్యమంత్రిని సమావేశం ఒకటి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. స్టేట్ సెక్టర్ లో రెండు మూడు కోట్లు ఖర్చు పెట్టనంతమాత్రంచేత యీ సమస్య పరిష్కారమయ్యేది కాదు. దీనికోసం నేషనల్ ప్లాన్ వుండాలి. 150 కోట్ల, 200 కోట్ల పెట్టి నేషనల్ బెల్ట్ లో దీనిని ఆలోచించి ప్లాన్ లో ఏర్పాటుచేసి చేయవలసి వుంటుంది. క్రమక్రమంగా ఆ రకంగా చేసుకుంటూ వెళితే యిది కాగునడిచానికి అవకాశమంటుంది అని చెప్పడం జరిగింది. రానిది ప్రాంతంగా అవుతున్నది. 40 కోట్లు నాలుగో ప్రణాళికలో పెట్టారు. 40 కోట్లు చాలదు, దానితో అయ్యేరేమిలేదు అని చెప్పినప్పటికీ, ఆ 40 కోట్లను కూడా తగ్గించడం, వగైరాలు అరుగుతున్నది. We are trying to impress again and again— not only we, but some other States also who are concerned—saying

that this must form part of the national plan where in some specific amounts must be provided. దానికి కొంత క్షీణిమివరిగా కొద్ది వయస్సు ఒక కమిటీ తీసుకుంటే. ఫర్వాలేదు గేషను, ఫర్వాలేదు తీసుకుంటే కొద్ది కార్యక్రమాలు చేయడానికి తయారుగా ఉన్నాయి ప్రతి రాష్ట్రములో కూడా. దీని తరువాత ఇంకా ఇష్టమైతే తయారుగా ఉన్నాయి చాలామంది ఇష్టమైతే తయారుగా ఉన్నాయి. కాబట్టి కమిటీ తయారుగా ఉన్నాయి. రోజులలో పారలమెంట్ గా ఇష్టమైతే గేషను తయారుగా ఉన్నాయి. ఇంకా ఉన్నాయి. We have to wait and see now for the preparation of the 4th plan. Then, of course, this State will certainly try its best to impress upon the Centre about the inclusion of this item in the national sector of the plan.

EXPORT OF FROG LEGS

1042—

* 2651 Q.— Sri S. Vemayya (Sarvepalli) :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state:

(a) the quantity of frog legs exported to other countries during years 1966-67 and 1967-68;

(b) the quantity of foreign exchange earned by the above; and

(c) whether there are any proposals with the Government to increase the production of frogs in the State now, so as to earn foreign exchange?

Sri K. V. Narayana Reddy :— (a) The quantity of Frozen Frog Legs exported from India during 1966-67 is 7,70283 Kgs. Export figures for 1967-68 (for the period from April 1967 to July 1967) are 2,38,467 Kgs.

(b) Rs. 88,02,610 for 1966-67 Rs. 26,56,180 for the period from April to July in 1967-68.

(c) No, Sir.

శ్రీ ఎస్. రామచంద్ర (సర్వేపల్లి) :— ఇది ఫ్రోగ్ లెగ్స్ వంటకం దిస్తున్నది. ఎక్కడెక్కడో నుంచి ఎగుమతి చేయబడుతున్నాయి అక్కడ ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన పనులయ్యాలు కలిగించిందా, లేక కలిగిస్తుందా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ఇందులో ప్రభుత్వం చేసేది ఏమీ లేదు, పూర్తిగా ప్రైవేటు ఎంప్లాయిమెంట్ ఇది.

Sri G. Sivayya :— In addition to frog legs, there is great scope for the export of prawns. We are getting prawns of very big size at Sulurpet in Nellore District. Has the Government taken any steps to export them?

Sri K. V. Narayana Reddy :— For prawns, there is a good market in Europe, America and Australia. We are trying to take steps to increase the fishing of prawns.

Sri G. Sivayya :—Is any financial aid given?

Sri K. V. Narayana Reddy :— Private parties are trying to set up industries and Government will certainly help them.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :— ఫ్రాన్స్ లో ప్రాసెసింగ్ ప్లాంట్స్ నిర్మించుట ఎస్టాబ్లిష్ చేసింది. ఏ దీనియూ నుంచి ఎక్స్ పోర్టు అవుతోంది, అంద్ర ప్రదేశ్ లో?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ప్రయత్నము ఫలం వున్నది. ఒక్కటే వున్నది చెల్లారు జిల్లాలో. అది Messrs. Universal Seed Food Limited.

COMMODITY PANELS FOR EXPORTS

1043—

* 2614 Q.—Sarasri P. Subbaiah and Vavilala Gopalakrishna-
yya :—Will the hon. Minister of Planning and Law be pleased to
state :

(a) whether the Andhra Pradesh Government has decided to
constitute commodity Boards to make an intensive study of exports;
and

(b) what are the commodities that have export potential in
Andhra Pradesh State ?

Sri K. V. Narayan Reddy :—(a) Yes, Sir. The Government
have since issued orders constituting commodity panels for each of
the following 15 commodities :—

1. Agro & Agro Based Projects (2) Oils & Oil Seeds, Oiled
Cake and De-Oiled Cake Rice Bran etc.,
3. Cashew and Cashew Products (4) Processed Food, Fruit
and Fruit products.
- (5) Tobacco, Cigarettes and Beedies. 6. Light Eng. Prod-
ucts. 7. Heavy Eng. Goods & Steel products. 8. Ore and
Minerals.
9. Perfumes, Cosmetics, Chemicals and Pharmaceuticals.
10. Handi-Crafts 11. Polythene and Laminated Products.
12. Handlooms Cotton and Silk 13. Leather, Leather Goods
and Tanning Materials. 14. Cotton Textiles (Mill Made). 15. Coir
Palm Fibre and Coir Goods.

(b) A statement showing the commodities that have export
potential in the Andhra Pradesh State is placed on the Table of the
House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE
[VIDE ANSWER TO CLAUSE (a) OF L. A. QUESTION No. 1043 (* 2614)]
Commodities having export potential in A. P.

I. Agro and Agro based Products :	1. Tobacco. 2. Chillies. 3. Turmeric. 4. Fresh fruits and Vegetables. 5. Coriander. 6. Deoiled Groundnut cake. 7. Sesame deoiled cake. 8. Sugar and Molasses. 9. Niger deoiled cake. 10. Cashew Kernels. 11. Deoiled Rice-bran.
II. Forest Products :	12. Red Sanders. 13. Gum Karaya. 14. Myrobalam. 15. Beechies and Beedi leaves.
III. Processed Foods :	16. Processed foods and fruit juices 17. Animal Castings. 18. Frozen Prawn.
IV. Minerals and Ores :	19. Mica. 20. Iron Ore. 21. Manganese Ore. 22. Polished Granite. 23. Ferro Manganese. 24. Steatite. 25. Slate.
V. Leather and Leather Goods :	26. Leather. 27. Footwear and Leather goods.
VI. Chemicals and Pharmaceuticals :	28. Nux Vomica Alcolides.
VII. Coir and Coir Products:	29. Palm fibre. 30. Mesta fibre. 31. Coir fibre. 32. Rope Yarn. 33. Matting and mattresses.
VIII. Handicrafts :	34. (a) Toys. (b) Bidri Nirmal Ware. (c) Studded Bangles. (d) Humroo. (e) Kalamkari Prints. (f) Silver filigree. (g) Artistic brass ware. (h) Ivory Ware and Tortoise shell articles.
IX. Handlooms:	35. Cotton Yarn and Handloom products.
X. Engineering Goods:	36. Light Engineering Goods. 37. Heavy Engineering Goods.
XI. Miscellaneous items :	38. Human Hair. 39. Laminated sheets. 40. Foam Products. 41. Polythene bags.

శ్రీ బాచిరాజు గోపాలకృష్ణయ్య:— ఏ ర్నాటు చేశామంటున్నారు ఎస్సీబోర్డు కోసం గుంటూరు జిల్లాలో చేసిన గౌరవ్యం ఏమిటి? గుంటూరులో ఎస్సీబోర్డు ప్రమాదను బోర్డు నిర్వహించడం. అది గవర్నమెంటుకు సంబంధించి నదా? బ్యాపారం చేసేవారు రైతులకు ధరలు రాకుండా పర్వదిన సంఘమా?

శ్రీ టి. వి. వారాయణరెడ్డి:— గవర్నమెంటు ది కాదు, పూర్వీ ప్రయత్నమిది.

శ్రీ బాచిరాజు గోపాలకృష్ణయ్య:— కోల్ గా రిఫ్లెక్స్, టర్నింగ్, టుకాలో వున్నాయి. వీటి ఎస్సీబోర్డు కోసం ఏమి చేశారు? ఏ చేశారో ఎగుమతులకు ఏర్పాటు చేశారు?

శ్రీ టి. వి. వారాయణరెడ్డి:— 15 క మ్యాషిన్ బోర్డు వున్నాయి. ఇవి సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన ఏర్పాటు చేశాము.

శ్రీ టి. రత్నవళాభతి:— ఎస్సీబోర్డు ప్రమాదను పారిశుధీకరణ ఎస్సీ బోర్డు చేయడానికి మంత్రిగారు ఇతర దేశాలకు కూడా వెళ్ళినట్లుగా, దానిని గురించి రిపోర్టు ఇవ్వమన్నాడు. అది త్వరగా ఇవ్వగలరా?

శ్రీ టి. వి. వారాయణరెడ్డి:— రిపోర్టు గవర్నమెంటు వ రి కి ల న లో వున్నది.

శ్రీ టి. రత్నవళాభతి:— మంత్రి గారి చివరి తీర్పులో రెడ్ కాండర్ గురించి వుంది. అది మా తిట్లకు సంబంధించింది. అది క్లెయిమ్ చేయడం కాల్సా రేషుకు మోతాబీలి చేసినందువల్ల ఫాంట్ ఎస్సీబోర్డు ఇదివరకటి కంటే ఇప్పుడు తగ్గిపోయింది; దొంగతనంగా స్టోర్ లింగ్ కాగా అదుగుతోందని రిపోర్టులు వస్తు న్నాయి. మనకు వచ్చే ఆదాయం రాకుండా పోతోంది కనుక మంత్రిగారు ఏమే పాసిలిటీస్ ఎక్స్ప్లోర్ చేశారో, ఫాంట్ ఎస్సీబోర్డు సంపాదించడానికి అవకాశాలు ఏ విధంగా వున్నాయో— దాని రిపోర్టు ఉపారా?

శ్రీ టి. వి. వారాయణరెడ్డి:— ఇంజనుపూర్వం రెడ్ పాండర్స్ స్ట్రాంగ్ లయ్యేది ఇప్పుడు మాత్రం క్లెయిమ్ కాల్సా రేషువారు ఎక్స్పోర్టు చేస్తున్నారు. ఇంజనుపూర్వం ఫాంట్ ఎక్స్పోర్టు రాలేదు. స్ట్రాంగ్ కాగా అరిగేది. ఇప్పుడు స్ట్రాంగ్ గు లు లేదు.

శ్రీ టి. వాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి):— బొకాలో బోర్డు విరూపాక్ష చేయడం ఏ దశలో వున్నది?

శ్రీ టి. వి. వారాయణరెడ్డి:— అవకాశాలు వున్నవి.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య:— క మ్యాషిన్ కమిటీలు సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన ఏర్పాటు చేసినట్లుగా చెప్పారు. ఆ తరువాత పొండు డిబాల్టమెంట్ వచ్చింది. దానితో వెస్ట్ అఫ్రికాలో, సైతరీయాలో, సిరియాలో— అక్కడకు పాలివా 2 కోట్ల రూపాయల వరకు ఎగుమతి అయ్యే మద్రాస్ బోండ్ కర్పెన్స్ ఎగుమతి

యా 15 రూ.ల శ్రేణిలోకి వచ్చింది. ఆ ర్యాంంలో 16 వేల మగ్గాలు వదిలేబుందా మూలబద్ధం. దీనిమీద మేము ప్రభుత్వానికి దీనిపై వేల వేల లక్షలు పెంచడం జరిగింది. ఎక్స్‌పోర్టు కమిటీ సమావేశం అయినా ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమిచర్య తీసుకున్నది? ఎగుమతి వ్యాపారాన్ని పునరుద్ధరించడానికి ప్రభుత్వం ముందుగా కార్యక్రమం ఏమిటి?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఆ విషయమై 17వ తేదీన కెంగుళూరులో మీటింగు కూడ పున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు అందులో పాల్గొంటారు. అక్కడ వారు చర్చిస్తారు.

శ్రీ ప్రగడ శోటయ్య :—అది సమాధానం కాదు. పెన్షెంబరు 5వ తేదీన కమిటీ ఏర్పడింది. మీటింగు ఏర్పడిందన్నారు. పొంతు డివైజును దీనిపై 1వ తేదీన వచ్చింది. ఆ తరువాత రాబోయే వచ్చే ప్రతిబంధాలు.....

Mr. Speaker :—I don't know whether the hon. Minister heard the question or not. He is replying it.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఆ కమిటీ హాన్‌బ్లీగారు అయితే అది చాలా విషయాల పున్నాయి. వారి సలహా తీసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెప్పాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం దీని వెంటనే ఇంకా ఆర్డర్ కావడం లేదు.

శ్రీ ఎ. మార్గవరావు :—కమిటీ ఫంక్షన్లు వ్రాశ్ మూలంగా పుంతు యీ పథ ముందు వెడతారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—తప్పకుండా వెడతాము.

శ్రీమతి తె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్.ఎల్.ఎల్.) :—అలాగే అంగ్లప్రెస్‌లో ఎక్కువగా వస్తున్నాయి. మనం వాటిని ఇతర దేశాలకు కూడ ఎక్స్‌పోర్టు చేస్తున్నాము. మదరాసు, తేలక చూస్తున్నాము. వారు 1959 లో, పొడరు లేని ఫారిన్ కంట్రీస్‌కు వస్తున్నాయి. వారు మళ్ళీ తెల్లలు లేని మనకు వస్తున్నాయి. అది మంత్రిగారికి తెలుసా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—చాలా కమిటీ ఫంక్షన్లు పున్నాయి. అలాగే షెడ్, మినిస్టర్, మినిస్టర్, ఇండియన్ పున్నాయి. ఫిషరీస్ పున్నాయి. పెట్రోల్ క్వాలిటీ వెళ్లి వెంటాడు.

శ్రీ కోడ ప్రభాకరరావు :—ఎక్స్‌పోర్టు, ఇంపోర్టు వెంట్రుకల గవర్న మెంటు వంటివి. వేటులో అడ్డయిపో కాదు లేకాము. వాటికి స్టాంపుటర్ వచ్చు పున్నాయో ఆ ఎక్స్‌పోర్టు కమిటీలు ఎడ్డయిపో ఫంక్షన్లు చేస్తున్నాయో?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారికంగా three tier system ను ఏర్పాటు చేశాము. Apex body—Export Promotion Board; తరువాత Directorate of Export Promotion; మూడు advisory bodies.

RAILWAY OVER BRIDGE AT ELURU

1044—

* 1487 (R) Q:—Sri M. Venkatanarayana(Eluru):—Will the hon. Minister for Communication be pleased to state:

- the stage at which the construction of the Railway over bridge in Eluru stands at present;
- the estimated expenditure for the said work; and
- when the said work will be completed?

Sri J.V. Narasing Rao :—(a) The present stage of the construction of the Railway Over Bridge in Eluru is as follows:—

Madras Side :—The foundations and substructure for the vented portion have been completed. Superstructure for 18 spans out of 23 spans also has been completed. 12 spans were concreted on Madras side. Work on the remaining 5 spans is in progress. Retaining walls for non-vented portion have been completed.

Calcutta Side :—The foundations and substructure for vented portion have been completed. Superstructure will be taken up after completing the Madras side superstructure. Retaining walls of non-vented portion are in progress.

(b) The estimated expenditure involved for the said work is Rs. 15.40 lakhs.

(c) The work is expected to be completed by 29-2-1968.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ :—ఆ railway overbridge అనేది తేమ వచ్చేటప్పుడు చూడారు. చాలా కాలంగా పెండింగ్ గా ఉన్నది. ఇంకా ఒకటి, రెండు లక్షలు ఖర్చుచేయాల్సి తెలుస్తోంది. రెండువైపులా చాలా కాలం అయినది. రైల్వే డిపార్టుమెంటు జేయవలసినదానిని చారితో correspondence జేపారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—రైల్వేవారు టాన్ లోపల పూర్తి చేస్తాం అన్నారు. ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ :—మీ గిరి న ఒకటి, రెండు లక్షలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—మన work చాలా పూర్తి అయిపోతోంది. ఇదివరకే 18 లక్షల 40 వేలు పైబిలుకు ఖర్చు అయినది. మన work పూర్తి అయిపోతుంది.

శ్రీ జె. గోవిందరావు :—రాతోయే అడ్డిగ నంనక్కరంతో ఇటువంటి overbridges, underbridges ఉద్దేశ్యం చేస్తున్నారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ప్రత్యేక ప్రక్క చేస్తే మనవి జేస్తాను. చాలా జేయాలనే ఉన్నది. చాలి డి.ఎ. కొరత ఉన్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వంవారిలో కూడా సంప్రదించవలసి ఉన్నది.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు):— Overbridge క్రింద godowns కట్టడానికి West Godavari Federation వారు అడిగినట్లు తెలిసినది. ప్రభుత్వానికి ఏమైనా సమాచారం అందినదా?

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు :— Godowns గురించి ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :— అదే బ్రిడ్జి క్రింద.

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు :— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే అచాటు చెబుతాను.

Sri G. Sivayya:—The Southern Railways are completely neglecting to develop the areas that are coming in Guntakal division. In spite of repeated demands, they are not caring to carry out our requests. Will the Government take steps to improve that area or will they leave it to the people to take their own action?

Sri J. V. Narsingarao:—We will bring it to the notice of the Central Government in all earnestness.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (నరసంగల్లు):—పూర్తి కాని bridges విషయంలో financial stringency అని చెబుతున్నారు. అయిన చాటి approach roads లేకపోవడంవల్ల నిరుపయోగంగా ఉంటున్నాయి. ఎవో legal difficulties వేరుతో అడ్డంకి ఉంటున్నాయి. చాటి రైలు పూర్తి చేస్తారా?

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు:— ప్రత్యేక ప్రదేశం ఉంటే చెప్పండి.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి:— నరసంగల్ గురించే చెబుతున్నాను. మంత్రి గారు inspect చేశారు. అది అడ్డంకి పడి పడుతోంది.

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు :— టూమి యజమాని హోల్డ్స్ మెంట్ వే అర్జీలు తెచ్చాడు. మరల inspect చేసిన తరువాత సంప్రదించుకుని వస్తాడేమో అని యోచిస్తున్నాము. కోర్టు stay order vacate చేయించే ఏర్పాటు చేస్తాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ):—మంత్రిగారు కాకినాడ దర్శించినపుడు కాకినాడ రైల్వే టర్మ్ బ్రిడ్జి కట్టడానికి అనుమతి ఉన్నదా? అని అడగడం చేయాలా?

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు:— కట్టడానికి అవకాశం. Examine చేయాలని అన్నాను. ఎక్కడ interruptions ఉన్నాయి. Interruption అట్టి ఆలోచించ వలసి ఉంటుంది. పరిశీలన చేయించే ప్రయత్నాలు చేస్తాము. కట్టించే స్థితికి రావచ్చు. అలాగే వన stage లోనే ఉన్నది.

శ్రీ తె. టి. శివశంకర్ :— తెలంగాణలో రైల్వే లైనులు వంద సంవత్సరాలుగా అడ్డంకి ఉన్నాయి. క్రింద వివరాలు తెలుస్తాయా?

శ్రీ తె. వి. నరసింగరావు:— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయాలి, ఏలూరు బ్రిడ్జిలో ఇది ఉన్నదని చెబుతున్నారు.

శ్రీ శివయ్య:— శీత్రప్రభుత్వానికి represent చేస్తున్నా ఆంధ్రలో అంతే ఏమీ చేయడంలేదు. వారిని చూచిగా ఉపయోగం లేనట్లేనాంది. People in that area are agitated over the action of the concerned railways. Will the Government take serious steps?

Mr. Speaker :— If he wants Government to take serious steps, his agitation must be a very serious one.

శ్రీ టి. సి. కలసింగరావు :— ఈ అవకాశం ఉన్నదని తెలిసింది. కాని ఒక ఉత్తరమైన ప్రాసవంలేదు. నేడు మాత్రం లాండ్రితో గుర్తించారు. కాని ఇంకా ముందు గుర్తించేట్లు లేదు.

LIFT IRRIGATION SCHEMES

1045—

* 1494 (C) Q.—Sri Mudalibabu Parankusam (Vunukui) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the number of applications received by the Government for the sanction of Lift Irrigation Schemes in Srikakulam District during 1965-66 and the particulars of the same ;

(b) whether any schemes therein have been sanctioned in the budget for 1967-68 ;

(c) whether the Arasada Pumping Scheme in Bobbili Taluk is properly functioning ; and

(d) when the pumping schemes at Muragadam, Padamayav-
alasa villages in Bobbili taluk will be started ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Two, Sir. One from Sri B. Raja Gopala Rao, M. P. was received in Chief Engineer's Office during 1965-66, for the investigation of seven pumping schemes at 1. Ramachandrapuram 2. Amadalavalasa 3. Tottavalasa 4. Kothakota 5. Alkam 6. Chintalapeta and 7. Alkulapeta and another from Sri B. Narayana Murthy, M. L. C. in respect of L. I. Scheme at Ramachandrapuram.

(b) No, Sir.

(c) Yes, Sir.

(d) As the Muragadam Pumping Scheme is yet to be investigated, it is premature to think of its starting. The pumping Scheme at Padmayavalasa was sanctioned in the last week of August, '67 and its execution will be started as and when funds are available and provision is made in the Budget.

శ్రీ ఎమ్.వి. విరాంతులం:—రాష్ట్రంలో ఇలాంటి lift irrigation పథకాలు చాలానే చేయడానికి నిర్ణయమైన మాత్రం ఏదైనా టెక్నికల్ ఇంజనీర్ చేస్తున్నారా?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— ఇండియా గవర్నమెంటు వారు crash programme ప్రయత్నం చేశారు. కాని ప్రకారం ఏకరానికి రూ. 300 లు ఇంజనీర్ల పనులు కావాలి. Working expenses రూ. 40 లు మించకూడదు.

ఎలక్ట్రీసిటీ మూడు మైళ్లలోపల ఉండాలి. నదిలో నీళ్లు ఎల్ల కాలం ప్రవహించాలి. ఎవరి ఖాసులు వాటికింద ఉంటాయో వాటిని డెవలప్ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉండాలి.

శ్రీ. పి. వల్లభాచార్యుడు (శ్రీకాకుళం):— శ్రీకాకుళం జిల్లాలో సుమారు ఆయిదారు నదులున్నాయి. నదులలో నీళ్లు ప్రవహిస్తూ నేమిటి లోనికి పోయాయి, ప్రకృత భూములు నీళ్లు లేక ఎండిపోతున్నాయి. ఒక మాస్టర్ ప్లాన్ వేసి అనవరతమైన కోట్ల lift irrigation scheme పెట్టడానికి అలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. విఠ్ఠారెడ్డి :—శ్రీ కాసుగం జిల్లాలో అయిదు స్కీములు అమలులో ఉన్నాయి. శ్రీకృష్ణ స్కీము ఏమోకోవాలంటే డబ్బు ఇబ్బంది. Crash programme ఇప్పుడు లేదు. State Government ఏమోకోవాలి. డబ్బులేటి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. రామలు (చెక్కిలి):—రెండు దశాబ్దాలు వచ్చాయి అన్నది. వాటిని ఎన్నేమేట్లు తయారుచేసారా? వాటిని వివరిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. నిర్దారెడ్డి :—నేను చెప్పిన దరఖాస్తులో అయిదు స్కీములు ఉన్నాయి. రెండవ కానిలో అయిదంటే ఒకటి ఉన్నది.

❶ ఎన్. రామలు :—ఎన్టీమేట్లు తలియజేస్తారా?

(శ్రీ) ఎస్. స్వీకారాధ్యక్షుడు:—మూడు స్పీచులలో—రామచంద్రవరం స్పీచు 128 వేలు; పోరానికి రు. 400 లు ఖర్చు అవుతుంది; working expenses రు. 37 లు వరకు వస్తుంది. అమరావతివన, అక్కలిపాడు not feasible అన్నారు. మిగతావి investigation పూరి కాతేదు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య:—విప్లయరిగేవను స్త్రీ-ముఖ అన్నీ చూచా మైవరు
యిరిగేవను స్త్రీ-ముఖ క్రింద వర్తూయ కాబట్టి అలాంటి వర్తికలలో రైతులు
ముందుగా వస్తే అర్థాన్ను తిరుచేయిలు లేని వర్తూ మీద కాని అగ్రగల్గురు
రీఫహాన్ను అర్థాన్ను క్రింద తినుకొనిగాని అమలు పరచడానికి గాని
చిహ్నానికి ఉన్న యిద్దరిది యేమిటి?

శ్రీ ఎస్. పిట్టారెడ్డి :—రైతులు భిక్షు భరించి ముందుకు వస్తే ఆమలు
జరవడానికి యిట్లాంటి యేమీ లేదు.

శ్రీ కె గోవిందరావు :—ఇప్పుడు క్రామ ప్రోగ్రాము క్రింద క్రొత్త రిఫ్ట యిరిగేము పెట్టలేము అన్నారు. కానీ యింకొకవంతు కొంత ఖర్చుపెట్టినచో ఉన్నది, అయితట్లు దెవలెపెట్టినా కారుంటా ఉన్న ప్లీము ఉన్నది. అక్టోబర్ 10 వేల ఖర్చు పెడితే మలమొడిచేము రిజల్టు వచ్చేవాటికి పూర్వ ప్రయోగి చేసేవాటికి కనపర్చుం చేసారా ?

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి:—వాటికి టాపు ప్రయోగింపబడుచున్న మొత్తము స్కీమును లోక స్కీమునకు తేలవచ్చు చేయడం జరిగింది. పంపింగు స్కీము తప్ప మిగతావన్నీ కంపీటు చేయబడ్డాయి.

(శ్రీ) తె. గోవిందరావు :—కండ్లపేట చేసిన పరువాత అయకట్టు దెవలపు చేయడానికి 10 వేలు ఖర్చు పెడితే పూర్తి రిటర్ను వచ్చేవాటికి ప్రయోగిస్తే యివ్వరా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—బిటికి ఇపాసిటీ పెంచి అవసరంగా అయకట్టు వచ్చే విలువకుండా మో అలోచిస్తాము.

(శ్రీ) ఎం. సి. పరరాంబకం :—(శ్రీ) కాకుళం జిల్లాలో (శ్రీ) రాజగోపాలరావుకి ఆయన సోదరునికి కలిసి పెండు స్కీములు కాంక్షపడతాయి. ఆయన పలుకుబడి చేత కాంక్షను కేసీఆర్ తోక ఏ ప్రాతినిధికమైన స్కీము కాంక్షను చేయబడ్డామో తెలియజేస్తారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—వారు యిద్దరు తరఫావులు యిచ్చారు, యిచ్చినవి అన్ని కాంక్షను లేవలేదు. పలుకుబడి అన్న కారణం వారు.

(శ్రీ) బి. సి. శేకరావు (సంతకూతలపాడు) :—మంత్రిగారు తిట్ట యిరిగేవిను స్కీములు కట్టు కై పులు శరణే అక్కంకరం లేనది చెప్పారు. ఇంక ప్రభుత్వం చేసే ఏమోయో యెమిటి ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—అది కోటయ్యగారు చెప్పిన కలనో ఆంగీకరించ వచ్చునని చెప్పాను.

(Sri Pragada Kotiah rose in his seat)

Mr. Speaker :—Will he please sit down ? I request him to kindly resume his seat. I have still got 12 to 13 questions and I have got only 7 minutes. At this rate if I go on giving 5 or 6 minutes for every question, when can I cover the list ?

GOPPILI VARAHALAGEDDA DAM

1046—

* 1485 (X) Q.—Sarvasi P. Gummaya (Pathapatnam) and T. Rama Rao (Cheepurupalli) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that 500 acres of Paddy crops will be damaged in Goppili Panchayat in Pathapatnam Taluk, Srikakulam District, due to the non-supply of water from the Goppili Varahalagedda Dam or Reservoir during 1967-68;

(b) whether the Government have taken steps to supply water to Goppili village from Varahalagedda dam ;

(c) whether the Government have received any representations from the public requesting for the supply water; and

(d) if so, the action taken on the said representation ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Yes, sir.

(d) The work of restoring the damaged dam was completed in all respects.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :—కండ్లపేట చేన వరువాత ఆయనకు పై వలపు చేయడానికి 10 నెలలు అయ్యి పెడితే పూర్తి రీతున్న వచ్చేవాటికి ప్రయోగిటి యివ్వరా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—వీటికి చెపావీటి వెంటి అవసంగా ఆయనకు పట్టి వీలుంటుందేమో అలోచిస్తాము.

(శ్రీ) ఎం. పి. వరాంకుళం :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో శ్రీ రాజగోపాలరావుకి ఆయన సోదరుడికి కలిపి రెండు స్కీములు కాంక్షపడేవారు. ఆయన పలుకుబడి చేత కాంక్షను చేపారా తేక ఏ ప్రాతిపదికపైన స్కీములు కాంక్షను చేయబడ్డామో తెలియచేస్తారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—వారు యిద్దరు దరఖాస్తులు ఇచ్చారు. యిద్దరినీ అన్నీ కాంక్షను చేయలేదు. పలుకుబడి అప్పకారణం వారు.

(శ్రీ) బి. సి. శేకవరావు (సంకనూతలపాడు) :—మంత్రిగారు లిఫ్ట్ యిరిగేషను స్కీములు ఇచ్చు రైతులు భరిస్తే అభ్యంతరం లేనవి చెప్పారు. ఇంక ప్రభుత్వం ఏదే సహాయం చేయిటి ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—అది కోటయ్యగారు చెప్పిన సలహా అంగీకరించ వచ్చునని చెప్పాను.

(Sri Pragada Kotiah rose in his seat)

Mr. Speaker :—Will he please sit down ? I request him to kindly resume his seat. I have still got 12 to 13 questions and I have got only 7 minutes. At this rate if I go on giving 5 or 6 minutes for every question, when can I cover the list ?

GOPPILI VARAHAGEDDA DAM

1046—

* 1485 (X) Q.—Sarvasri P. Gunnyya (Pathapatnam) and T. Rama Rao (Chepurupalli) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that 500 acres of Paddy crops will be damaged in Goppili Pauchayat in Pathapatnam Taluk, Srikakulam District, due to the non-supply of water from the Goppili Varahagadda Dam or Reservoir during 1967-68;

(b) whether the Government have taken steps to supply water to Goppili village from Varahagadda dam ;

(c) whether the Government have received any representations from the public requesting for the supply water; and

(d) if so, the action taken on the said representation ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Yes, sir.

(d) The work of restoring the damaged dam was completed in all respects.

శ్రీ పి. గుమ్మనయ్య :—మంత్రిగారు అనుకరించినట్లుగా చూడండి. కానీ అప్పుడే వంటపెంపియింది. కాబట్టి యిప్పుడైతే విచారించి మీరు వెళ్ళే ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఆ వెరువు పూర్తిగా నిండినది.

MINOR IRRIGATION SCHEMES

1047—

* 1867 Q.— Sri K. Krishna Murthy (Haricandrapuram) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) the talukwise amount spent towards Minor Irrigation in Srikakulam District during 1966—67; and

(b) what is the proposed amount to be spent on minor irrigation during 1967-68?

Sri S. Sidda Reddy:— (a) and (b) A Statement is laid on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to L. A. Q. No. 1047 (*1867)]

Clause (a) :

S. No.	Name of Taluk.	Total amount spent during 1966-67.
		Rs. in lakhs.
1.	Salur	0.15
2.	Bobbili	3.00
3.	Parvathipuram	1.87
4.	Palakonda	1.80
5.	Chipurupalli	4.13
6.	Srikakulam	1.22
7.	Narasannapeta	0.50
8.	Pathapatnam	1.31
9.	Tekkali	1.79
10.	Sompeta	2.86
	Total.	18.63

Clause (b) :

S. No.	Name of Taluk.	Amount proposed to be spent during 1967-68
		Rs. in lakhs.
1.	Salur	3.29
2.	Bobbili	1.18
3.	Parvathipuram	2.61
4.	Palakonda	3.22
5.	Chipurupelli	5.16
6.	Srikakulam	0.94
7.	Narasannapeta	0.90
8.	Pathanamnam	1.95
9.	Tekkali	2.32
10.	Sompeta	3.40
	Total	25.00

(శ్రీ) డి. కృష్ణమూర్తి :—అధ్యక్షా. మైసూరు యిరిగేషన్ వర్గం క్రింద కాల్వాకా చాక్కిగా యిచ్చాడు. ఇప్పుడు వదలన్న తేట, ఇక్కలి కాల్వాకాలకు తక్కువ తేటయిందా. దానికి కారణాలు శనివివారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఇదివరకు యీ వర్కుస్ ఛేజింగ్ చేయడం జరిగింది. పూర్తి చేయడాన్ని తప్పింపు. ఇప్పుడున్న పై నలు ప్లేటింగ్ పూర్తి చేయడానికి ప్రోగ్రాము చేతుకున్నాము. దాని ప్రకారము అలాంటి మెంటు జరిగింది.

LIFT IRRIGATION SCHEMES

1048—

* 2710 Q.—Sri P. Gunnaya :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the number of Lift Irrigation Schemes sanctioned during 1966-67; 1967-68 (so far) respectively in Srikakulam District :

(b) the expenditure therefor; and

(c) the extent of ayacut thereunder ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Nil, during 1966-67. One scheme was sanctioned during 1967-68.

(b) No, expenditure has been incurred so far.

(c) Ac. 204.

(శ్రీ) సి. సుబ్బయ్య :—చంకదార, నాగనళి, అంబూపటి నవ. అలోని నీరు వివరముగా నమూనాలోకి పోతున్నది. దానిని వృధాగా పోనియకుండా తిప్ప యిరిగేషను స్కీములు వదిలి ఇంజనీరు చేయవారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఈ సంవత్సరం బడ్జెటునుబట్టి ఆలోచిస్తాము.

A. P. P'Os

1049—

*1903 Q.—Sarasri P. Narasa Reddy (Nirmal) and A. Vasudeva Rao :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) the appointing authority of Assistant Police Prosecuting Officers in our State ;

(b) whether the Government propose to empower the High Court to make appointments to the post in consultation with the Government; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri K. V. Narayan Reddy:—(a) The Inspector General of Police Andhra Pradesh Hyderabad.

(b) No.

(c) As the present practice is satisfactory it is not proposed to empower the High Court to make appointments to the posts.

MUNSHI MAGISTRATE'S COURT AT ANAKAPALLI

1050—

1941 Q.—Sri K. Govinda Rao :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to wind up the Munsif Magistrate's Court at Anakapalli, Visakhapatnam district, which was recently started; and

(b) if so, for what reasons ?

Sri K. V. Narayan Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ జి. శివయ్య :—డిప్టీ మున్సిఫ్ కం—మేజిస్ట్రేటు స్కీము కొన్ని జిల్లాలో అమలులో పెట్టలేదు. ఇప్పుడు చేశారు. ఏ జేటు మంచి అమలులో పెడతారో చెబుతారా ?

శ్రీ జె. వి. నారాయణ రెడ్డి :—చివ్వాడు, కడప గుంటూరు లూ పూడు జిల్లాలో రాబోయే సంవత్సరం నుంచి ఆలోచిస్తాము.

Mr. Speaker :—There is no proposal to abolish the Munsif's Court.

శ్రీ జె. గోవిందరావు :—అనకాపల్లిలో కైండ్స్ కేయిడానికి ఆలోచనలో ఉందా ?

శ్రీ జె. వి. నారాయణ రెడ్డి :—లేదు.

WIDENING OF THE ROAD BETWEEN RAJOLE AND
SAKHINETIPALLI.

1051—

* 1482 (P) Q.—Sri R. Satyanarayana Raju (Narasapur):—
Will the hon. Minister for Communications be pleased to state:

(a) whether there is any proposal before the Government to widen the road between Rajole and Sakhinetiipalli in West Godavari District; and

(b) if so, the stage at which it stands at present?

Sri J. V. Narasing Rao :—(a) Both Rajole and Sakhinetiipalli are in East Godavari district and not in West Godavari District. About 9 miles out of the 15 miles 4 furlongs stretch between these two places have already been widened to the standard width. The widening of the remaining 6 miles road will be taken up in due course.

(b) In view of answer to (a) above, this does not arise.

(శ్రీ) జి. పోతాకమోరరావు :— అధ్యక్షా, నకిరేకల్లో రోడ్డు మూత్రమే కాకుండా పెంటలు తెల్లలో చాలా రోడ్లు పైన బ్లక్స్ ట్రాక్కులు యెక్కువగా ఉంటుంది. రోడ్డు యిరువదిగా ఉండడంవల్ల బస్సులు కెవాల్సులో పడి యాక్సిడెంట్లు జరుగుతున్నవి. కాబట్టి దానిని యీ సంవత్సరంలో వై తెను చేయడానికి ఏర్పాటువా?

(శ్రీ) జి. వి. వరసింగరావు :— అటువంటిది ప్రభుత్వ దృష్టికి చావ పూర్వకంగా తీసుకురండి.

REPAIRS TO PICKUP ANICUT AT
DORNAPUVAGU

1052—

1267 Q.— Sri R. Mahananda:— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether there is any representation from Pothakamoor people of Darsi taluk, Nellore District for getting repairs to the pickup anicut at Dornapuvagu at East Vetrayapalem to supply waters to the supply channel of Pothakamoor tank; and

(b) if so, the action taken thereon?

Sri S. Sidda Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(శ్రీ) ఆర్. మహేంద్ర :— అధ్యక్షా, ఆ పీఠీకము నేను స్వయంముగా సూపరింటెండింగ్ యింజనీరుగారికి, యెస్టిమేటర్లకు యింజనీరుగారికి యివ్వగా ఆలోచన చేసినాను అప్పుడు, మంత్రిగారు రిప్రజెంటేషను చేడకున్నారు. విచారిస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— వా రగ్గరకు ఆ యిప్పు డ్దేవము వచ్చిన తరువాత విచారిస్తాను.

PENDYALA PUMPING SCHEME

1053—

* 1495 (H) Q.—Sir K. Buchirayudu :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

Whether the Government will take immediate steps to release water to the ryots under the Pendyala Pumping Scheme, Kovvur Taluk, West Godavari District?

Sri S. Sidda Reddy :— Yes, Sir; the Pumping Scheme started functioning from 22-7-1967.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :— జనవరి నెలలో గోదావరి శబలులపై నుంచి అదనంగా పారుతున్నట్లుటి సెగండు క్రావుకు నీరు వడతానికి అక్కరవరం చెప్పారు. దాని ఫలితంగా మిర్చిపంట మొండిపోయింది. ఇక ముందు ఆ విధముగా కాకుండా నీరు పుష్కలంగా ఉన్నప్పుడు యిప్పింకే యేర్పాటు చేస్తారా ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— వంకింగు స్కిములి కొన్ని రూల్సు ఉన్నాయి.

(శ్రీ) కె. బుచ్చిరాయుడు :— అదనపు నీరు సమగ్రములోకి వృధాగా పోతున్నది. దానిని యివ్వడానికి అక్కరవరం యేమిటి ?

(శ్రీ) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— వంకింగు స్కిములు ఫంక్షను చేయడానికి కొన్ని రూల్సు ఉన్నాయి. చాలీక్రింద దానిని అలోచన చేయవలసి ఉంటుంది.

PASUPUVADAVALLASA SCHEME

1054—

* 764 Q.—Sarasri M. Vankatarami Naidu (Parvathipuram) and J. Joji (Palakonda) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether investigation has been completed for the Pasupu-vadavallasa Scheme in Salur Taluk, Srikakulam District; and

(b) if so, when the work will be taken up ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) As the proposals are still under finalisation, it is too premature to say when the work will be taken up.

COMPLETION OF THE WORK OF JANTIGEDDA

1055—

* 765 Q.—Sarasri M. Vankatarami Naidu and J. Joji :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the reasons for the delay on the part of Government to complete the work of Jantigedda, Matta Makkuvu sirka, Salur Taluk, Srikakulam District; and

(b) when the remaining work will be taken up?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) It is presumed that the hon. Member desires information regarding the extension of Jantigedda Channel

to Kothavale village. As the yield under kotha tank is not sufficient, there is no possibility of extending the channel.

(b) Does not arise.

(శ్రీ ఎం. వెంకట్రామిరాయుడు :— అక్కడి మంచినీటిని పీటి సౌకర్యాలు లేక గ్రామాలను లూటీ చేయడం జరుగుతున్నది. దానివల్లగా ఇంట్లో మంటలు అదుపుతున్న పిప్పిలు పూర్తిచేయటానికి వరకై పనులుకొంటారా ?

(శ్రీ ఎస్. కృష్ణారెడ్డి :— ఈ సాగునీరు పొడిగించి వేరే ఇంకో చెరువు నింపాలని వారి కోరిక. అక్కల ప్రకారం అక్కడి నీరు వరిపోవడంలేదు. ఇప్పుడు పున్న ఆయకట్టుకే పరిశోధించి అక్కలు.

FOREIGN EXCHANGE

1056— * 2009 Q.—Sarasri A. Bhagavantha Rao (Kuchinapudi) S. Vemayya and G. Venkata Reddy (Parchur):— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state:

(a) the amount of Foreign Exchange earned by this State in respect of (i) Raw Hides and Skins and other leather goods, (ii) Palm Fibre, (iii) Iron Ore, (iv) Tobacco (v) Chillies, (vi) Sugar, (vii) Mica, (viii) Cashew nuts, (ix) Coffee, (x) Mangoes and Plantains, (xi) Handicrafts, (xii) Handloom Fabrics (xiii) Other Textiles if any in the year 1965-66, 1966-67 in particular; and

(b) whether the Government be pleased to appoint a High Power Committee to make a comprehensive survey of the articles and commodities that could be exported to the foreign countries in general and to other States in particular?

Sri K. V. Narayan Reddy :—The Foreign exchange earnings for the various commodities of this State are not available, as the data and statistics are maintained by the Directorate of Commercial Intelligence and Statistics, Calcutta, on All India basis.

The export earnings of this State for the year 1965-66 are estimated as follows in the interim Survey report of the Indian Institute of Foreign Trade.

(Rs. in Crores.)

1. Tobacco	17.50
2. Oil Cake.	5.00
3. Sugar and Molasses.	2.9
4. Leather.	4.4
5. Handloom Textiles.	2.00
6. Processed Mica and other Mineral Products such as Iron ore etc.	2.2
7. Palm Fibre.	1.00
8. Other items such as Rice bran, Petroleum Products, spices, Human Hair, Handicrafts, and Engineering Products.*	10.8
	45.8

* This includes the exports of Chillies from Andhra Pradesh for 1965-66 valued at Rs. 78 lakhs.

(b) Yes, Sir. The Government have already entrusted the work of carrying out a comprehensive survey of the export potential of Andhra Pradesh State, to the Indian Institute of Foreign Trade. Their final report has also been received and it is under examination of the Director of Commerce and Export Promotion.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :— కన్యకాపక్షం ఎక్స్‌పోర్ట్ అయ్యే ఫినిష్‌హ్యాండ్స్ పైన ఎంత ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ వస్తుంది ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ఆ ఫిగర్స్ నావస్తలేవు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఆంధ్రప్రదేశ్ అర్థికాభివృద్ధి కమిషన్ పుట్టి పుట్టింది. దాని క్రింద ఎక్స్‌పోర్ట్‌ను 10 వర్గాలుగా కూడా ఇవ్వడంలేదు. దానిని 6 కోట్లు ఇచ్చామంటున్నారు. 80 కోట్లపై చిల్లీ దానిని పెడుతున్నది. అక్కడ తప్పుగా వున్నది. ఇన్‌వెస్ట్ మెంట్ రాంగ్ అవుతుంది. ఇంకా ఎక్కువ వస్తుంది. అక్కడ కేరెక్టుగా తెప్పించండి.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— కన్యకాపక్షం ఇంటిమెన్స్ అండ్ ఫ్యాబ్రిక్స్, కలర్ బా వారు ఇచ్చినవి. వేరే వేరే వున్నాయి. ఎక్స్‌పోర్ట్ అయిపోయినా వారు ఇచ్చిన ఫిగర్స్ నేను చెబుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మనకు వచ్చే రిజల్ట్స్ వేరే వున్నాయి. మనకు ఫ్యాబ్రిక్స్ లేవు. ఇక్కడనుండి వెళ్ళినవి కలర్ బానుండి తీసుకొని మనకు తెలుసుకుంటున్నాము. ఇది ఫెయిల్డ్ కమిషన్ రిపోర్ట్ చేయడం అరిగింది. ఆ ఫిగర్స్ తీసుకోవడం మనకు పై వానియల్ గా వస్తం. కన్యకాపక్షం వస్తం, కలర్డ్ ఫిగర్స్ లేకపోతే వదిలివేయండి.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ఇది 1965-66 ఫిగర్స్. దానిని మనకు 17.5 కోట్లు వుంది. మీ దగ్గర లెక్కలువుంటే చెప్పండి.

DISTRICT STATISTICAL OFFICERS

1057—

* 2695 (F) Q.—Sri K. Ramenatham :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) the number of Assistant Directors and District Statistical Officers working in the Bureau of Economics and Statistics on temporary basis since 1958 ;

(b) whether Andhra Pradesh Public Service Commission has prepared the panel of District Statistical Officers ;

(c) if so, whether the said list has been implemented ; and

(d) if not, the reasons ?

Sri K. V. Narayan Reddy :—(a) None, Sir.

(b) Yes.

(c) and (d): The Public Service Commission drew up a panel of 27 names of Officers for appointment by transfer to the posts of District Statistical Officers and sent it to Government for approval and the Government approved the first 21 names in the Panel and regularised their services. As regards the last 6 officers in the Panel, the Government in consultation with the Public Service Commission agreed to their inclusion in the next panel. However, those six officers are continuing to act as District Statistical Officers.

శ్రీ బి. రామభాషం :—పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ వారు పట్టికను వయోధులైన తరువాత ఇంకా కావాల్సిన ప్రాతినిధ్య పైక వున్న ఎన్ టెంట్ డి రెగ్యులరు, ఇల్లా గతంలో శాఖాధికారులను కొనసాగించడం కంటే పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సెలెక్ట్ చేసిన కాండ్ కేటర్స్ను ప్రమోట్ చేయడం కానీ, నియమించడం కానీ వలనగా ఫుల్ టైం కమిషన్ ప్రభుత్వం దానిగురించి విచారిస్తారా?

శ్రీ బి. వి. నారాయణరెడ్డి :—తప్పకుండా విచారిస్తాము.

GOTTIPALLIGEDDA RESERVOIR

1058—

* 2708 Q.—Sri P. Gunnayya:—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

- whether investigation of Gottipalligedda Reservoir Scheme Pathapatnam taluk, Srikakulam District has been completed;
- if so, the estimated expenditure therefor;
- the extent of the ayacut under the said scheme; and
- when the said scheme will be taken up?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) and (c) Does not arise.

(d) As the scheme is not yet investigated, it is too premature to say now when the work will be taken up.

(a) లేదు.

(b), (c) ఉత్పన్నము కాదు.

(d) ఇన్వెస్టిగేషన్ పూర్తి కాలేదు. కాబట్టి టిమర్*కి వమపర్ల ఉత్పన్నం కాలేదు.

DESILTING OF CANALS

1059—

* 1103 Q.—Sarvasri Vavilala Gopalakrishnaaya and T. V. S. Chalapati Rao (Vijayawada-East):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

- whether the Government have desilted all the canal and the Irrigation sources in the State; and
- if so, what are those canals and the cost thereof?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Some of the Irrigation canals maintained by Public Works Department have been desilted during 1966-67 according to necessity under the annual maintenance programme. No Irrigation sources have been desilted.

(b) A statement laid on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to Clause (B) of Legislative Assembly Question
No. 1059 (* 1103)]

KRISHNA DELTA SYSTEM.

Sl. No.	Name of the Canal	Expenditure incurred during '66-'67	Remarks
1	2.	3.	4.
Rs.			
<i>I. Krishna Central Division.</i>			
1.	Krishna Eastern Main Canal.	1,200	
2.	Eluru Canal	18,000	Main cana-
3.	Ryves Canal	21,600	Is in Vija
4.	Bandar Canal	54,000	y a w a d a
5.	Krishna East Bank Canal and its branches.	28,173	Town limi- ts.
		<u>1,22,973</u>	
<i>II. Krishna Eastern Division.</i>			
1.	Eluru Canal and its branches	24,765	
2.	Ryves Canal and its branches	40,180	
3.	Bandar canal and its branches	19,500	
4.	Upper Pulleru canal with its branches	10,489	
5.	Lower Pulleru with its branches	38,332	
6.	Campbell canal with its branches	1,630	
7.	Polej canal with its branches	3,700	
8.	Bantumilli canal with its branches	620	
		<u>1,39,256</u>	
<i>III. Krishna Western Division.</i>			
1.	East side channel	4,957	
2.	West side channel	6,608	
3.	Nizampatnam channel	1,127	
4.	K. W. Main canal with its branches	1,543	
5.	Kommamur canal with its branches	22,955	
6.	K. W. Bank canal with its branches	17,505	
		<u>54,795</u>	
Grand Total.		<u>3,17,024.</u>	

ANANTAPUR CIRCLE

1.	2.	3.	4.
		Rs.	
1. Cumbu tank		9,000	
2. Left main canal of Bhairavani tippa project		4,500	
3. T. B. P. L. C.		1,06,000	
4. Markapur tank supply channel		16,000	
		Rs. 1,35,500	

T. I. P. CIRCLE.

1. Channels of Narayana Rao Katwa	2,600
2. Canals under Dindi project	3,299
3. Canal under Utkoor Marepally project	4,187
	Rs. 10,086

WARANGAL CIRCLE.

1. Wyra Project Right flank canal	1,677
left flank canal	1,464
2. Large tank of Baithapally Irrigation channel	2,118
3. Navigation channel of Dommagudem anicut	718
	Rs. 5,977

NELLORE CIRCLE

CUDDAPAH DIVISION:—	Rs.
1. Maintenance of P. T. S. channel for 1966-67	1,569
2. Special repairs to L. S. P. from M. 6-0-7	163
3. Special repairs to supply channel of Nagulacheruva of Badvel.	218
4. Maintenance of L. S. channel of Pincha for 1966-67	4,040

(1)	(2)	(3)	(4)
5.	Maintenance of right side channel of Pincha for 1966-67.	6,881	
6.	Special repairs to Kopparthi tank supply channel.	5,817	
7.	Special repairs to Chinthakomma Kattakalva of Chintakamma Dinne tank	4,186	
8.	Special repairs to supply channel of Ootacheruvu of Thimmasamudram	7,167	
9.	Special repairs to silt clearance in Vogur Yamakada channel from M. 1/1 to 1/83,8	3,9000	
10.	Special repairs to Bommaravaram tank	12,416	
		46,357	

DOWLAISWARAM CIRCLE
(GODAVARI WESTERN DELTA)

MAIN CANALS.	Rs.
1. Eluru Canal	18000
2. G. & V. Canal	2000
CHANNELS	3800
1. Kanuru channel	600
2. Denuduluru channel	147
3. Thotapadu West side channel	92
4. Teeparu channel	700
5. Rapaka Channel and its branches	1429
6. Jinnur channel and its branches	225
7. Narasapuram channel	320
8. Chinamamidipalli and Malapalli channels.	436
9. Restambada channel	275
10. Venulade channel and its branches	909
11. Kopparu channel	1025
12. Mogalturu old channel	267
13. do New channel	329
14. Mukkamala channel	100
15. Kasipadu channel	105
16. Chinskapavaram channel and its three branches	2270

(1)	(2)	(3)	(4)
17. Kollaparru channel		450	
18. Kallakuru channel		816	
19. Mahadevapatnam channel parallel channel lower.		1109	
20. Annacoduru channel and Yempadu branch		178	
21. Vandram channel		172	
22. Pulligumma channel		616	
23. Pamulepatru channel		523	
24. Boracodu channel		285	
25. Budali old channel		112	
26. Mudavaram channel		120	
27. Kalanapalilanka channel and 2 branch channels		846	
28. Toranala codu channel		621	
29. Azvamuru channel		1251	
30. New Pasalapudi canal			
31. Amudalapalem channel			
32. Saryavada channel			
33. Chivaram branch			
34. Duvva channel and branches		8,000	
35. V. T. channel			
36. Godichulapalle channel			
37. Totali channel			
38. Ramaswaram channel			
39. Relengi channel and branches.			
40. Bobbarajupadu channel			
41. Meyyeru channel			
42. Kesamudram channel			
43. Vrullapalem channel			
44. Undelapalem Parallel chl.			
45. Paluru channel and branches		6,000	
46. Bhatiamuguturue channel and branches			
47. Vetravassaram W. S. channel and branches			
48. Yenamaduru channel and branches		Rs. 29,328	
49. Kalipatnam main channel			

Grand Total Rs. 33,128.

GODAVARI CENTRAL DELTA.

CHANNELS	Rs.
1. Ankampalem channel	438
2. Atreyapuram channel	420
3. Left side supply channel	1,060
4. Bodapattini channel	242
5. Yonugupalli channel	339
6. Manepalli channel	60

(1)	(2)	(3)	(4)
7.	Vadrevupalli channel	285	
8.	Kadali channel	1,513	
9.	Bolighippa channel	393	
10.	Mogunkoduru channel	160	
11.	Podalada channel	90	
12.	B. Savaram channel	72	
13.	Chinjalapalli channel system	6,300	
14.	Sompalli channel	18	
15.	Mattiparru channel	234	
16.	Mori channel	405	
17.	Malikipuram channel system	510	
18.	Kobbarithota channel	119	
19.	Mamidiyeta channel	102	
20.	Addalapalem No. 1 channel	85	
21.	Rameswaram No. 2 channel	105	
22.	Rameswaram No. 2 channel	136	
23.	Natalavu channel	442	
24.	Kokkirayakodu channel	238	
25.	Krishnarayudukodu channel	340	
AMALAPURAM CANAL			
26.	Ambajipeta channel I	387	
MALAPURAM SUB-DIVISION			
27.	Vilva channel	99	
28.	Sirepalli branch channel	122	
29.	Anthavaram main channel	215	
30.	Anthavaram branch channel	429	
31.	Thanelakka channel	328	
32.	Fallipalem North	432	
33.	Shanepalli lanka channel	169	
34.	Kothapalem channel	412	
35.	Reddipalli channel	112	
36.	Bhatnavilli channel	272	
37.	Cheyyeru channel	198	
38.	Gunnepalli channel	304	
39.	Pedapudi channel	1,497	
40.	Mukkanaia West Side channel	420	
41.	Lolla High Level channel	408	
42.	Lolla side channel	2,508	
43.	Old Vadepalem channel	358	
44.	Polavaram main channel	1,025	
45.	T. Kothapalli channel (North)	504	
46.	do (South)	356	
47.	Mulapalem branch	118	
48.	Polavaram Extension channel	336	
49.	Kesanakurru channel	605	
50.	Polovaram branch channel	286	
51.	Kesanakurru channel (branch)	101	
52.	Thilakuppa channel	33	

(1)	(2)	(3)	(4)
53.	Pedalanka channel	1,139	
54.	Gutlisani devi main channel	1,710	
55.	Pasuvullanka channel	268	
56.	Inapuram channel	—	
57.	Chinagadavilli channel	—	
58.	Munipallipunta channel	1,200	
59.	Vantapallipalem channel	—	
60.	Uppalagupam branch channel	—	
61.	Geddanspalli channel	800	
62.	Gontikurru branch channel	528	
63.	Pallamkurru 2nd channel	120	
64.	Mogallamuru channel	1,552	
65.	Benda No. 4 channel	1,563	
66.	Chenchulia channel	336	
Total		36,354.	

CANALS

1.	Godavari Central Delta Main canal.	Rs. 38900
2.	Gannavaram canal	21697
3.	Amalapuram canal	11416
4.	Bank canal	8946
Total		Rs. 80,959

Grand total Rs. 1,17,313.

GODAVARY EASTERN DELTA

1.	Kakinada canal	Rs. 620	
2.	Mandapeta Canal	3,588	
3.	Coringa Canal	160	(for lock)
4.	Bank Canal	126	(for canal)
		8,9763	

CHANNELS

1.	Medapadu S. S. Channel	320
2.	Pina side Channel	280
3.	Yendamuru channel system with 12 branches	480
4.	No. 2 side channel	826
5.	Yodida channel	36
6.	Vedurupaka channel and branches	240
7.	Tapeswaram high level channel	21
8.	Tapeswaram North side channel	98
9.	Chelluru No. 2 channel	48
10.	Yendamuru channel and branches	650

(1)	(2)	(3)	(4)
11. Maskapalli channel		89	
12. French channel		866	
13. Baranapalli channel		391	
	Total.	13,241	

WALTAIR CIRCLE
(SRIKAKULAM DISTRICT)

	Rs.	
1. Srikakulam Minor river	2,24,335	
2. Nagavalli project system	41,288	
3. Narayanasapuram Project system	36,830	
4. Padigam project system	14,064	
5. Vonigedda anicut system	—	Work not taken up.
6. N. R. S channel system	18,645	
7. Leading channel to Rangappa tank	945	
8. Vegavathi anicut system	24,429	
9. Seethanagaram anicut scheme	9,801	
10. Arthanuru channel system	690	
11. Sancham Palavalasa channel	2,025	
12. Supply channel to Reddivani tank of Sancham	2,055	
13. Jagguraju channel of Penta	800	
14. L. S. channel of Adapaka	2,090	
15. Konuru channel of Konuru	570	
16. Chittigedda channel feeding Devula tank	30	
17. Desa channel	815	
18. Burajavaram channel	1,422	
19. Lankata Kandyam channel	1,188	
20. Honjeram channel	790	
21. Asarammapudatha channel	—	-do-
22. Musalaya batfi	1,500	
23. Arutubatti channel	966	
24. Uppalavenkambatti	270	
25. Gudivalli channel	195	
26. Thorlavani batfi	—	-do-
27. Sunnamudigedda	7,175	
28. Persamba channel	—	-do-
29. Ganguvada channel	—	-do-
30. Desabatti channel	2,400	
31. Pedarallakhandibatti	2,238	
32. Yennuvani batfi	2,062	
33. Mandivalasa channel	697	
34. Labham channel	1,381	
35. Dubbelabatti	534	
36. Chekkoruvani batfi	—	

(1)	(2)	(3)	(4)
37.	Maheswari channel	—	
38.	Gottipalli channel	—	Worknot taken up.
39.	Supply channel to Jagannadhanaiah tank	1,058	
40.	Katragadda channel	180	
41.	Jola channel	—	do
42.	Vangara channel	92	
43.	Sekharapalli channel	5,892	
44.	Gorjabetti	1,116	
45.	Neelampeta batti	—	do
46.	Sayannagedda system	347	
47.	Lohugedda	—	do
48.	Tahavallasa batti	540	
49.	Gudirajamaipuram	—	do
50.	Supply channel to Muripindi tank of Bidigam	—	do
51.	Supply channel to Kiriyani tank of pitada	1,570	
52.	Ranisarkar channel to Yeduvampulagedda	1,388	
53.	Ampavalli channel of Alajangi	6,088	
54.	Palteru channel	11,894	
55.	Tampara channel	1,080	
56.	Talavaram channel	1,920	
57.	Sivvam channel	791	
58.	Talagam channel	723	
59.	Kintali low level channel	7,300	
60.	Venkananna channel	1,665	
61.	Sayanna channel	6,781	
62.	Mobagam channel	23,868	
63.	Regidi channel	1,955	
64.	Korapam channel	2,670	
65.	Neelansagaram channel	4,016	
66.	Yelamanchili channel	—	
	Total	4,44,304	

VISAKHAPATNAM DISTRICT

1.	Denkada channel	13,356
2.	Lakshmiapuram channel	8,526
3.	Marikigedda channel	1,753
4.	Pandarangi branch of Devangi channel	1,325
5.	Gowripasnam channel	6,569
6.	Bhogapuram channel	1,122
7.	Kondakalva of Anner Sahobpeta	2,348
8.	Mutta channel	7,289
9.	Vecrasagedda channel branch of Ghodavaram main channel of Bhogapuram.	1,022

(1)	(2)	(3)	(4)
10. Jettada main channel	9,494		
11. Nadimikalva branch channel to Chodavaram main channel	1,189		
12. Gandhi channel	460		
13. Pulapathu channel	1,131		
14. Burugama channel	16		
15. Karibommanne channel	581		
16. Kamaraju channel	256		
17. Lingarajupalem channel	403		
18. Koruprolu channel	22		
19. Billakamraju channel	840		
20. Mullapalem channel	—	Liabilities to be paid during 1967-68.	
21. Mukta and Koppinabanda channel	1,044		
22. Peddauppalam channel	913		
23. China Uppalam channel	404		
24. Penugolu channel	753		
25. Rayavaram channel	20		
26. Byyavaram channel	—	do	
27. Darlapadu channel	—	do	
28. Koppaka channel	—	do	
29. Unnavaram channel	—	do	
30. Lafchiraju channel	269		
31. Avadhamula channel	523		
32. Papakayala channel	337		
33. Branch channel of Kappaka channel	..	Liabilities to be paid during '67-68.	
34. Nagulapalli channel	2,111		
35. Yotamanchili channel	5,361		
36. Venkavadu and its branches	40		
37. Tumpala channel	2,141		
38. Veduruparthi channel	920		
39. Koilada channel	..	Liabilities to be paid during 1967-68.	
40. Aruvupalem channel	2,152		
41. Kasimédum dam	..	do	
42. Bayyavaram channel	580		
43. Perantalapalem channel	1,266		
44. Seethanagaram channel	1,676		
45. Cherlopala channel	3,054		
46. Tagarampudi channel	1,003		
47. Chintalvelupu channel	1,752		
48. Kokkiripalli channel, Yelamanchili Joint channel	1,416		
49. Yenuguttavani channel	357		
50. Kendhi channel	977		
51. Jampapalem channel	394		
52. Goparaju channel	1,561		
53. Kurnarapalli channel	1,139		

(1)	(2)	(3)	(4)
54. Babakhan channel	1,558		
55. Panchadravelecheru joining channel	947		
56. Dimili channel	1,551		
57. Nali channel	440		
58. Mavancha channel	475		
59. Bobi channel	489		
60. Narasingi billi channel	391		
61. Venduru channel	538		
62. Krishnamma channel	882		
63. Kattubolu channel	1,186		
64. Tatakulapalem channel	872		
65. Kandi No.	464		
66. Narasapuram channel	1,583		
67. Meruka channel	386		
68. Tamara cherla channel	21		
69. Yodumulla channel	11		
70. Kottayellamanchili channel	665		
71. Gollagunta channel	906		
72. Upparacalva branch of Babakhan channel	660		
73. Somavaram channel	906		
74. Melamierakalva and Nadumi channel	..	Liabilities to be paid during 1967-68	
75. Challamallapukalva of Roullagedda.	30		
76. Mamidimamukattu	..	do	
77. Ippapalem channel	..	do	
78. Impalli channel	..	do	
79. Saimia kattu	354		
80. Vedurupatti right side channel	619		
81. Vedurupatti left side channel	810		
82. Pelliapucalva branch of Nimmadikattu channel	..	do	
83. Chatthalli channel	610		
84. Mallavaram channel	955		
85. Rajupeta channel	465		
86. Mantanaidu kattu channel	504		
87. Santakattu channel	..		
88. Srungavaram channel	..	do	
89. Tutipala channel	..	do	
90. Jaggempeta channel	..	do	
91. Burugupalem channel	..	do	
92. Bayyavaram channel	..	do	
93. Bayyavaram high level channel	..	do	
94. Koduru channel	819		
95. Chowdavoda channel	635		
96. Nerlakalva branch channel of Bhumi channel.	..	do	

(1)	(2)	(3)	(4)
97. Bhumi channel	790		
98. Ramachandraraju kalva branch of Bhumi channel	..	Liabilities to be paid during 1967-68	
99. Challaipacheruvu calva branch of Mutta channel	230		
100. Golsukla branch of Pallapakulva of Mutta channel	..	do	
101. Mutta main channel	..	do	
102. Galibanda calva branch of ava tank	118		
103. Gunupudipentakota branch of Gopalapatnam ava	323		
104. Serikalva branch of Gopalapatnam	..		
105. Kandhi kalva branch of Gopala patnam Ava	289		
106. Isukalavakalva branch of Ava channel	1230		
107. Chunta revalla calva	199		
108. Mahasahelipeta channel	370		
109. Pydipala channel	750		
110. Branch channel of Pedagummluru chl.	1,942		
111. Murkikalva branch of Pedagummluru	..	do	
112. Konetikalva branch of Pedagummluru	8		
113. Mutta calva branch of Pedagummluru	8		
114. Branch channel of Darlapudi channel	7		
115. High level channel of Darlapudi channel	20		
116. Peddagummluru channel	25		
117. Korapalli channel	781		
118. Polipalli channel	1,504		
119. Mallavaram channel	..	do	
120. Kotavara channel	..	do	
121. Kothuru channel	..	do	
122. Pedakattu channel	1,481		
123. Duggada channel	..	do	
124. Ullakalva branch of Yelaiah channel	583		
125. Laxmidicalva branch of Vool calva	344		
126. Varakattu channel branch of Voola calva	421		
127. Totada calva	do	579	
128. Yyamalda channel	do	221	

(1)	(2)	(3)	(4)
129. Marturu channel	977		
130. Manyala channel	186		
131. Vellocheru channel	..	Liabilities to be paid during 1967-68	
132. Marturu channel branch of Tempala channel	492		
133. Metta channel branch of Narasapuram channel	..	do	
134. Palaparti channel	28	-	
135. Garlada channel	..	do	
136. High level channel branch of Kumarapelli channel	..	do	
Total	1,22,714		

(1) చాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మేజర్ కెనాల్స్ ను డిజిల్ చేయబోవడంవల్ల, చాటర్ ప్రెగ్నాలో లోబోవడంవల్ల అయోకట్టు చెల్లు తింటుంది. పురావారాలకు లింగ్ పం కెనాల్ డిజిల్ చేయవలసివుంది, అలాగే రవీష్ కెనాల్, లందరు కెనాల్, గోచావరి ఆఫ్ఫీస్, వెస్టర్న్ రైల్వేలో చేయలేదు. చాటి ఒక టైమ్ ఫిక్స్ చేసి డిజిల్ చేయబోతే టోర్జన్స్ చెల్లుతుంటుంది.

(2) ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ప్రతి సంవత్సరం ఒకచెల కాశము మూసి చేయడం అరుగుతుంది. సెషన్స్ ట్రాక్ లేట్ అయి పంటలు చెల్లుతుంటాయని క్లెయిమ్ ఇవ్వడం అరిగింది. ప్రతి సంవత్సరం కాల్వలు మూసివేసి టైల్లు పెట్టే గ్రాంటు క్రింద చిల్లె సంక ఎక్కువగా తీసివేయడం అరుగుతుంది.

REMOVAL OF SILT IN NIZAMSAGAR

1060—

*3129 Q.—Sarvasri K. V. Gangadhar (Nizamabad) R. Bhoom Rao (Bodhan) and M. Ch. Nagaiah (Prathipadu) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state;

(a) whether there is any proposal to remove the silt in Nizam-sagar Project;

(b) if so, when it will be removed; and whether the level of shutters will be raised; and

(c) whether any technical decision has been taken?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) and (b) : Removal of silt from the Nizamsagar Reservoir is not an economical proposition and hence proposals for raising the shutters and the Full Reservoir level of Nizamsagar are being formulated.

(c) Not yet, Sir.

నిజాంపాగ్ లోవున్న పూడికనంతా తీసివేయడం అపారద్రం. అందుచేత నిజాం పాగ్ పట్టణం పై రిజర్వేషన్లు పెంచినట్లు తెలుపబడినందున అలాచేయడం వుంది. అది ఇంకా పై వల్ల వేయబడలేదు.

శ్రీ తె. వి. గంగారెడ్డి :— నిజాంపాగ్ లో పూడిక పచ్చే భారతంగా లోన్ ముగ్ ఫంక్షన్, లోన్ డేట్స్ ముగ్ ఫంక్షన్ ఫ్యాక్షన్ల ద్వారా మూడు సంవత్సరాలనుండి ఉత్పత్తి తగ్గిపోయింది. పై కులకేగోళ ప్రిభుత్వమునకు కూడ అట్టిరంగా ఎంతో నష్టం కలిగింది. కనుక వెంటనే నిజాంపాగ్ పూడికను తీసివేయడానికి, పట్టణం పెంచటానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ఈ మధ్య, కె. ఎల్. రావుగారు, మేము సూడడం అరిగింది. దాని గురించి ఆలోచిస్తున్నాము. పట్టణం పెంచిన తరువాత పెంచటానికి తీవ్ర చర్య తీసుకోవాలము.

శ్రీ ఎమ్. శ్రీనివాసరావు (శాస్త్రవేద) :— ప్రభుత్వం చేసిన దానికి అన్నికడ కాంక్ష వేసే దానికంటే ఎక్కువగా ఉంది. ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినా లేక ఇంకా పెండింగ్ లోనే వున్నదా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :— ఇంకా పై వల్ల డెవలప్ మెంట్ కాలేదు. ఎక్కువ పట్టణం ఏర్పడింది ఎక్కువగా చేయబడుతుంది.

శ్రీ వి. నువ్వయ్య :— చారు కలెక్టరు అధ్యక్షతన సమావేశమై పై కులు ఒక శిర్కావం చేశారు. తరువాత వాల్లకు వాళ్లే కూర్చోని శిర్కావం చేశారు. ఎకరాకు ఒక వంద రూపాయలు ఇస్తామని చారు voluntary గా చెప్పడం ఆ సమావేశము యొక్క శిర్కావం. Government కు communicate చేయడం కూడా జరిగింది కాని, దాన్ని గురించి ఇంకా ఆలోచన చేయడంలేదు. ఇంకా చర్య తీసుకోలేదంటే, ఇది చాలా అన్యాయం. పైగా చారు డెవలప్ మెంట్, ఇటీవల Sugar Factory ఖామలను నీరు లేక చెల్లి తివ్వాయి ; ముగ్గాడి ఖామలను కూడా నీరు అందకుండా, ఉత్పత్తి తగ్గింది. ఇందు వల్ల వెంటనే ఈ విషయంలో చర్య తీసుకోవాలని పూనుకోవాలా ?

శ్రీ తె. వి. గంగారెడ్డి :— పై శాంపాగ్ విషయంలో విషయం ఏమిటో, పై కులు కూడా hundred rupees, Sugarcane కు అయితే 150 rupees advance betterment levy కి ఇవ్వడానికి సంసిద్ధంగా ఉన్నట్లు చెప్పడం చారు వ్రాసు పెట్టినట్లు గోదావరి కార్పొరేట్ విషయంలో చెప్పినట్లు మో. అదే మాదిరిగా ఆ fields విషయంలో కూడా notification ఇవ్వవలసి యుంటుంది. ఇంకా estimates కూడా తయారవుతున్నాయి.

శ్రీ సి. హెచ్. ప్రకాశం చౌదరి (రామమండ్రి) :— ఆ నీరు తీసుకోనే ఉంటుంది పై కులుకు చెప్పి చెప్పినారు. కాని ఆ ఎల్ కి తీసుకున్నాడు, చారు దానికి application పెట్టినట్లు, దానికి sanction రావాలి. అది వచ్చేటప్పటికి చాలా ఆందోళన అవుతుంది. అందుకని ఎల్ కి తీసి దానికి permission లేకుండా చేస్తారా ?

(శ్రీ ఎన్. సిక్రా-రెడ్డి :—Silt నియమానికి permission తీసుకోవలసి యుంటుంది. ఎందుకంటే అక్కడ కాలవలు చెల్లడినందుచేత చూడవలసి యుంటుంది. వరుచాక permission ఇస్తే, చూడూ అక్కడికి వచ్చి పరిశోధన కూడా చేయవచ్చు.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker :—There is one notice of motion Under Rule 63 regarding terrorism let loose by communist party etc. It has been admitted under Rule 74 and disallowed as an adjournment motion. The concerned hon. Member will be informed of the date later on.

Sri C. V. K. Rao :—Yesterday I brought to your kind notice about the Sarvodaya Lender, Gora, his wife, his daughter, his son and his daughter-in-law who desired to see the hon. Chief Minister.

Mr. Speaker :—Please give notice....

Sri C. V. K. Rao :—I have given notice of an Adjournment Motion on the subject.

Mr. Speaker :—The very same evening, whatever notices are received during the course of the day, are being sent to me. The very next day one can expect an order on his notice. So far as this notice is concerned, I have not received it so far.

Sri C. V. K. Rao :—I have handed it over to the Secretary himself.

Mr. Speaker :—I do not know. I have not received it.

Sri C. V. K. Rao :—Those persons were put in jail Sir. May I request the hon. Chief Minister to set them free?

Mr. Speaker :—I do not deny that it may be a very urgent matter, but please give notice. I will take action immediately.

Sri C. V. K. Rao :—My notice is there, but it has not reached you.

Mr. Speaker :—It has not come to me so far.

Sri C. V. K. Rao :—Three of us have given it, Sir.

(శ్రీమతి తె. శుక్లా రిజాయు :—అదృశ్యంగా, an adjournment motion విషయంలో వమరు చెప్పారు, Minister గారు statement చాని విషయంలో ఇవ్వారని. వారి ఇరివరకు చాన్ని గురించి ఏమీ తెలియదు. i.e. regarding high-handedness of M. T. Reju.

Mr. Speaker :—The hon. Minister for Revenue is not here. We will be meeting only on the 19th, and on that day I will ask him to make a statement.

(శ్రీ బి. రత్నవళావతి :—అదృశ్యంగా, last session లో ఈ M. L. As quarters గురించి ఒక statement చేశారు, M. L. As families ను తప్ప మిగతా చాని అక్కడ ఉండకుండా vacate చేయమని, అది ఎంత వరకు అమలు జరిగిందని.

Mr. Speaker :—That is a question put to me.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Yes, Sir, because the statement has emanated from you.

Mr. Speaker :—I think in the interests of the House it is better that I do not give any opinion. I expect every member to realise his responsibility and see that they do not subvert these quarters to any body else. That is all I can say. A number of complaints are coming to me. I am not taking cognisance of those complaints.

శ్రీ బి. రత్నాబాపతి :—Complain's గురించి కాదు. మీరేమో statement చేశారు ఇకర families ఉంటే vacate చేయిస్తామని, కాని వలన మాళాంటి చాళ్ళకు, quarters లేకపోవడం చాళ్ళకు వస్తుందని అంటారు. నేను అప్పుడు పెట్టిన petition ఇది వరకు ఏమీ కాలేదు, reject కాలేదు, accept కాలేదు.

Mr. Speaker :—That is why I do not like to say any thing about that matter on the floor of the House. You can come and discuss that matter with me in my chamber. On the floor of the House I am not prepared to say any thing.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఇక్కడ మన new M. L. As quarters లో ప్రతి గదిలో కూడా విద్యుత్తు ఉంటుంది ఉన్నాయి. వార్డన్ గారికి రిపోర్టు చేశాము. మరి విద్యుత్తు ఉంటుంది వలన చాలా విద్యుత్తు ఉండడంలేదు. కనుక ఆ విషయము కచ్చితంగా అలోచించి ఆ దోహద కావడమంది కొంత విముక్తి చేసే దానికి సహాయం వడండి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అదృష్టంగా, దోమలే కాకుండా, చుక్కలు కూడా ఉంటున్నాయండి. మరి దోమల విషయంలో దోమ తెరలు ఇప్పిస్తారా.

శ్రీ కె. ప్రహ్లాదంబరెడ్డి :—ఈ దోమలు మలేరియా వచ్చే దోమలు కాదండి.

GOVERNMENT RESOLUTION re : OFFICIAL LANGUAGE

శ్రీ జి. వి. అప్పారావు (భాష) :—అధ్యక్షా, ఈ భాషా సమస్యపైన నిన్న చాలా తీవ్రమైన చర్చ జరిగింది. ఈ సమస్య ఒక గొప్ప క్లిష్ట సమస్యగా కనపడుతున్నది. కింత్తు మంచి ప్రతికూల ఐదంటే పడడం ఎక్కువగా అనేది ఒక పెద్ద సమస్యగా ఉన్నది. దీనిని చాలా యోగ్యతతోటి, చాలా విమర్శనాత్మక భావముతోటి, అహింసాయుతమైన మార్గంతోటి, సరిగా పరిష్కారము చేసుకో లేకపోతే, ఇది ఒక కుట్రకు సమన్వయ పరిణమిస్తుంది. అందుచేత, ఈ చాటు తమకు పనిచేలేదే. దేశానికి భాషా సమస్య ప్రముఖము, ప్రధానము అన్న విషయంతో నేను పూర్తిగా అంగీకరిస్తున్నాను. ప్రస్తుతము దేశము ఎదుర్కొంటున్న పరిస్థితులలో కష్టము, కష్టము అనేటటువంటి విద్యమంతలో ఇది చాలా అధిక స్థుతము అని పేరే కాదు; చాలా మంది పితృలు మనవిచేశారు. ఇకపోతే, ఇప్పుడు ముఖ్యంగా ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేసుకోవాలంటే, ప్రస్తుతం తిథిభాషా

సూత్రాన్ని మన ప్రభుత్వము ప్రవేశ పెట్టింది. నిజమే, దేశానికి ప్రాంతీయ భాష, జాతీయభాష, అంతర్జాతీయ భాష ఇవి చాలా అవతరం అన్న సంగతి వాస్తవమే, ఈ సందర్భంలో ఒక్కొక్క విషయాన్ని మనము చర్చించు కొందాము. ప్రాంతీయ భాషతో మనకు అధికమైనది. ఇది యావత్ప్రపంచం, ముఖ్యంగా ఆంగ్లం, ఆంగ్ల ప్రభుత్వానికి ప్రాధాన్యమైనట్లుంటే సమర్థం. ఆంగ్ల భాషను రక్షించుకోవడం మన ప్రజలకు కర వల్లము. ఈ సందర్భంలో మీ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకొనివస్తున్నాను.

(Sri T. S. Murthy in the Chair)

ఏ రేఖమలోనై నా ప ఒక్క వ్యక్తి అయినా సరే ఒక ఉన్నత స్థితికి రావాలంటే, పరిస్థితులు అనుకూలించాలి. భావనామయము లేకపోతే రావచ్చు ఇంత ప్రశ్నానికి వచ్చి ఉంటే వాడుకాదు. అట్లాగే ఇంకీ పుచ్చారి పాఠశాలవాడులుగా లేక పోయినట్లయితే, మహాత్మాగాంధీ అవతరం మాడ లేకపోయేది. ఆంగ్ల లేక సమస్య లేక పోయినట్లయితే పొట్టి శ్రీరాములు ఇంత ప్రాధాన్యతను వచ్చి ఉండేవాడుకాదేమో. అట్లాగే కర్ణాటక రాజులు లేకపోతే శ్రీ బమ్మెర సోమశంకర ప్రాధాన్యత వచ్చి ఉండేది కాదేమో. ఒకప్పుడు ఆయనను ఇందించి ప్రభువుల సమక్షంలోకి తీసుకొనిపోతూ ఉండగా ఆయనను యెదురుగా నిలచిన ఆంగ్ల సరస్వతిని చూచి ఒక విషయం చెప్పాడు. "కాటుక కంటిని చూగట్ట పయిలడ వేల వచ్చెదవో" అని సంభోదిస్తూ చివరకు ఒక మాట చెప్పాడు. "నీమ్మ ఆకటికిం గొనిపోయి కర్ణాటక కిరాత కీనకులకమ్మ త్రికుడ్రగా వచ్చు భారతి" అని చెప్పాడు. ఆ రోజు మేన ప్రతిష్ఠ ఆయన ఆ నాడు పూనినాడు కాబట్టి ఆంగ్ల భాషాన్ని, ఆంగ్ల భాషను సంగ్రహించుకొనినాడు; ఆంగ్ల భాషను మాత్రమేగా వదిలివేసి వేరేనాడు కాబట్టి ఆ మహామహునికి అంత సత్కీర్తి లభించింది. ఎప్పుడయినా సరే వ్యక్తులను గాని, రాజకీయవాయువులను గాని, రాజకీయవేత లను గాని ఏదైనా సమస్యలు వచ్చినప్పుడు మనకి బుద్ధితో ఎదుర్కోవలసి వచ్చినప్పుడు అట్లాంటే ప్రాధాన్యత వస్తుంది. యీ నాడు బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారికి అటువంటి సందర్భము వచ్చింది. వారి అధ్యక్షం. యీ వేళ మీరే సమక్షంలో ఆంగ్ల సరస్వతి ఆ రకంగా నిల్చి యేమి చేస్తావో అంటున్నది—కానీ యిప్పుటి ప్రశ్న చేసి అప్పుటి ప్రశ్న చేసి. యిప్పుటి ప్రశ్న— సహజంగా కన్న భవ తల్లిని ప్రేమిస్తుంది, అర్థమే భవిస్తుంది. కర్నాటక వాస్తవమిది. కానీ సచివాలయము తరలించలేదు. అట్లాగే యీ నాడు ఆంగ్ల కన్న హిందీ పరిశిధి తరలించడం కష్టమేమో. నేమ్మ ఏమి చేస్తావు, యీ పరిశిధిను తెచ్చిపెత్తావో అని యీ నాడు ముఖ్యమంత్రి సమక్షంలో వచ్చి నిల్చిని యిప్పుడి. యీ పరిశిధిను తప్పించుకొనుటకు మార్గంఉందా, అది ఎలాగిందా. యీ వేళ భారతదేశానికి తప్పనిసరిగా ఒక జాతీయ భాష ఉండక తప్పదు. అయితే యీ భాష దేదీని పెట్టుకోవడం అనేది మనకి కావాలి. జాతీయ భాష గురించి అలోచించవలసి వచ్చినప్పుడు భారతదేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ఉన్న భిన్న భాషలు ఉన్నవి. కానీ భారతదేశం మొత్తం మీద యాచినట్లయితే యీ జాతీయ భాష ఏనాడో పరిష్కారమై ఉండవలసి.

మన భారతదేశ సంస్కృతిని తెలుసుకోవాలంటే ప్రపంచ చరిత్రకు పూర్వమే భారతదేశ చరిత్ర ఉన్నది. ప్రపంచ సంస్కృతికి ముందుగానే భారతదేశ సంస్కృతి ఉన్నది. ప్రపంచంలో ఎక్కడా లిపిలేని కాలంలో భారతదేశంలో లిపి ఉన్నది. ప్రతేక భాష అయినా సరే ప్రజాని భాష అని నిర్ణయించుకొన వలసి వచ్చినప్పుడు ఆ దేశ సంస్కృతి పీర్ని నిర్ణయించుకోవడం ఆధార భావమైతేనే వంటిది శీలిత విధానానికి వాంది అయినటువంటిది మౌఖికమే ఆ దేశము యొక్క భాష. భారతదేశంలో ఉన్న భాషలన్నిటికీ పుట్టినిల్లు సంస్కృత భాష. భారతదేశంలో ఉన్న ఉపనిషత్తులు, వేదాలు, సంస్కృతములోనే ఉన్నవి. భారతదేశముకు శీవగర్త అయిన భగవద్గీత సంస్కృతమే లోనే ఉన్నది. భారత దేశం యొక్క సంపూర్ణ సంస్కృతిని తెలుసుకోవాలంటే సంస్కృతములోనే ఉన్నది. కాని మరొక భాషలో లేదు. యిది గ్రహించితే పాశ్చాత్య దేశీయులు—ఇర్లాండ్, రష్యా దేశాలలో కూడ సంస్కృత భాషను పేర్కొ కుంటున్నారంటే మనం గర్వపడాలి. లేక యీ చాటి మన దురవస్థకు సిగ్గుపడాలి అర్థం కాదు. సంస్కృత భాష ప్రాచీన కాలం నుంచి భారతవారి భాషగా లేకపోయినప్పటికీ చాటికి మహర్షి శ్రీమద్ రామాయణమును సంస్కృత భాషలో చాని ఉండేవాడు కాదు ఏమో. హిందీలోనే చాని ఉండే వాడేమో. చాని మహర్షి కూడా మహాభారతమును హిందీలోనే చాని ఉండేవాడేమో. శ్రీ శంకరుడు భగవద్గీత భాషయును సంస్కృత భాషలో కానించా మరయాలలోనే చాని ఉండేవాడు. కనుక భారతదేశ భాష జాతీయ భాష సంస్కృతమనియే చెప్పటంలో ఎటువంటి తగాదాలేదు. మన దేశ భాషలను సంస్కృతము నుంచితే పుట్టుకు వచ్చినవి. ఆట్లాంటి సంస్కృత భాష కోసం మనం ప్రాచుర్యాదుకు బదులు యీ నాడు తెలుగు భాషకు సనితి వోరు తెచ్చి పెట్టడం జాగ్రగా ఉన్నది. భాషను గురించి తగాదాలు అనవసరం అని గాంధీ మహాత్ముడు కూడా చారి ఎంగ్లీ ఇండియా ప్రిజ్ లో చెప్పారు.

“A language is a reflection of the character and growth of its speakers”....There is an English proverb—a bad carpenter quarrels with his tools. Those who quarrel with a language are often like the bad carpenters....

భాషా సమస్య విషయంలో చెప్పినా తగాదాలు పెట్టుకోవడం అప్రమేయం అని అన్నారు. మన భారత దేశపు భాష సంస్కృత భాషయేననేది సత్యము. ఎంత మౌఖికము అతిశయోక్తి లేదు. ఇక ఇంగ్లీషు ఉండడమో అనే సమస్య ఉన్నది. మూడవ ప్రపంచమునా ఒక యూనిట్ గా తయారవుతున్నప్పుడు ప్రపంచ సమస్యలను ఎదుర్కొనుటకు ఒక భాష అవసరమవుతుంది. ఇంగ్లీషు భాష తప్ప గత్యంతరంలేదని అందరు అంగీకరిస్తున్నప్పుడు సునము యీనాడు ఇంగ్లీషును తొలగించుటకు భాషాత్రయపడటము ప్రమాదకరము ఇప్పుడు అంద్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వము కోరుతున్న శ్రీశాహా మాత్రము ఏ రకంగా తరించుకుంటే ఆలోచించవలసి యున్నది. ఇంగ్లీషు ఉండాలనే నిర్ణయాన్ని తిమిశిరం చాలా ముచితము. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వం ప్రతేకపాటివ తీర్మానము యొక్క

ఫలితము పర్యవసానము శీఘ్రము యొక్క నిర్ణయము ఏరకంగా ఉంటుంది అనేది లేదు ఒక నిర్ణయము మనవిచేస్తున్నాము. ఒక కరణంగాది పెరిటిలో ఒక చాకలివాని గాడిద పడిందట. కరణంగానికి కోపం వచ్చి ఆ గాడిదను కొట్టగా దాని కాలు విరిగిపోయినది. అప్పుడు చాకలివానికి కోపము వచ్చి కరణంగాది యింటిలో పడి ఆయన భార్యను కొట్టాడు. ఆమె గర్భవతిగా ఉండుటచే అది విచ్చిన్నం అయినోయింది. ఆయన అది ప్రభువులకు ఫిర్యాదు చేశాడు. దాని మీద ప్రభువులు జడ్జిమెంటు యిచ్చారు—నేవు చాకలివాని గాడిద కాలు విరుగకొట్టావు కాబట్టి ఆ కాలు నయం అయ్యేవరకు వాగుచేసి ఆ చాకలివానికి ఒప్పుచెప్పు—అప్పుడు. కరణంగాని భార్యను చాకలివానికి ఒప్పుచెప్పి ఆమె గర్భవతి అయ్యే వరకు నీ దగ్గర ఉంచుకోని కరణంగానికి ఒప్పు చెప్పు అని చాకలివానికి చెప్పారు. (వచ్చులు) యీ రకమైన జడ్జిమెంటు సెంటరు నుండి వస్తుందేమో అలోచించవలసి ఉంటుందని నునచి చేస్తున్నాను. ఈ శ్రీభాషామూలాన్ని మనం ప్రవేశపెట్టాము. ఉత్తరదేశం వారిని దక్షిణ దేశ భాషలను నేర్చుకోమని చెబుతున్నాము. అయితే మనం చెప్పింది వారు అంగీకరించి, దక్షిణదేశ భాషలలో వాము ఏదీ నేర్చుకోవాలి, తమిళం నేర్చుకోవాలి, తెలుగు నేర్చుకోవాలి, కన్నడం నేర్చుకోవాలి, మళయాళం నేర్చుకోవాలి, పది నేర్చుకోవాలి మీరు వచ్చిందాని వగవు సెటిల్ చేసుకోండి అంటే మన గతి ఏమవుతుంది? మన ఇంకో కొత్త వగవు తెచ్చుకోవటం వారా? అప్పుడు దక్షిణ దేశ భాషలకు సంబంధించిన వాయుకులందరు కుస్తీలు పట్టటం వారా? లేకపోతే హిందీ కాకుండా ఉత్తర హిందూస్థానంలో ఉన్న భాషలలో ఏదో ఒక భాష మాకు ఇవ్వండి అని చెప్పి. ఆ తర్వాత చారిత్రే మనం పెట్టి దక్షిణ దేశంలో ఒక భాష మేము నిర్ణయించు కొన్నాము. ఇంగ్లీషుతోకాదు యీ రెండు భాషలు మేము ఉంచుకోంటామని అవటం నమించివేసిన పని వారా అని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని గురించి ఒకప్పుడు కొత్తవగవు కూడ ఉత్పన్నం అవుతుందేమోనని భయంగా ఉంది. కాబట్టి తొందరపడి యీ రకంగా మనం చేసేదానికంటే కొంత విచారంగా దక్షిణ దేశంలో ఉన్న వాయుకులతో మన వాయుకులు సంప్రదిం చి ముందు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చిన ఏమిట తర్వాత సెంటర్మెన్ యీ దక్షిణ దేశంలో ఉన్న వాయుకులందరు ఇలాని ప్రతిపక్షమువచ్చి యీ రకమైన నిర్ణయానికి మేము వచ్చి ఉన్నాము, యీ భాషను మీ ఉత్తర దేశంలో ప్రవేశ పెట్టుకోన్న తర్వాత—అప్పుడు మాత్రమే మేము మీ హిందీని అంగీకరించగలము, అంతవరకు ఎంతమాత్రం హిందీని అంగీకరించలేము అని ఒక నిర్ణయమైన అభిప్రాయానికి వచ్చి, యీ భాషనవలలో యీ రకమైన తీర్మానం తయారు చేసి అది సెంటర్ కు పంపించి తర్వాత ఆ ఫలితాన్ని పొందటం సమచిత్రమైన మార్గమని మనవిచేస్తూ నిలచు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. వి. పరాంకుళం :— అవ్వడా, భాషా సమస్య మీద ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానం రాష్ట్రంలో హిందీకి వ్యతిరేకంగా చేస్తున్నటువంటి అంధోభవము విరమింపజేయటానికి ఎటువంటి ఉపయోగపడలేదు

పరికరా, కేంద్ర ప్రభుత్వం గట్టిగా దీనిపై చర్య తీసుకొని వన అభిప్రాయాన్ని మార్చుకొని నెలై నటువంటి పద్ధతి అవలంబించి, హిందీని అవసరంగా హిందీపతర రాష్ట్రాలచాలమీద యక్షే ధృక్పథాన్ని మార్చుకొనేరానికి కూడ యీ శిర్కానం గుర్తు చేయటంలేదు. అందుకు వేసు విచారీస్తున్నాను. ఆంధ్ర భాష గురించి, మాతృభాష అభిమానం గురించి చాలా మంది చెప్పారు. మనము తెలుగు చారము, ఆంధ్ర భాషవనక ఇది. అధ్యక్షా, వను అధ్యక్షునంమీద ప్రదర్శించ బడుతున్న ఆ తెండాలో చ్రాయబడిన ప్రలోధము అచ్చమైన తెలుగు భాషలో గాక హిందీలో ఉండటం ఆంధ్ర భాషవనకకు తెలుగుచారికి అవమానమని, 24 గంటలలో దానిని తొలగించి అచ్చమైన తెలుగు భాషలో ఆ ప్రలోధాన్ని మార్చించాలని వమకు వనకచారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ విధమైన మార్పు చేస్తే మనం తెలుగు భాషాభిమానులమని, మనది ఆంధ్ర భాషవనక అని గుర్తించుకొనేరానికి విలుగా ఉంటుందని వమకు వేసు విజ్ఞాపన చేస్తున్నాను. ఈ రోజున త్రిభాష, ద్విభాష అని చెబుతున్నారు. చాని వేసు అర్థం చేసుకొన్నది ఏమిటంటే — కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన శిర్కానం ప్రకారం హిందీ రాష్ట్రాలలో ప్రజలు ఒక్క హిందీ నేర్చుకొంటే చాలు. చారు ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవలసిన అవసరం లేదు. చాని, హిందీపతర రాష్ట్రాలలో ప్రజలు వను మాతృభాషగాక ఇంగ్లీషు నేర్చునినరిగా నేర్చుకోవలసిన వసిస్థత ఉంది. కాబట్టి విద్యాస్థలయొక్క అంధోళన అగటంకోనం — మన వనకచారు నేర్చునినరిగా — హిందీని అవసరంగా రుద్దటం అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వం నిరమించుకొనేంతవరకు మేము ఇంగ్లీషును కంటిమార్చి చేస్తామని, ముద్రాసులోనక మన హైస్కూల్స్లో కూడ హిందీని తోధించమని, ద్విభాషామూత్రాన్ని అవలంబిస్తామని గట్టిగా శిర్కానం చేస్తేవచ్చు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ధృష్టికి యీ విషయం చాచని మనకి చేస్తున్నాను కేంద్రం వను విభాషాన్ని మార్చుకొన్నప్పుడే మనం హిందీ నేర్చుకొందాం అంతవరకు హిందీని హైస్కూల్స్లో తోధించటం కూడదని మనం గట్టిగా శిర్కానించాలని — ఆ విధంగా యీ శిర్కానాన్ని వనరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నవనకావతి :— అధ్యక్షా, మనకు స్వతరిపాలన వచ్చిన 20 సంవత్సరాల కర్కాత భాషా వనువర్ధిమైన ఇంత ప్రముఖంగా చర్చించటం ఇదే ప్రథమం అనుకొంటాను. చాని, ఏమిటికప్పుడు యీ వను వర్ధి మన ల ము ఎదుర్కొనటం కావ్యాతికంగా దానికి వనో వనుపాయాలు యానుకొని మనం త్రోవేయటం జరుగుతూ వర్ధించి. ఇప్పటికీ యీ శిర్కానం యాస్తే ఒక సమగ్రమైన అలోచన జరగలేదు అన్నది స్పష్టం అవుతున్నది. ఈ శిర్కానం పైన మార్పాడిన చారు ఎవరుకూడ, ఏ రాజకీయ పార్టీ చాయకుడు గాని, పార్టీలు గాని ధృక్పథాన్ని వదలి తేజశ్శేమం, అకర్ణత ధృష్టిలో పెట్టుకొని ఇంత వరకు అలోచన చేయలేదన్నది నాకు వృష్టమవుతున్నది. Chief Minister గారు చేసిన ఉపవ్యాసం, రాజకీయ పార్టీల చాయకులు చేసిన ఉపవ్యాసాలు విన్న కర్కాత వారు ఒకటి చాధ కలిగింది. ఒకటి మటుకు ముఖ్యంగా చారు వదలివేశారు. చాచని గురించి ప్రస్తావన చేయటానికి చాలా చాధ పడుతున్నాను.

Parliament లో యీ భాష పైన ఒక డిక్లారేషన్ చేసినప్పటినుండి మొత్తం దక్షిణాది అంతా అన్ని రాష్ట్రాలలో విద్యార్థులు బ్రహ్మాండమైన ఎత్తున అలెరిజి అవుతున్నారు. అందువల్ల ప్రభుత్వ ఆఫీసర్లు ఎంత వజ్రమెనడో మనకు తెలుసు. ఇది వరకు ఏ అలెరిజి చేసిచా ఏ అండ్‌లోన చేసినప్పటికీ, ప్రభుత్వ ఆఫీసర్లు అవినీతి వ్యవస్థలకు వచ్చింది. కానీ విద్యార్థులు చేసే అలెరిజిలో ఒక ప్రత్యేకత యీ తదన కనుపిస్తున్నది. ప్రెయిరేటు ప్రొఫెసర్, వ్యక్తుల ఆఫీసర్లు అవినీతి వల్ల అలెరిజి అవుతున్నారు. కొందరు అమాయకుల ప్రాధాన్యత కూడా యీ రోజు ప్రమాదం ఏర్పడే పరిస్థితి కనబడుతున్నది. ఇది చాలా విచారకరమైన విషయము. దానికంటే కారణం Parliament చేసిన డిక్లారేషన్ అన్నది మన డిక్లారేషన్లో ఒప్పుకొన్నప్పటికీ ఇట్లాంటిది అవుతూ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకోకుండా Chief Minister గారి, ప్రభుత్వంగానీ ఇతర పార్టీలు గానీ చెప్పక పోవటం చాలా కోపనీయమని మనం చెప్పవచ్చును. ఈ రోజు అన్ని రాష్ట్రాలలో కూడా చాలా పరిస్థితులు ఉన్నాయి. చాలా ఉన్న ప్రత్యేక సమస్యలను అట్టి చాక్లెట్లకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ చాక్లెట్ల states యొక్క యాటిట్యూడ్‌ను చూపుతున్నాయి. కానీ అండ్‌లోనో మాత్రం అటువంటిది అరగక పోవటం చాలా విచారంగా ఉంది. మన రాష్ట్రంలో మన భాషకు, ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక lasting solution-గా తీసుకుంటూ ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి యంత వరకు ఆలోచన అరగలేదు. కేవలం ఒక expediency కావాల్సిగా ఆ పరిస్థితిని తొలగించేమార్గంగా మాత్రం ఆలోచన అరగినట్లు ఉన్నప్పటికీ. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన విషయమని మనం చెప్పవచ్చును. Students, హిందీ మాట వద్ద అని దక్షిణాదిలో చాలా అండ్‌లోన ఉన్నాయి. మైసూరు రాష్ట్రంలో నిలిచినప్పుడు A. I. C. C. President గా అర్హతగా ఉన్నాడు. పరిశీలించి హిందీలో వచ్చిన మార్పులను తెలుగు చేయటం యంత subjects లో pass marks వస్తే pass చేస్తామని as Chief Minister of Mysore State and as A.I.C.C. President also, clear గా చెప్పారు. మన రాష్ట్రంలో Education Minister యిచ్చిన Statement మరి అండ్‌లోన కలిగించింది అనుకుంటున్నాను. Students యిచ్చిన strike చేస్తున్నారు, ఇంకా చేయబోతారు. ఏ మాత్రం చాలునంటే ఎవరూ చెప్పలేనటువంటి అయోమయ పరిస్థితి ఉన్నది. Chief Minister గారు సమాధానం యిచ్చేటప్పుడు చాలా దృష్టిగా ఉన్నాడు. చాలా చేయబోయే వ్యవహారాన్ని చాలా తీసుకోతోయే చర్యలను వ్యక్తిగతమే కానీ ఈ అండ్‌లోన ఒక సమాధానం యిచ్చి చాలానే తృప్తి పెట్టలేము అనే సందేహం ఉన్నది కనుక అది చేయలేనది చేసు చాలానే కోరుతున్నాను. ఈ resolution విషయం మాట్లాడడం అయితే ఒకటి జ్ఞాపకం వస్తున్నది. మన చదువుకోసం రోజులలో English భాష మన చేతలో ఎందుకు ప్రవేశ పెట్టబడదని అనేది జ్ఞాపకం వస్తున్నది. మేము గానీ చాలా ముమ్మడి clear గా ఒక objective ఉండేది. ఈ రోజులో బ్రిటిష్ పరిపాలన సక్రమంగా అరగాలంటే loyal service కావలసి వచ్చినది అందుచేత English చదువుకోసం చాలా clerical jobs గానీ, ఉద్యోగాలు గానీ

కొడుకుకాయనే ఉద్దేశ్యం తెలియవరచి అదే basis పైన, ఆ lines పైనే recruit చేశాడు. ఈ resolution అంతా చదివితే భాషకు ఉన్నటువంటి ప్రాధాన్యత అంతా ఉద్దేశ్యంగా రుద్దొస్తోనే గాని మరి ఏదన్నాడు అనే విషయం clear గా కనిపిస్తున్నది. నేను ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. భాషకు ఉన్న ప్రాధాన్యత కేవలం ఉద్దేశ్యమేనా? ఉద్దేశ్యం కోసం మనం ఒక భాషను నేర్చుకుంటున్నామా అనేది అర్థం చేసుకోవాలి. అదే కనుక ప్రభుత్వ దృష్టి అయితే ఈరోజు English భాష వస్తుంది Northern Indian States ఇవేతే, Hindi Speaking States ఇవేతే Southern States కు సంబంధించినంతవరకు ఆ ఉద్దేశ్యాల కొరకే భాషప్రయోగ పడుతూ ఉంటే ఈ రోజు ఇంగ్లీషును తీసివేసి హిందీని పెడుతున్నారని భావ ఉన్నా ఒకటే అవుతుందా అన్న ఆలోచన కలుగుతున్నది. ఏరోజు అయినా మన భాషకు ప్రాధాన్యత లేకుండా ఉన్నంత వరకు, పుట్టినప్పటి నుంచి ఉన్న మాతృ భాషకు ప్రాధాన్యత లేనంతవరకు ఏ భాష అయితే ఏమి? Whether it is Hindi or English, ఇతర భాషను నేర్చుకోవలసిందే మనం ప్రతిదీ ఏంక, భాషపైన ఆధారపడేది ఏంక? కేవలం careerism కోసం, ఉద్దేశ్యం కోసం పరిమితమైన objective తో ఈ రోజు ఈ resolution పెట్టకట్ట వారు అర్థం అవుతున్నది. ఇది మరి మోరమైన విషయం. ఇది ఆలోచన చేయవలసిన విషయం. 11 సంవత్సరాల బుజ్జవాళ్లు school కు పోవడం మొదలు పెడుతున్నారు. 11 సంవత్సరం వయస్సు మొదలుకొని 15, 16 సంవత్సరాలు లేదా 20 సంవత్సరాల వరకు మనం నేర్చుతున్నది కేవలం భాషే. అయితే మిగతా subjects ఏమి అయినాయి? ఎప్పుడు ఉదేశం అలివన్నది కావాలి. Technology, science ఇవన్నీ నేర్చుకొని మన boys తో talent అలివన్నది అయి లేకాళివన్నది ఏకాకోద్యధాని అనే ఆలోచన ఒకటి ఉన్నది. కనుక ఏదన్నా చూచుకొని దేశంలో ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి అధికారులు గాని ఎవరు గాని ఒక విషయం మటుకు మరచిపోతున్నారు. భాషకు ఉన్నటువంటి ప్రాధాన్యత ఏమిటి అన్న విషయం మరిపూర్వం చేయకుండానే ఎప్పుటి కప్పుడు ఆ రోజుకు వచ్చిన సమస్యకు పరిష్కారం చేయడానికే ఉపయోగపడు తున్నారు. మన ప్రభుత్వ విషయం తీసుకోండి. చాల రోజుల నుంచి, చాల ఏండ్ల నుంచి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటి నుంచి అంతకు ముందు Andhra State లో ఉన్నప్పుడు ఖాదా మన తెలుగు భాషను అలివన్నది చేయాలనే చారిత్ర వివరాలున్నవి. మంత్రి వద్దం ఒప్పుకొన్నది. ప్రతి పక్షం వారు చెబుతున్నారు. పట్టులు ప్రతి ఒక్కరు చెబుతున్నారు. కాని యంతవరకు సమగ్రమైన పథకం లేని, ప్రయత్నం లేని తేజ గు భాషను అలివన్నది చేసిన అవకాశం యంతవరకు చాలేదు. Language Commission కావాలి. అది ఎట్లా అలివన్నది చేయాలి అన్నది యంతవరకు సమగ్రంగా ఆలోచన అరగలేదు ఎక్కడో ఒక తీర్మానం చేస్తే ఆ తీర్మానాన్ని అమలు పెట్టడానికి ఇక్కడే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము గాని మనం ఒక తీర్మానం చేసుకొని అలివన్నది ఏ రకంగా కావాలి, భాషపైన అధికార పది మనదేశం మన రాష్ట్రం ఏ విధంగా అలివన్నది కావాలనే ఆలోచన యంత వరకు చేయకపోవడం చాల కోపనీయమని తెలియజేస్తున్నాను. ఒకటి మాత్రం

నేను సంతోషిస్తున్నాను. కాంగ్రెసు పార్టీ వారు ఈరోజు ప్రతివారు ఒక్కొక్క statement ఇస్తున్నారు. వామను గురించి కామరాజు వాదార్ గారు ఒక statement ఇచ్చారు. ముఖ్యమంత్రి గారు తమిళనాడు కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంట్, మాజీ మంత్రి. కాంగ్రెసు పార్టీలో Working Committee లో member అధికార రీత్యా అనధికార రీత్యా రెండు స్టేటు మెంటులు ఇచ్చారు. తమిళ నాడులో, అయినప్పటికీ వారు చేయడం అలాంటి అరగడంవల్ల ఒక statement ఇచ్చారు. తరువాత వాళ్ళ రాష్ట్రంలో ప్రజలు students, అందరి అభిప్రాయ అనుసరించి దానిని withdraw చేసుకొని ఈ రోజు statement ఇచ్చారు. నిజాంగమ్ గారు clear గా చెప్పారు. హిందీలో pass అవుతున్నది subject లో student pass అవుతారని చెప్పారు. మన resolution లో ఏదో ఒక చోట కేంద్ర ప్రభుత్వం మనం చెప్పిన అభిప్రాయాలను అనుసరించక దోతే మనం స్వతంత్రంగా ఒక policy ని అనుసరిస్తామని ప్రకటించడం చెప్పారు ఈ విధంగా వాదనలు వచ్చిన statements వస్తున్నాయి అంటే అర్థం ఏమిటి? వాళ్ళ పార్టీలో కూడ స్వతంత్రం ఇచ్చారు. వాళ్ళ యిష్టంవచ్చినట్లు మాట్లాడడానికి

[Mr. Speaker in the Chair]

వాళ్ళ Legislature Party ఏమి చేస్తాడో మాకు సంబంధించిన విషయంకాదు. మాకు సంబంధించినది నేను మనవి చెప్పగలగ్తున్నాను. Democratic Front లో రెండు పార్టీలు ఉన్నాయి మీకు తెలుసు. ఇది sentiment భు సంబంధించినది. వాళ్ళ వాళ్ళ అభిప్రాయాలకు సంబంధించినది కమర దానిలో ఒక అంశ పెట్టబడింది. discipline అనేది లేకుండా ఎవరెవరికి తోచినట్లు వాళ్ళ అభిప్రాయాలు చెప్పకోవచ్చునని స్వతంత్రం ఇచ్చామని. అది Legislature Party లోకి రావడం చేసుకొని అధికార రీత్యా యిచ్చినాము-పార్టీ కేరళాప్రాయాలు యిక్కడ లేకుండా నేను మీకు అందరికీ మనది చేకరించి ఉంటే ఇది చాలా దీర్ఘంగా అలోచన చేయాల్సిన విషయం. అధికార రీత్యా వారు ఒక statement ఇచ్చినా ఈ రోజు students నేనున్నట్లుంటే అందరికీనూ పార్టీకి సంబంధించినది కాదు. వ్యవహారంగా వాళ్ళు అనుభవిస్తున్న కారణాలు, problems వాళ్ళు solve చేసుకో వాలగలగ్తుంటే ఉద్బోధన వచ్చినది. Young minds లో ఒక revolt వచ్చినది, దీనికి వచ్చిన పరిష్కారం మార్కెట్లో మనం వెతకకపోతే ఇది చాలా ప్రమాదానికి దారి తీస్తుందని నాకు అనిపిస్తున్నది. Anarchic state of mind develop అవుతోంది. ఇది వచ్చిన తో ఈ రోజులోని democracy కి గానీ, మనం అనుకొన్న టువంటి పరిస్థితికి గానీ ఏమి ప్రమాదం కలుగుతుందోననే భయంకూడ ఉన్నది. రి నుంచి, 18, 17 సంవత్సరాలు ఉన్న బుట్టవాళ్ళు రైలు నిలిచి అగ్గివేయడం వేసి, Government of India properties, State Government property నే కాకుండా వ్యక్తిగత ఆస్తులు, ప్రాధానము కూడ ప్రమాదం వచ్చే పరిస్థితులు తీసుకువస్తున్నాయి అంటే ఇది democracy కి ఏ విధమైన హానీకాదు యిస్తున్నదో ఆలోచన చేయవలసిన విషయం. ప్రైవేటైజ్మెంట్ గా ఆలోచన

చేయవలసిన విషయం. కేవలం political angle లో పార్టీ దృష్టితో, లేక వ్యక్తుల దృష్టితో పరిష్కారం చేయవలసిన సమస్య కాదు అని మనవి చేస్తున్నాను. దేశంలో ఐక్యత అవండి, integration అవండి, patriotic అనే పదం దీప్త మివ్వకపోయి చాలాది. స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత patriotism అనేది మరచిపోయిన పరిస్థితులు కూడా ఉన్నాయి. ఆ దృష్ట్యా చూచినాగాని చాలా పెట్టిన resolution చాలా inadequate అని చెబుతున్నాను. అంతకంటే పెద్ద పదం ఉపయోగించలేదు. వా చా గా ఆ interest ను ఈ interest ను అన్ని interests ను compromise చేయడానికి ఉపయోగపడే resolution గాని ఒక principle పైన ఆధారపడి, లేక కేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర కేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, రాజీయ పౌరులయొక్క అభివృద్ధి దృష్టిలో పెట్టుకొని చాళ్ళ మంచి చెడ్డలు కోరే తీర్మానంకాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మళ్ళీ ఒక తదవ ఆలోచన చేయండి. ఉ రకాలుగా కాంగ్రెసుపార్టీ వాయకులు ఈ రోజు మాట్లాడుతున్నారు. ఇతర పార్టీలు కూడా అదే విధంగా మాట్లాడు తున్నారు. ఒక నిర్దిష్టమైన policy, language విషయంపైన యింతవరకు రాకపోవడం చాలా కొంచెం, ప్రతి రాష్ట్రముకూడ చాళ్ళ భాషాభివృద్ధి కావలసిన కృషి చేస్తున్నది. ప్రజలకు అందుకాటంలో ఉన్న భాష, పుట్టినప్పటినుంచి నేర్చుకోన్న భాషలో వ్యవహారం జరిగితేనేగాని చాలి అభివృద్ధి సంపూర్ణంగా నమ గ్రంగా అరగదనే సత్యం ఈరోజు మనం గమనించాలి. చాలికి ప్రాధాన్యత యిస్తూ, link language ఈరోజు ఇంగ్లీషు తీసివేసి హిందీని చెడతే ఇంగ్లీషు ఎక్కు imperialism అవుతుందో బాంబి ఎక్కు కాకపోతుందని నేను అడుగుతున్నాను. ఈరోజు Central Services కు సంబంధించి హిందీ అయినా ఇంగ్లీషు అయినా ఇంకో భాష అయినా ఒకటే. ఇదివరకు వాళ్ళు ఇంగ్లీషు ఈ దేశంలో ఏ విధంగా ప్రయోగపెట్టి ఏ objective ను సెరవేర్చడానికి ఇంగ్లీషువాళ్ళు ప్రయత్నం చేశారో ఈ రోజు Hindi fanatics కూడా అదే పుద్గళంతో అదే objective లో చాళ్ళ group majority ని ఉపయోగించుకొని చాళ్ళకు సంబంధించిన చాళ్ళపనుయోగించుకొని ఈ విధంగా మళ్ళీ imperialism ను ప్రాబంధపరిచే ప్రయత్నం అడుగుతున్నది. వర్తక స్వతంత్రంగా ఆలోచన చేసే సమగ్రమైన అభివృద్ధి, intellectual గా talent ను అభివృద్ధి చేయడానికి ఈ విధమైన పాలిసి, రెజల్యూషన్లు ఉపయోగపడవు అని మనచింతనా ఈ resolution ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అదృగ్గా, ఈ తీర్మానంపై గౌరవసభ్యులు, అన్ని పక్షాలకు చెందినవామూ తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేశారు. అందరూ కూడా యీ చర్చను సరసంగా కోనహించారు. చాలా సంతోషం. ముఖ్యంగా, మనం చెప్పేటటువంటి కొన్ని మాత్రాలు ఖూలాం గ్యోట్ తొల్చి అనేచాని సొల్వాలవ్వకు దోహదం చేస్తాయనే భావంతోనే యీ తీర్మానం అందరితో చర్చ చేసినవరువాత, అందరి భావాలు తెలుసుకొన్న విధవనే వయలు తేయబడింది.

శ్రీ బి. రవి విజయలక్ష్మి :—సభ్యుల గౌరవం పాటి కొంత సమయం తీసుకోవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను.

డిఫికల్టీస్ వున్నాయి. ఫారిన్ పాలిటి డిఫికల్టీస్ వున్నాయి. డిఫికల్టీస్ ఇన్ డిఫికల్టీస్ చేసుకుంటూ అభివృద్ధి చెందుతూ పోవాలి అన్న మనోభావం లేదు. నమస్కరాలు తప్పకుండా వుంటాయి. ఇక ముందుకూడా వుంటాయి. అనలు యీ సమస్యలు లేకపోతే యిప్పటికే పనులన్నీ పూర్తయిపోయి ఉండవలసింది అనేకానెకాగా కొంతమందిలో వున్నది. దేశంలోని పరిస్థితులను, సమస్యలను తాత్విక దృక్పథంతో అలోచించి పరిష్కరించుకుంటూ తెల్లారికప్పు చాలురా వేయడమి లేవడం మాత్రం నలలు కాదని మనవి వేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా మొట్టమొదటినుంచి మూర్తి గారు చెప్పినట్లుగానీ, యితర ప్లేటానులు చెప్పినట్లుగానీ ఏమీ వాదలు వున్నా, స్వతంత్రపోరాట సమయములో గానీ. చానికి ముందుగాని మన చరిత్ర, సాంప్రదాయము చూచుకున్నా, పాశ్చాత్య శక్తుల వచ్చిన తరువాత చూచుకున్నా ఆ భాగం. యీ భాగం, దక్షిణ దేశం, ఉత్తర దేశం, పశ్చిమ దేశం. తూర్పు దేశం అనే భావాలు లేకుండానే ప్రాంతానికి — దేశానికి ప్రమాదం వస్తుందనుకున్నా, యిప్పటి వస్తుందనుకున్నా. లేకపోతే ప్రాంతములో ప్రజలు యిప్పటి వదుతున్నా చానికి సంబంధించినంతవరకు ఉన్న క్షితిలో ఆ యిప్పటిని నివారించే సహాయపడాలనే భావంతోనే సాగి పోతోంది. కేరళలో యిప్పటివస్తే అది కేరళదే అని మనం అనుకోలేదు, నీహారులో, యు.పి.లో యిప్పటి వస్తే వార్యుల వారితో మనకి కాదు అనుకోవడం లేదు. దీనిపై విషయంగానీ, వేషవల్ దెవల్ మెంటుగానీ, ఇకనామిల్ దెవల్ మెంటుగానీ. యితర యిస్కూల్ గానీ, స్వరాజ్యం సంపాదించడంవంటి ముఖ్యమైన విషయంతోపాటు ఏ సమస్య వచ్చినప్పటికూడ మొట్టమొదటినుంచే మొత్తం భారతదేశం ఒక్కచేతనే సమగ్ర స్వరూపాన్ని కనబడతే చెప్పకొని, హృదయంలో చెప్పకొని అలోచిస్తున్నాము తప్ప వేరు చేయగా అలోచించడం లేదు. కొన్ని సందర్భాలలో మనకు అవ్యాయం అరుగుతున్నది అనుకున్నప్పుడు ఆ దేశం రావడం సహజం. అందులో తప్పేమీ లేదు, కొన్నిసార్లు ఆ దేశ సుగ్రూడ అవసరమే. అందువల్ల యీ విషయాలను తోచుకొని ఏ ఇంటిరియలిజమును పటించేది లేదని బుద్ధిగా చెప్పాలి. Let it be Hindi imperialism, let it be English imperialism, let it be Tamil imperialism or let it be any imperialism. ఇంటిరియలిజం అన్న యాటియూడ్, ఆ ప్రేమ్ అఫ్ మైండును మనం వైట్ చేస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. బ్రిటిషు ఇంటిరియలిజమును ఫ్రీట్ చేసిన దేశం ఒక ఇంగ్లీషు ఇంటిరియలిజమునో, పాండి ఇంటిరియలిజమునో, ఇంకోక ఇంటిరియలిజమునో తెచ్చి చెప్పకొనాలని—అనలు ఇంటిరియలిజమువేరే సహించమని మనం చెబుతున్నాము. అందుకే ఇటువంటి ఇంటిరియలిస్టిక్ యాటియూడ్ కొందరిలో వున్నదని యితరులకు భావం కలుగజేయాలి చానికి తప్ప అని అచ్చితంగా, నిర్భయంగా, సంకోచం లేకుండా చెబుతున్నాము. మనం అన్ని భాషలు సేవనలో లాంగ్వేజుని అంటున్నాము. అన్ని భాషలు దెవల్ కావాలి, తప్పకుండా తీసుకుని దెవల్ కావాలి. ఇంకా, ఎకనామిక్ రివ్యూటీవీకూడ పోవాలి. ప్రతి లింగ్వెస్టిక్ గ్రూపుకు, ప్రతి లాంగ్వేజ్ గ్రూపుకు, ప్రతి స్టేటుకు ఒక సమ్యక్ యెర్పడినప్పుడు—యిటువంటి లాంగ్వేజి ఇస్కూయ్ కాదు,

ఏకవాదీయ యుక్త్యా వచ్చినప్పుడు కూడా ఇతరము మొత్తమునందు
అందరి ప్రజలు సమానంగా చూడబడుతున్నారనే భావానికి వ్యతిరేకంగా ఆరుగు
తున్నప్పుడు. కవులుండా ఆవేశాలు రావడానికి అవకాశం వున్నది. అందుకని,
ఏదో ఒక ఇంటియెలిజమునకు లోనవుతున్నామని అనుకోవడం చాలా దొరపాటు.
Any kind of imperialism, the attitude of imperialism, the thing
inherent in the word imperialism should be thought of and null
anywhere, wherever it might be. ఇందులో సందేహం ఏమూలేందాడేమ.
మనం యీ మూలాలు చెల్లెలు చెప్పడానికి—నేను చెప్పిందే వేదం, ఇంకొకరు
మాట్లాడడానికి వీలులేదు, నేను చెప్పినది నిష్ఠా అప్పకొనితీరాలి అనే ఆటిట్యూడ్
ఎవరు తీసుకున్నప్పుడు కూడా దొరపాటు అవుతుందికదా. మనం ఏదో ఒక
యాటిట్యూడ్ తీసుకున్నాము అనుకోండి, ఇంకొకరు యాటిట్యూడ్, ఏదో ఒక
యాటిట్యూడ్ తీసుకున్నారు అనుకోండి. అర్థం చేయవచ్చు, నేను ఇంక
లేదు. నేను అంత లేదు అని.....

శ్రీ జి. లచ్చన్న (పోంపేట) :—ఒకరు అప్పుడే ఒక యాటిట్యూడ్
తీసుకోవడం అరిగిపోయింది.

శ్రీ తె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఒక యాటిట్యూడ్ ఒకరు తీసుకోవడంవల్ల వే
మనం చర్చ చేస్తున్నాము, తేదీతో యీ వచ్చే అవసరం. ఒక యాటిట్యూడ్
ఒకరు తీసుకుంటున్నారనే భావం వుండాలేమనము ఒక చర్చకు. ఈ తీర్మానానికి
అవకాశం, మన భావాలు చెప్పుకోడానికి అవకాశం తీసుకున్నాము. అది తప్పు
అని చెబుతున్నాము. ఆ యాటిట్యూడ్ తప్పు అంటున్నాము. ఒక రీతి
ఆ యాటిట్యూడ్ తప్పు అన్నప్పుడు మనం మళ్ళా యింకొక యాటిట్యూడ్
తీసుకొని పోయిందే సామర్థ్యం చేసినంతమాత్రాన యీ ప్రాజెక్టుకు నోల్కొనదు
రాదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇది పోయిందే పోయిందే కాదు.

శ్రీ తె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—"టిట్ ఫర్ టాట్" అనేది సామాన్యంగా
అనుకోవచ్చు కాని 'టిట్ ఫర్ టాట్' అనలు సామాన్యమని కాదు, ఇది గౌరవ
భావన సభ....

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—వాకు సంబంధించినంతవరకు నేను ఇచ్చిన అమెండు
మెంటు టిట్ ఫర్ టాట్ కు సంబంధించి కాదు. ఈ వాడున్న వాస్తవ కలిష్టతులలో
అన్ని ప్రాంతీయ భాషలకు సమాన స్థాయి అవగాంఘి ఇవ్వాలనే మార్గమని
మనవిచేస్తున్నాను గాని కెప్పుడు లేదు అనేది లేదు ఇందులో.

శ్రీ తె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది చాలా భావంలో భావం.
ఒకరు యీ ఇంగ్లీషు ఇంటియెలిజం ఎందుకయ్యా అంటారనుకోండి. మాత్రం
భాషకు సంబంధించినంతవరకు తగినా లేదు. ఇంగ్లీషు, ఇంగ్లీషు అంటున్నారు—
దానికి నేను వ్యతిరేకమైనానని కాదు. అందుమెంటుకోసం చెబుతున్నాను.

ఇంగ్లీషు ఇండియనిజం ఎందుకయ్యా అనే భావం వస్తే చాదివీరూడ పడువ్వయం పుటోహొళగా ముగ్ధులపూరామగారు ఒకమాట చెప్పారు, విదేశానికి చెప్పి రమణున్నాను. కల్లెలి ప్రేయస్తుంది, అక్కను కరిస్తుంది, భర్తను మార్చిస్తుంది. తోడి రోడలును మార్చుతారు అని చెప్పారు. అయితే వేదాంతమాల అంటారు.

(శ్రీ) డి. వి. అప్పారావు :—తోటి రోడలుకాదు, పవతి అని చెప్పాను.

(శ్రీ) డి. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇంటి ప్రక్కన వున్న తోటి రోడలనే పహించడంతో అంగా వేసుకు వచ్చిన తెల్ల చాదిని పహించుటా?

(శ్రీ) డి. వి. అప్పారావు :—తోటి రోడలు కాదు, పవతి. పవతి ఎంటి ప్రక్కన వుండదు, ఎక్కడనుంచో వస్తోంది.

(శ్రీ) డి. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—చారు ఒక భావం తెలితే సమాధానంగా చెప్పాను, అంతకంటే దీనిలేదు. మనం ఇటువంటి యాటిమూర్తిపైటి తీర్మానాలు రోచాదించేస్తాయని మూలాలు మూతమేసేస్తున్నామనం ఇప్పుడు మీ చట్టంలేయడం లేదు, We are not preparing a draft of any legislation. We are only suggesting some points which in our opinion will enable the Central Government and other leaders to find a solution to this language issue. మనం ఇటువంటి యాటిమూర్తి తీసుకున్నప్పుడు ఒక చర్యని అవకాశం యిచ్చి ఇతరుల స్వల్ప పాయింట్స్ అర్థం చేసుకోడానికి అవకాశం యిచ్చినప్పుడు విసిరివేసింది కానీ. తేకటోకి యింతోకటికాదు. తరువాత, మన రిజల్యూషనులో కూడ— కేసు విగడంగా ఎక్స్ ప్రెయిన్ చేయడానికి మై ను లేదనుకోండి, రిజల్యూషనులో మూడవపేరా చూడండి.

“Whereas it is necessary for promoting the sense of Hindi and facilitating communication between people in different parts of the country that effective steps should be taken for implementing fully in all the States the three language formula evolved by the Government of India in consultation with the State Government, this House resolves that arrangements should be made in accordance with that formula for the study of a modern Indian language preferably one of the Southern languages apart from Hindi and English in the Hindi speaking areas and of Hindi along with the regional languages and English in the non-Hindi speaking areas”, this is in the resolution itself.

Sri C. V. K. Rao :—How is it different from the resolution of the Chief Minister?

Sri K. Brahmamanda Reddy :—Who said it is different.

(Interruptions)

Mr. C. V. K. Rao there are times and times when some members can indulge in some humour. Don't confuse yourself. There are certain portions of the resolution 1, 2, 3, 4,....

That vivi-section is no good, Sir.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I would request you, Sir to spare me from hon Member Mr. C. V. K. Rao. (Laughter). I am prepared to answer intelligent questions. ఈ కమిషన్ ను ఏ దృక్పథంతో చూడాలన్నప్పుడు శ్రేష్ఠ ప్రభుత్వంచారు ముఖ్యమంత్రితో కావచ్చును, లేకపోతే ఇతర పార్టీ నాయకులు కావచ్చును. మరోక రెవరైతే crosses section of society కి సంబంధించి కావచ్చును, ఎవరైతే నష్టపడి మనకు ఆశ్చర్యం లేదు. After all, Sir their problem should be solved purely from a national view point అందుకే short term objective ను ఏ పార్టీకాని ఎవరుకాని తీసుకోవాలని నేను అనుకుంటున్నాను. పిలుపు అనుకున్న కావాల్సిన రిజియన్లలో ఉన్నాయి. హిందీ రెవల్ మెంట్ ఉన్నది, regional language రెవల్ మెంట్ ఉన్నది. Unequal burden ఉండడానికి దిలులేదు. No language should suffer, should be at a disadvantage. Linguistic minorities దివయంతి ఉన్నది. This resolution, Sir in my opinion and in the opinion of this House is the best contributing factor for a solution of the problem. Students ఆవేశవ్యక్తమౌతుంటే ఇక్కడ students ఆవేశపడితే మరోక ప్రాంతంలో కూడా ఆవేశపడతారు. అన్ని చూచుకున్నప్పుడు, ఏన్ను మూర్ఖులు చెప్పినట్లుకాని ఇతర పక్షాలు చెప్పినట్లుకాని language development విషయంలో వారి stand point ను వారి శ్రేయస్సును ఆలోచించవలసిన బాధ్యత ఎంతైతే ఉన్నది, వారికి వ్యతిరేకంగా చేస్తున్నామనికాని నష్టంపడేటట్లు. చేస్తున్నామనే కావాలని ఉండడంమంచిదికాదు. మనం ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ఏదైతే సాధ్యంకాకపోతే మనవిద్యార్థుల యొక్క మన future generations యొక్క interests అనుసరించి, మన ప్రయత్నాలు పశ్చిమం వెంకట పోతే, ఈ కావనవళ తీర్మానం చేయడానికి ఆలోచించడానికి సిద్ధమై ఉన్నది.

(శ్రీ జి. లచ్చయ్య :—ప్రస్తుత పరిక్షలలో హిందీని ఏ విధంగా ఉండదని వానిలో పరిక్షం చూచుచున్నారని స్పష్టపరిచే కాగుంటుంది.

(శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—కాశీశిల పంపించి వైట్ ఛాన్స్ లో గారు ఆలోచించాలి. నేను appeal చేస్తున్నాను. కమిషన్ తరఫున, అందరి తరఫున, పరిక్షలు దగ్గరకు వస్తున్నాయి కాబట్టి విద్యార్థులు కాశీశిల attend అయి చదువుకోవాలని appeal చేస్తున్నాను. మీరందరి తరఫున వారికి వారి parents కు మనచేస్తున్నాను. వారు classes కు attend అయిన తరువాత ప్రతిమంగా చదువుకుంటుంటే మరల D. P. I. గారిని consult చేసి, వైట్ ఛాన్స్ లో వాస్తవాలను గురించి వెళ్ళారు కాబట్టి వారు పచ్చిన తరువాత మాట్లాడి పదు ఫియా ఆవసరమైతే చేస్తాం.

(శ్రీ) తి. లచ్చన్న :—Strikeముందు withdraw చేస్తేనే consider చేస్తాం కాని తోటలో లేదనే దీని భావమా ?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అదిలే mislead చేయడానికి మనం చెప్పబోదామ.

Sri G. Latchanna :—This is a serious remark. I want to get a clear clarification on this. He cannot attribute any motive on this.

Sri K. Brahmananda Reddy :—No, No—no motive. Strike చేస్తున్నప్పుడు పరిశ్రమ పెడితేనేమి ? కాలేశిలకే పోను, పరిశ్రమకే పోను అంటూంటే పరిశ్రమ ఎప్పుడు పెడితేనేమి ? అది నేను మనవిచేస్తాను.

(శ్రీ) తి. లచ్చన్న :—Strike లో ఉన్నప్పుడు పరిశ్రమ పెట్టకుంటే మీరు, నేను అంతాలో బ్రామణ్ లాంటి, వారి సమస్యలను strike call off చేస్తేనే consider చేస్తామనికా !

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను appeal చేసిన ఒకటే. విద్యార్థులు, కళాకారులలోనివారు, హైస్కూలులోనివారు తప్పకుండా రాయచోటి వెంటనే వారి కళాకారులలో పాఠశాలలోనికి వెళ్ళి సక్రమంగా వెమకడపల్లెలో ఉండి ఆంధ్రోన లెకుండా చదువుకోవలసిందని కోరుకున్నాను. వారికి కావలసిన సదుపాయాలు ఏమైనా ఉంటే ప్రభుత్వం concerned వారిలో ఆలోచించి చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం :—హైస్కూలులో హిందీ కంపెనీగా ఉండదని చెప్పగలుగుతారా ? విద్యార్థులు నన్ను విరమించుకోవాలంటే ఈ సంవత్సరం కంపెనీగా ఉండదని చెప్పాలిగాని కంపెనీ అనడంవల్ల విద్యార్థులలో యీ ఉద్యమం ప్రబలిందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) సి.పి.ఎస్. రాజేశ్వరరావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని సవరణలు accept చేయవలసినవి చెబుతాను అన్నాడు.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది రానివ్వండి.

(శ్రీ) తి. లచ్చన్న :—ఉటుకు చెట్టేముందు ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. నిన్నునే చెప్పాను ; రత్నసభాసభిగాయకులూ చిరస్మర్య చేశారు. అక్క పాక్షిగా సరియైనది అనుకున్నదానికి బోటుచేసే స్వేచ్ఛ ఉండాలని మా శిక్షణదర్శి పాక్షిలో శిక్షణదర్శి చెబుతున్నాము. నేను చెప్తున్నాను అటుకుచెట్టును క్రమశిక్షణతో మా పాక్షి వారందరూ అవసరమనిపించారు. ఉటింగ్ లో. స్వేచ్ఛ ఇచ్చి ఇష్టమైనాటిని అవసరం విధానం అవలంబిస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు దానిని గురించి యేమీ చెప్పడం లేదని రాజేశ్వరరావు గారు అడుగుతున్నారు.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇంతవరకు ఒప్పుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. వి. కె. రావు:—ముఖ్యమంత్రిగారు మిగతా రిజర్వ్‌లను విడుదల చేసుకున్నారా?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు మిగతా రిజిస్ట్రార్లను ఏమిటా చేసుకున్నారు?

Mr. Speaker :—He is only accepting that portion of the resolution. He is not going to withdraw.

Sri B. Ratnasabhapathi :—What happens to the rest of the amendment. Is he prepared to accept the rest of the amendment.

Sri B. Ratnasabhapathi :—What happens to the rest of the amendment. Is he prepared to accept the rest of the amendment.

Mr. Speaker:—What are the questions you are posing? He is accepting the particular portion of the amendment. I request the members to take things seriously but not light-heartedly.

Now I will put the resolution as amended to vote.

श्री बररी विद्याल पिता (महाराजनगं):—अन्वय महोदय, मैं इस प्रस्ताव पर झोला जाहूँ या लेकिन मुझे अवसर नहीं मिला। इसका विरोध नहीं है, कोई आपत्ती नहीं है लेकिन यह प्रस्ताव मूलतः अशुभ गन्तव्य है। यह उन लोगों पर हिंसा लायता है जो हिन्दी नहीं बोलते और उन लोगों पर अंग्रेजी लाता है जो अंग्रेजी नहीं बोलते। इस लिये इसके के विरोध में मैं सदन का त्याग करता हूँ।

(At this stage Sri. B. Sri Vishal Pillai left the Assembly Chambers)

Mr. Speaker :—The question is :

For item (1) of the resolution substitute the following :—

“There shall be strict conformity in all the States of India with the two language formula consisting of English and regional language in imparting education. At the time of recruitment to the Central and All India Services either by the U.P.S.C. or otherwise, candidates shall be examined in English and for the State services in regional language in such a way that no language group suffers a disadvantage. The resolution adopted by Parliament should be attended accordingly.”

The amendment was declared negatived.

Sri G. Laichanna pressed for division :

The House then divided :

Ayes - 21; Noes - 197; Neutrals - 11.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"Delete item (2) of the resolution and renumber the remaining items."

"Delete the word 'like-wise' in item (3) of the Resolution."

"Delete the last para of the resolution beginning with the words 'This Assembly firmly . . . interest of its people.'"

Government Resolution : 15th February, 1968. 467
re : Official language.

"Add the following at the end of the first paragraph of the Resolution. The Resolution passed along with the Official Languages Amendment Act shall be kept in abeyance forthwith."

"Add the following at the end of item (5) of the Resolution —
On the basis of population."

The amendments were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

Add the following at the end of the Resolution :—

"This Assembly requests the Prime Minister of India to convene an All India Conference of all the Leaders of the political parties and the Chief Ministers of all States to discuss the ways and means for the successful solution of this national problem."

The amendment was adopted.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—Sir, I beg leave of the House to withdraw my amendment

The amendment was, by leave of the House, withdrawn.

Mr. Speaker :—The question is :

"In line 4 of item (1) of the Resolution after the words 'the mother tongue' insert the words — and regional language and."

The amendment was declared negatived.

Sri Sultan Salahuddin Owaisi pressed for division.

The House then divided :

Ayes 2 — Noes 151 — Neutrals—Nil.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In line 4 of item (1) of the Resolution for the words 'Hindi and English' substitute the words 'Hindi' or English."

The amendment was declared negatived.

Sri Sultan Salahuddin Owaisi pressed for division.

The House then divided :

Ayes 2 — Noes 157 — Neutrals—Nil.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In item (4) of the Resolution delete the words 'upto the elementary stage'."

The amendment was declared negatived.

Sri Sultan Salahuddin Owaisi pressed for division.

The House then divided ;

Ayes 3 - Noes 156 - Neutral-1.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In line 6 of item (5) of the Resolution between the words 'representation' and 'to' insert the words 'with percentage of minorities'."

The amendment was declared negatived.

Sri Sultan Selahuddin Owaisi pressed for division.

The House then divided :

Ayes 3 - Noes 156 - Neutral-1

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In line 7 and 8 of the Resolution delete the words 'as Associate or additional Language in addition to Hindi'."

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In line 15 of the Resolution for the words 'the three language formula' substitute the words 'two languages including English and State language'."

The amendment was declared negatived.

Sri C. V. K. Rao pressed for division.

The House then divided :

Ayes 24 - Noes 201 - Neutrals-10.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In item (1) of the Resolution delete the words 'While in the Non-Hindi speaking..... shall be taught'."

The amendment was declared negatived.

Sri C. V. K. Rao pressed for division and the House divided.

Ayes 24 - Noes 202 - Neutrals-10.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"In item (1) of the Resolution for the words 'the above three languages' substitute the words 'the languages recognised by the Constitution'."

For item (1) substitute the following :—

"As to what should be the link language to serve as a medium of expression between the different States is something which should be decided in common agreement in a conference of all the political parties to be held at an appropriate time in an atmosphere congenial to discuss and decide the same, until such time that is decided status quo shall be maintained."

The amendments were negatived.

Sri Ch. Vengaliah :—Sir, I beg leave of the House to withdraw my amendments :

The amendments were, by the leave of the House withdrawn.

Mr. Speaker :—The question is :

"In the last but one line of the Resolution after the word 'hereafter' insert the words 'the State of Andhra Pradesh will only follow the two language formula i.e. English and Telugu for all purposes'."

The amendment was declared negatived.

Sri B. Niranjana Rao pressed for division.

The House then divided.

Ayes 23 – Noes 202 – Neutrals 10.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

For the Government Resolution, substitute the following :—

"This Assembly is of the opinion that the present situation of conflict and turmoil in the country over the question of official language has been brought about because of the policies of the Central Government which has attempted to impose Hindi on non-Hindi people.

Taking advantage of the natural anger of the non-Hindi people against this attempt to impose Hindi, reactionaries are raising the demand that English should continue to be sole official language.

This Assembly demands a democratic solution of the language problem on the following lines :

1. Recognise the equality of all Indian Languages.
2. All the languages listed in the VIII Schedule to the Constitution should be recognised as official languages of India.
3. All Bills, Laws, orders and other publication of the Central Government should be published in all the languages listed in the VIII Schedule.
4. All offices of the Central Government in different States must transact business with the people in the language or languages of the State.

5. The State Governments should have the right to correspond with the Centre in their own languages.

6. Parliament must transact its business in all the Indian languages with simultaneous translation.

7. Immediate and energetic steps should be taken to ensure that administration and courts in the States are carried on in the language of the State, and that the medium of instruction upto the highest level in the language of the State.

8. Minorities should have the right to receive instruction in their own mother tongue upto the Higher-elementary stage.

9. Until these steps are completely implemented, English should also be an Official Language. For the transition period the duration of which should be decided with the consent of the non-Hindi speaking regions.

The amendment was negatived.

Mr. Speaker :—Now I will put the amended Resolution for vote.

Mr. Speaker :—The question is :

“The Andhra Pradesh Legislative Assembly views with concern the situation that has arisen after the passing of the recent Official Languages (Amendment) Act, 1967, along with the Resolution adopted by Parliament. While the statutory recognition given to the assurances of the late Prime Minister Jawaharlal Nehru in regard to the continuance of English as associate or additional language in addition to Hindi is to be welcomed, the Resolution adopted by Parliament has unfortunately led to serious handicaps to the people of non-Hindi speaking States. This Assembly is of the emphatic view that the situation which has thus arisen requires to be remedied by taking immediate steps on the lines suggested hereunder :

1. There shall be strict conformity in all the States of India with the three-language formula in imparting education. While in the non-Hindi-speaking States, the mother-tongue, Hindi and English shall be the languages taught to the pupils at suitable stages, in the Hindi-speaking States, Hindi, English and any other modern Indian language enumerated in the VIII Schedule of the Constitution, preferably of the Southern States, shall be taught. At the time of recruitment to the Central and All-India Services either by the U.P.S.C. or otherwise, candidates shall be examined in all the above three languages in such a way that no language group suffers a disadvantage. The Resolution adopted by Parliament should be amended accordingly.

2. While there should be no attempt to impose Hindi on non-Hindi-speaking States, effort shall be made to develop and impart the Hindi language so that it may serve as a medium of expression for all the elements of the composite culture of India as envisaged under the Constitution. In this process of development, all the languages of India enumerated in the Constitution shall have ample scope to contribute and enrich Hindi.

Government Resolution :
re : Official language.

15th February, 1968. 471

3. Like-wise, efforts shall be made forthwith for the intensive development of all the Regional Languages with adequate financial and other assistance from the Union Government, so that they grow rapidly in richness, become effective means of communicating modern knowledge and serve as media of instruction at all levels in education and administration.

4. Linguistic minorities in all the States shall have the right to receive instruction in their own mother-tongue upto the elementary stage and the State Governments shall provide the necessary facilities to such minorities.

5. This Assembly takes note of the grave anxiety on the part of the people of some States, including Andhra Pradesh, in the matter of representation in Central and All-India Services and resolves that in the interest of National Integration there shall be equitable representation to all the States of India in the said Services.

This Assembly is firmly of the opinion that quick and effective action on the afore-said lines can alone remedy the deteriorating situation and have the way for a lasting solution of the language problem. However, in case the disadvantage to any language-group in regard to entry into Central and All-India Services and instruction in schools and colleges continues hereafter, it will be open to the State to evolve its policy in the interest of its people.

This Assembly requests the Prime Minister of India to convene an All India Conference of all the Leaders of the political Parties and the Chief Ministers of all States to discuss the ways and means for the successful solution of this national problem."

The resolution was adopted.

Sri C. V. K. Rao :—I entirely oppose the imposition of Hindi on the non-Hindi speaking people. In protest of this Resolution, I stage a walk out.

[Sri C. V. K. Rao then left the Assembly Chambers]

Smt. J. Eswaribai :—As a protest, I am also walking out.

[Smt. J. Eswaribai then left the Assembly Chambers]

Mr. Speaker :—I do not allow any speech.

Now, the hon. Chief Minister will present the budget.

Sri K. Brahmananda Reddy rose in his seat.

شری سلطان صالح الدین اویسی - میں اس کے خلاف واک آؤٹ کرتا ہوں
"کیونکہ میں نے ڈویژن مانگا تھا وہ بھی نہیں دیا گیا۔ اردو کو ختم کر دیا گیا ہے۔"

[Sri Sultan Salahuddin Owasi left the Assembly Chamber]

Mr. Speaker :—He has not given instructions to the office saying that he is going to press the main resolution for division. 12c

never gave instructions, and the whole thing is put to vote. After the result is declared, what is the use of saying 'I am pressing for division'? What can I do?

శ్రీ అహ్మద్ హుస్సేన్ (సీతారాంపూర్) :— అధ్యక్షా, శమిరు మధ్యలో ఇంటర్ ఫెయిర్ అవుతున్నారు కనుక మేము ఓటింగ్ నూర్చున్నాము. ఉద్దాహరణ మీరు ఇచ్చిన దాగ్గానం వుంది. డైరీమ్ మినిస్టరుగారు కూడా ఉద్దాహరణ్ డిస్ట్ చేశారు. ఆ దాగ్గానాలను ఉట్టి గవర్నమెంట్ లాంగ్వేజ్ సెక్షండ్ లాంగ్వేజ్ గా, ఎక్సిజిస్టింగ్ లాంగ్వేజ్ ఇచ్చాలని కోరుతున్నాము. వీరుకు కూడా ముఖ్య మంత్రిగారు చెప్పారు. ఉద్దాహరణ్ సెక్షండ్ గవర్నమెంట్ అఫ్షియర్ లాంగ్వేజ్ గా సీమింట్ టూమని చెప్పారు. దాని విషయంలో ఇక్కడ ఏమీ చేసేందుకుగాను మేము చాకాట్ చేస్తున్నాము.

[Sri Ahmed Hussain then left the Assembly Chamber]

PRESENTATION OF THE ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1968-69.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అధ్యక్షా, 1968-69 సంవత్సరపు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ బడ్జెటును వివరిస్తున్నాను.

ఆర్థిక పరిస్థితి

1967 జూన్ లో క్రితంసారి బడ్జెటును సమర్పించాను. ఆ తర్వాత దేశంలో ప్రారంభమైన ఆర్థికమాంద్యం ఇంకా సాగుతూనే వుంది. ఇలాంటి పరిస్థితిలో ఆశను కలిగి విషయం పరిటంతు, 1967 సెప్టెంబరు, అక్టోబరు నెలల్లో వానలు వీరకపోవడంవలన పంటలు తెల్లకొట్టాయేమోనని భయపడినప్పటికీ ఇప్పుడు పంటలు కాగా పండగలవనే నమ్మకం కలుగుతోంది. వావానరలు పరిస్థితులు అప్పటికన్న అనుకూలించినై. ధరల పెరుగుదలకూడ మొత్తం మీద జోరు తగింది. నిజానికి, ఇటీవల వారాల్లో కొన్ని వస్తువుల ధరలు తగ్గుముఖం చూచివున్నాయి. ఇక రాబోయేట వారాల్లో వుండటం వలన, ధరలు ఇంకా స్థిరపడి వుండగలవు. ఆర్థికరంగంలో ఏర్పడిన మాంద్యం చోయి, ఇందుమూలాన మళ్ళీ పూర్వంలోవలే అభివృద్ధి వేగంగా కొనసాగవచ్చు.

అయితే మన ఆర్థిక స్థితులనుగురించి పరిగా తెలుసుకోవాలంటే, మన రాష్ట్రం అవతరించినప్పటినుంచి ఈ వాటిదాక మనం సాధించుకోగలిగిన ఆర్థిక అభివృద్ధినిగురించి పరిశీలించటం అవసరం.

మన రాష్ట్రం ఏర్పడి, ఒక దశాబ్దం గడచింది. ఈ పదేళ్ళ కాలంలో రెండవ, మూడవ పంచవత్స ప్రణాళికలు పరిపూర్ణమైవున్నాయి. 1967-68లో 57.99 లక్షల టన్నులుగాఉన్న అహారధాన్యాల ఉత్పత్తి 1964-65లో 76.82 లక్షల టన్నులకు పెరిగింది అంటే 100 కి 86.7 పాళ్ళు పెరిగింది. కాని 1965-66 లో 80.01 లక్షల టన్నులకు తగ్గింది ఉత్పత్తి. అయితే 1968-67 లో 82.48 లక్షల టన్నులకు పెరిగింది. గడచిన సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసాల్లో వానలు

కురవకపోయినప్పటికీ, ఈ ఏడాది మొత్తంమీద ఆచార వాద్యాల ఉత్పత్తి క్రితం సంవత్సరంకన్నా అధికంగాగానే ఉంటుంది.

గడచిన రెండు ప్రణాళికల కాలంలో పార్లమెంటుకు ఉత్పత్తి కూడా పెరిగింది. పెరుగుదల రెండవ ప్రణాళికలో 10% కి 68 పాళ్ళువుంటే, మూడవ ప్రణాళికలో 48 పాళ్ళు వుంది. టాయింట్ హాల్ కంపెనీల అను అయిన పెట్టుబడి ధనం 1985-86 లో రూ. 20.75 కోట్లు వుంది. 1984-85 లో రూ. 28 కోట్లకు పెరిగింది. పాబ్లిక్ రిటైన్మెంట్ క్రింద కిరీషరయన పాబ్లిక్ లోని కార్మికల సంఖ్య 1986 లో 1.79 లక్షలు, 1988 లో ఈ సంఖ్య 2.28 లక్షల కు పెరిగింది. ఈ పెరుగుదలలు చెప్పుకోతగినవిగా ఉన్నాయి. అయితే, రాష్ట్రంలోని పార్లమెంటుకు వ్యవస్థ రుక్కలంగానే వుంది. మొత్తం దేశపు పార్లమెంటుకు అవాయింట్లో 100 కి సుమారు 8% పాళ్ళు మాత్రమే మన రాష్ట్రంనుంచి లభిస్తోంది.

ఈ రెండు సంవత్సర ప్రణాళికల మొత్తం వినియోగం రూ. 54.02 కోట్లు ఇందులో 58 శాతం నీటిపారు, విద్యుచ్ఛక్తి పై వినియోగమయింది. అందువలన, కొత్తగా 21 లక్షల ఎకరాలకు పొగువనతి సమకూరింది. విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యం 1988 మొదలు పెరిగింది. గడచిన రెండు సంవత్సరాలలో నీటిపారు వనతి మరొక 11 లక్షల ఎకరాల ప్రాంతానికి సమకూరింది. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదన శక్తి 800 మెగాటు పెరిగింది. పీటర్నిటిని ఫలితంగా మనకు ఉత్పత్తి కావలసిన వనస్థ పటిష్టంగా ఏర్పడినై. అర్థికాభివృద్ధిని దేశవరహానికి ఇది ఉపకరిస్తాయి, ఇదివరకే ఏర్పరచుకున్న వనతులను వినియోగించుకొనేందుకై, మన పెట్టుబడులను సమీకరించుకోవలసి వుంటుంది. కొత్త చాటిస్తే పెట్టుబడులను పెట్టుకోకుండా ఇది నుంచినది. ఈ విధంగా రాష్ట్రపు మొత్తం అర్థికస్థాయి పెరుగుతుంది. అలాగే రాష్ట్ర ఆదాయమూ పెరుగుతుంది.

ప్రణాళికల్లో విస్తరించిన రీతిని అర్థికాభివృద్ధిని సాధించాలంటే, ప్రణాళికా కార్యక్రమాల నిర్వహణను సమర్థవంతంగా చేయాలి. ఏదేమిటో కూడా అభ్యుదయ సాధించటంలో వెనకబడి వుండకూడదు. ఒక రంగంలో వెనకబడటం వలన మరొక రంగం వెనకబడకూడదు. వివిధ ప్రణాళికా పథకాలను అమలు జరిపే విధాన సంస్థలు శ్రేష్టమైనవిని సమీక్షించేందుకు గాను, ఇప్పటి ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ యం. టి. రాజు అధ్యక్షతన ఒక సంఘం నియమించబడింది. ఈ సంఘం చేత ముఖ్యమైన నిధులపై కొన్ని అర్థికాభివృద్ధిని దోహదపరచటం ప్రథమ కర్తవ్యంగా ఉండేట్టుగా తీర్మాన పరిపాలనకు తీర్పు దిద్దటం; తీర్మాన పరిపాలన అధ్యక్షుడు, కలెక్టరు సభ్యులుగా వుండే తీర్మాన అభివృద్ధి సంఘాలను ఏర్పరచటం; తీర్మాన అర్థిక అభివృద్ధిని సాధించవలసిన కార్యక్రమ నిర్వహణగా చారి కప్పగించటం; వర్తమాన ఉత్పత్తి క్రిత ప్రధానంగా కావలసిన వనతులను, అంటే, కరవన వగైరా పొకరాలను సమకూర్చే విషయంలో కార్యక్రమ కలెక్టరుపై చే వుండాలి. కాబట్టి ఈ వివిధ కార్యకర్తలతో తీర్మాన స్థాయిలో కలెక్టర్ అధికారిగా వుండాలి. ఈ నిధులను గౌరవసభ్యులు పరీక్షించిన

సంగతి గుర్తు చేస్తున్నాను. జిల్లా అభివృద్ధి సంఘాలు ఇప్పటికే పర్యాటక రేయి బడినై. వచ్చే ఖరీఫ్ వంట తరువానికి కావలసిన వ్యవసాయ కార్యక్రమాలను ఈ సంవత్సరపు తయారుచేస్తున్నాయి. ఒక్కొక్క సమితి ప్రాంతాన్ని కార్య రంగంగా పరిగణిస్తారు.

ప్రస్తుత కార్యక్రమాలు

వివిధ రంగాల్లో ఇప్పుడు అమలు అవుతున్న కొన్ని ముఖ్య కార్యక్రమాలు గురించి వివరిస్తాను.

వ్యవసాయము :

వ్యవసాయ రంగంలో అధికోత్పత్తిని సాధించేందుకై రూపొందించిన కొత్త విధానంలోని ఒక ముఖ్యాంశం—1966-67 లో ఎక్కువ రాబుబడినట్లే రకాలను ప్రత్యేక పెట్టుట. 1967-68 ఖరీఫ్, రాబీ శదుదాలలోపు 5 లక్షల ఎకరాలకు పైగా వరి పొగయ్యే ప్రాంతంలో ఈ కార్యక్రమం అమలు అవుతుంది. వచ్చే వంట సమయాల్లో ఇంకా విస్తారంగా, ఒక్క వరిపైను విషయం లోపికాక, జవార్, కాకర, మొక్కజొన్న పై ర్ విషయంలో కూడా లక్షల కొద్ది ఎకరాల్లో ఎక్కువ వంట రకాలు ప్రత్యేక పెట్టబడుతై.

బొదగు పత్తిని పండించేందుకై ప్రయోగాత్మకంగా ప్రత్యేక పెట్టబడిన పశుకాలవల ప్రోత్సాహకరమైన పరిచాల లభిస్తూ వున్నాయి. మం.శ్రద్ధ ప్రాజెక్టు, కర్నూలు వద్దకుందె విల-irland పత్తి పొగు ఎంతో అకాలవకంగా వుంది. అలాగే మరొకరకం P. 216 F. కూడ బెల్గా ప్రాంతాల్లో త్వరితంగా వ్యాపిస్తోంది.

వికాశకట్టుం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ప్రయోగాత్మకంగా ప్రత్యేక పెట్టబడిన తెంగాల్ అనుముపొగుకూడా ప్రోత్సాహకరంగావుంది. తక్కువ కాలంలో ఫలింకే H. C. రివ రకం అముదపు విత్తనాలు రాశెంద్రవర్గ వ్యవసాయ పరిశోధనా శేంద్రంలో రూపొందించబడినై. ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తృతం చేయటంకూడా అవుతుతోంది.

నీటి పారు :

నీటి పారు రంగంలోకూడా మన పురోగమం ముద్దరంగా వుంది.

బాగావున సాగర్ అలాకయంమంచి కాలవల్లో 1967 ఆగష్టు 4వ తేదీన మన ప్రధాన మంత్రి నీటి విడుదలకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఇప్పటివరకు 6,88 లక్షల ఎకరాల ప్రాంతం పొగులోకి తెబడింది. కాగా, కృష్ణా బెల్గా ప్రాంతంలో 7 లక్షల ఎకరాల ప్రాంతానికి ఈ రెండవ వంట తరుదంలో నీరు లభిస్తుంది.

1966-67 లో కూ, 16.5 కోట్లు ఖర్చు అయింది. 1967-68 లో గా 12 కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేయబడింది. 1968 లో మించించ

శేటాయింపు రూ. 8.5 కోట్లు మాత్రమే వుంటుంది. ఈ పరిమితమైన శేటాయింపు ఫలితంగా అదనంగా కుడికాలన కింద 20 వేల ఎకరాలను, ఎడమ కాలన కింద 20 వేల ఎకరాలను 1968 అలై వాటికి విడిపాగు లభిస్తుంది. వాగార్జున సాగులో అనకట్ల పూర్తి నిర్మాణం 1968-69 లో సంపూర్ణ అవుతుంది.

దోచంపాడు ప్రాజెక్టు పని ఆపివేయడం దురుగ్గా పాగుతోంది. ఇంకా ప్లివి కం గా కొనసాగుతుంది. ఇందుకని 1968-69 సంవత్సరానికి రూ. 800 లక్షలు శేటాయింపబడినై. 1967-68 లో రూ. 180 లక్షలు శేటాయింపబడినై.

పని జరుగుతున్న మిగతా ముఖ్య ప్రాజెక్టులు—మంగళద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలన పథకం, గుంటూరు కాలన పథకం, మంగళద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలన ప్రస్తుత శేటాయింపు రూ. 55.55 లక్షలు. ఈ మొత్తాన్ని 1968-69 లో రూ. 145 లక్షలకు పెంచాలని అనుకుంటున్నాం. గుంటూరు కాలన పథకానికి 1968-69 శేటాయింపు రూ. 15 లక్షలు వుంటుంది.

లాభంపొందే నైపుణ్యమంది ముందుగానే విరాళాలు సేకరించే ప్రాజెక్టులు గోదావరి క్యారెక్, యేలేరు జలాశయపథకం, విజాం సాగర్ అభివృద్ధి పథకం. గోదావరి క్యారెక్ విషయంలో విరాళాల కోసం అప్పుడే ప్రకటించబడుతుంది. మిగతా రెండు పథకాల విషయంలో కూడా త్వరలో ప్రకటించటం జరుగుతుంది.

వంశధార ప్రాజెక్టుతో ఒక కాగలైన నేరడి క్యారెక్ అతి ముఖ్యమైన మధ్యరకం నీటిపాగు ప్రాజెక్టు. దీని విషయంలో అప్పుడే ప్రాథమిక కార్యక్రమాలు అమలు జరుగుతున్నయ్యే. కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతికోసం ఎదురు చూస్తున్నాం.

డబ్బు తగినంతగా లేనందువలన, కొన్ని నీటిపాగు ప్రాజెక్టుల విషయంలో పని వేగొన్ని తగ్గించక తప్పలేదు. ఈ సందర్భంలో దురదృష్టవశాత్తూ మన విషయ మేమిటంటే, చాలామంది ఇంజనీర్ల ఉద్యోగాలను ఫీల్డేయర్స్ రావటం, అయితే వీరిని మళ్ళీ లాభపడిగా నియోగించేందుకుగాను, వచ్చే సంవత్సరాల్లో అమలు జరిగే ప్రాజెక్టుల పరిశీలనను ప్రారంభించాలని అనుకుంటున్నాం. ఆ లాగే, ఇప్పుడు కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టుల చివరి దశలకు సంబంధించిన అంచనాలను వినరాలతో తయారుచేయించాలని, అనుకుంటున్నాం. ఇలాచేస్తే, మన ఆర్థిక వనరుల వెదులుకాకుండా అలవాటుకాకుండా ఈ కార్యక్రమాలను అమలు జరుపవచ్చు. రాష్ట్రరంగంలోగానీ, కేంద్ర రంగంలోగానీ వాగైన ప్రణాళికలో ప్రారంభమయ్యే పథకాలను గురించి పరిశీలన జరుగుతుంది.

విద్యుత్తు :

ప్రాజెక్టు పని చురుగ్గా పాగుతోంది. వది మరల్లో ముగిసినా వున్నాకాక కాఫర్ డామను కట్టే విషయంలో పెద్ద ఇంటెన్సిటీ నమన వ్యవహరించింది. ఇందుమించు 40 అడుగుల లోతుగావున్న నీళ్ళలో కాఫర్ డామను జయప్రదంగా నిర్మించిన మన ఇంజనీర్లందరినీ వేమి ఈ సందర్భంలో అభినందిస్తున్నాను.

[illegible]

గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి విస్తరణను వేగవరచటానికిగాను, ఒక పథకం రూపొందించబడింది. విద్యుచ్ఛక్తి కావలసినవారినుంచి, జంతువా ఖర్చుతో, కాలన భాగాన్ని బులబులంబో వనూలు చేయటం జరుగుతుంది. ఈ యేడాది 30 వేల వంతు పెట్టటం విద్యుచ్ఛక్తి అందించిన, పక్క యేడాది 80 వేల వంతు పెట్టటం విద్యుచ్ఛక్తి ను ముఖ్యార్థాని ఉద్దేశించబడింది.

తెలంగాణా మిగులు గ్రామంలోని అదనంగా ఒక కోటి రూపాయలు తెలంగాణా గ్రామీణ విద్యుత్ క్షేత్ర 1988-89 లో కేటాయించ బడుతాయి. మిగతా రంగాల్లో తెలంగాణాలో నాటి మిగులుతోని ఖర్చు అయ్యే దూ. 1.8 కోట్లకు అదనంగా ఈ మొత్తం ఖర్చు అవుతుంది.

శ్రీశ్రీమం

రూ. 50 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే కోరమండల్ ఎరుగు శేంరానిది విశాఖపట్నంలో డిప్యూటీ ప్రధానమంత్రి 1967 డిసెంబర్ 10 వ తేదీన ప్రారంభించిన రోజున చేశారు. ఈ శేంరాను పూర్తిగా పనిచేయటం ప్రారంభించే, రాష్ట్రంలో ఎరువుల పట్ల యి పరిస్థితి బాగా మెరుగుపడుతుంది.

రాష్ట్రంలో శేంరా ప్రభుత్వం నిర్వహించే పంపులో అయిదే వరగాల త్వరితగతిన పనిచేస్తోంది, అయి రియార్డకు శాసనపత్ర పంపింపిచ్చి విషయంలోనూ ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాల్ విషయంలోనూ ఉత్పత్తి చే విశాఖల శేర్షరచేపని చురుకుగా పాగుతోంది. విశాఖపట్నంలో ప్రెషర్ వెస్ట్ ఉత్పత్తికిగాను ఏర్పాటు అవుతున్న ప్రాజెక్టు పని ప్రారంభమైంది. బాన్, రోలర్ బేరింగ్ ఉత్పత్తి 18 శేంరాన్ని ఏర్పాటు చేసే పథకాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామిక అభివృద్ధి సంస్థ యోజించిపోయింది. ఇవి పూర్తి అవుతున్నయ్యే. ఖర్చు రూ. 3.5 కోట్లు వుంటుంది. హంగరీ సహకారంతో గానూ పానుగిని తయారుచేసే ప్రాజెక్టు అయి అనిపేందుకుగాను, శేంరా అర్థిక సంస్థల నుంచి తగిన సహాయం లభించగలదు అని అనుకుంటున్నాం.

కడప జిల్లాలో డిన్ బెప్టాన్ పరిశోధనను ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖనిజ కార్పొరేషన్ ప్రారంభించింది. పల్నెమగోదాపరి జిల్లాలోని బ్యారక తిరుమలపల్లె క్షేత్రబిగేషన్ ప్లాంట్ ను కూడా కార్పొరేషన్ ఏర్పాటుచేసింది. ఇప్పటివరకు ఈ కార్పొరేషన్ 36 లక్షల టన్నుల ముడి ఇనుమును ఎగుమతిచేసింది. రూ. 1.75 కోట్ల విదేశీ మారక ద్రవ్యం లభించింది.

రాష్ట్రంలో పూర్తి చేయబడినట్టి, లేదా ఇంకా కొనసాగుతున్నట్టి కాలి పరిశోధనల గురించి దిగువన ఉపహరిస్తున్నాను.

రాగి, సిసం. —గుంటూరు జిల్లాలోని అగ్నిగుండాల ప్రాంతంలో రాగి పిసపు నిక్షేపాలను గురించి వివరంగా పరిశీలించటం.

బండలమెట్టు, నల్గొండ, ధూకొండ మండలాల్లో సుమారు 14 మిలియన్ టన్నుల ముడి సిసం. రాగి ఇదివరకే పరిశోధించబడినై. డ్రైలింగు పని చురుగ్గా పాగుతోంది.

రాగి : —కర్నూలు జిల్లాలోని గాని కాలన ప్రాంతంలో రాగి నిక్షేపాలను అంచనావేయటం.

1968-69 లో ఇంకా లోతుగా డ్రైలింగు అరువలనుతుంది.

సిసం, తుమరగాం : —కడప, కర్నూలు జిల్లాల్లో చెలిమి పరిమంట, బంగంరాజు వల్లె ప్రాంతంలో సిసం, తుమరగాం నిక్షేపాలను అంచనా వేయటం.

నిక్షేపాల తుడి అంచనాకుగాను డ్రైలింగు ఇంకా కొనసాగించబడుతుంది.

బంగారం : —అనంతపురం జిల్లాలోని రామగిరి బంగారపు క్షేత్రంలో బంగారపు డ్రైలింగు, ఖనిజ పరిశోధన.

యేవమాన గదిలో మొత్తం 400 మీటర్ల వాడవున ore-shoots లెండువ స్థాయిలో ఏర్పాటు చేయబడినై. వగటున 1 మీటరు వెడల్పు మేరలో టన్నులు 6 నుంచి 8 గ్రాముల బంగారం వుంటుంది. యేవమాన గదిలోని 3 వ స్థాయి వగటూడా ప్రారంభించబడింది.

వీన్ బెప్టేట్ :—కడప జిల్లాలోని పులి వెండ్ల ప్రాంతంలో వీన్ బెప్టేట్, రాగి డ్రైలింగులు, వివరంగా మేపింగుకు ఏర్పాట్లు;

ప్రాథమిక అంచనాలవల్ల వీన్ బెప్టేట్ 0.25 మిలియన్ టన్నులుంటుందని తేలింది. నిక్షేపాల తుది అంచనాలను వివరంగా తయారుచేసే వని ప్రారంభమైంది.

రాగి :—ఇప్పుడు జిల్లాలోని మైలారం ప్రాంతంలోని రాగి నిక్షేపాలను వివరంగా అంచనా వేయటం.

డ్రైలింగు మొదటిదశలో 2 శాతం రాగితో సుమారు 0.46 మిలియన్ టన్నుల సుడిరాగి వర్గీకరించబడింది. లోతుగా డ్రైలుచేసే పనిలో రెండవదశ పని చురుగ్గా సాగుతోంది.

వ్యవసాయ పరిశ్రమల కార్పొరేషన్

1968 మార్చి వెలొఖరులోపు ఒక వ్యవసాయ పరిశ్రమల కార్పొరేషన్ను ఏర్పాటుచేయాలని అనుకుంటున్నాం. దాని మొత్తం చాటాభవం రూ. 2 కోట్లు వుంటుంది. ఇందులో 51 శాతాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, మిగతా 49 శాతాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం సమకూరుస్తయ్. ఇప్పుడు వెంటనే సమకూర్చిన చాటా భవం రూ. 80 లక్షలు. ఇందులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు చాటా రూ. 80 లక్షలు; కేంద్ర ప్రభుత్వపు చాటా రూ. 80 లక్షలు. వ్యవసాయ యంత్రాలను, పరిమల్లను, పరికరాలను వగైరాలను ఈ సంస్థ క్రయ విక్రయాల చేయటంతోపాటు, వ్యవసాయదార్లకు సరస రరలకు యంత్రాలను కిరాయిపద్ధతిన వస్తయ్ చేస్తుంది. ట్రాక్టరు, పవర్-టిల్లర్లు, వ్యవసాయ యంత్రాలు వగైరాలాంటి దిగుమతి అయ్యే యంత్రాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ సంస్థకు కేటాయిస్తుంది. శీతీకరణ, రియ్యం, పత్తి, పొగాకు, కేతుకనగ, వల్ల, మారగాయలు వగైరాల తయారీ పరిశ్రమల్లాంటి వ్యవసాయ పరిశ్రమలకుకూడా ఈ సంస్థ కృషి విస్తరిస్తుంది.

విద్య :—

త్రిశాపా మూత్రం ప్రకారం, ప్రతి విద్యార్థి అంగం, హిందీ, తన మాతృభాష. ఈ మూడు భాషలను బేర్పూటం అవసరం. ఈ మూత్రం మన రాష్ట్రంలో ఏదేళ్లకు పైగా అమలులో వుంది. ఈ మూత్రాన్ని అమలు జరచటంలో పెద్ద ఇబ్బందులేమీ తటస్థించలేదు, కాని ఇటీవల పాఠశాలలు ఆమోదింపిన తీర్మానం ఫలితంగానూ, కొన్ని రాష్ట్రాలవలంబిస్తున్న దృక్పథం ఫలితంగానూ, ఈ త్రిశాపా మూత్రాన్ని అమలుజరచటం ఇబ్బందిగానే వుంది. తాత్కాలిక సమస్యల్ని త్వరపరచుకోవలసిన అవశ్యకతను మనస్సులో పుదుకొని

ఈ సమస్యను పరిశీలించి, తగువిధంగా పరిష్కరించాలని విషయపూర్వకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గౌరవ కాశనపథ్యులు తమ అధిష్టాధికారులను నిర్బంధించి, ప్రకటించుకొని తగిన అవకాశం వనుకూరగలదని అనుకుంటున్నాను.

కళాకాల్లో క్రమంగా తెలుగునే తోడ్పాటగా ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఇక పరిపాలనా విషయాల్లో కూడా మమూరు డిప్ కాల్లో తాలూకాస్థాయి వరకు తెలుగు భాషను వాడాలని ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు చేసింది. క్రమంగా ఇదికూడా విని రించబడుతుంది.

వరంగల్, గుంటూరు, ఆనంతపురం నగరాల్లో హోస్టల్ గ్రాడ్యుయేట్ శేంఢ్రాలు మూడు ఏర్పాటుచేయబడినై. ఆస్కొక్కదానికయ్యే ఖర్చు రూ. 25 లక్షలు ఉంటుంది. వట్టభద్రావంతేర నిధికు ఈ శేంఢ్రాలు ఆధారాలుగా వుండి, క్రమంగా నమగ్గ విశ్వవిద్యాలయాలగా వృద్ధిచందగలవు.

సహకారరంగం :

[illegible]

హైదరాబాద్ లోని మహమ్మదాబాద్ బాగా పేరు వహించియుంటుంది. ఇప్పుడు రోజునా నమ్మకముగా, రూ. 88,000 ల దాకా వస్తుంది. దరహం అందుతో ద్వైతమును పురికినీ ముగ్గులను ముగ్గులకుగూడా ఇచ్చేవానికి మహమ్మదాబాద్ నుండి పర్యాటకయోగాని పురికి, శవసంస్కర్ష, బాకర్ లాంటి ముగ్గులవస్తువులను సేకరించు వారికి ప్రభుత్వం విశ్వయించిరి—పట్లము నమ్మకలే పెరిగిరి—పేదవర్గాల వారికి వీటిని నుండి కేయితుల ప్రభుత్వం కావించిరి

భూమి కేటాయింపు :

బంజరు భూముల విషయంలో భూమిశేష సేవకారీ వర్గాలు త్వరగా మంజూరయ్యేటటువంటి సేవ మూల మంజూరుల గోరకవలసివల్ల నవ్వలసింది ఉన్నట్లుంటుంది. ఈ మూల పూర్తిగా కేరణీయీయే చెప్పాలంటే ఎంజ్యూరింగ్ ఏర్పాటువచ్చినది. 1987 జులై అఖిలభారతీ రాజ్యాలవేసిన 1,21,878 దరఖాస్తులలో 58 శాతమందిగిరి ప్రాంత వర్గాలు మంజూరయ్యేయింది. మిగతా వారి పనిమూల వల్ల కేరళలో భూమి అపవిత్రమవుతుంది.

పెద్దూర్లు జాతులవానిమంచి ఇతరులు తీసుకున్న భూముల నందర్వారితో
ఇతరులను చాటిమంచి తొలగించటానికై తీవ్ర చర్యలు తీసుకొనబడినై.
ఈ విధానం క్రింద పెద్దూర్లు జాత లవాని సుమారు 80 వేల ఎకరాల భూమి
కేటాయించబడుతుంది.

కొలు సంవత్సరం :

1968 ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణ ప్రాంతం) టెనెన్సీ ఆఫ్ ఆగ్రికల్చరల్ లాండ్ ట్రస్ట్ లో ఒక నిలంధన వుంది. భూమి ఏదయినా సరే, యాజమాన్యాన్ని తక్షణబోందిన కాలవార్షిక ఈ నిలంధన ప్రకారం మార్చవచ్చు. భూస్వాముల నుంచి భూములను కొనుక్కునే మాట్లాడు కాలవార్షిక వుంది. వరంగల్ జిల్లాలోని ములుగ్ కాలూకాకు, ఖమ్మం జిల్లాకు ఈ నిలంధనను వర్తింపజేయటం జరిగింది. తెలంగాణలోని మిగతా ప్రాంతాలకు కూడా ఈ నిలంధనను 1968 ఆగస్టు 16 నుంచి విస్తరింపజేయాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. దాదాపు 21 లక్షల ఎకరాల అధీనంలోవున్న (తక్షణబోందిన) కాలవార్షిక సుమారు 9 లక్షలమంది ఈ నిలంధన ప్రయోజనాలను పొందుతారు.

వర్షావనం, వనరులు :

రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో నీటి వర్షాభావం ఏర్పడింది. భూమి కి మునుపటివంటివంటి భారాభివృద్ధిని సుంజారు చేయబడింది. అన్ని జిల్లాలూ పెరిగివున్నాయి. ఆ ప్రాంతాల్లో బాయిరా చేయబడింది. వనరుల కార్యక్రమాల ప్రారంభానికి ఇప్పటివరకు రూ. 50 లక్షలను ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. ఈ ప్రాంతాల్లో కాపుల ప్రవృత్తానికి, లోతు చేయటానికి బుడాల వనకానికిగాను రూ. 2 కోట్లను భూమివనకా క్యాంపెన్ జేటాయించింది.

1967-68, 1968-69 పమిషన్ :

ఈ సంవత్సరపు, వచ్చే సంవత్సరపు, ఆర్థికవర్షికిని గురించి ఇప్పుడు పమిషన్లు.

1967-68 వార్షిక ప్రచారిక వినియోగం రూ. 74.87 కోట్లు అని టెనెన్సీ నిశ్చయించారు. అయితే ప్రచారికా పమిషన్ గరిష్ట పరిమితి రూ. 68.98 కోట్లు అని నిశ్చయించింది. సాగార్జనపాగ్ కు రూ. 8.6 కోట్లు అని మేము నిశ్చయించి, ప్రచారికా పమిషన్ రూ. 12 కోట్లు జేటాయించింది. ప్రచారికా పమిషన్ నిశ్చయించి దృష్ట్యా, మన ప్రచారికను రూ. 71.15 కోట్లు ఉండేట్లు పవరణచేశాం.

1968-69 వార్షిక ప్రచారిక వినియోగం విషయమై, ప్రచారికా పమిషన్ ఇంకా తుది నిర్ణయాన్ని తీసుకొనలేదు. కనీసం రూ. 72 కోట్లు అయితే వుండాలని మనం భావిస్తున్నాం. అలాగే 1968-69 లో జయ విభాగాల జేటాయించుకున్నా 1967-68 లో పరిశీలించడంతో భావిస్తున్నాం. ఇప్పటి కార్యకలంను తెలివితేటలూనికి కావలసిన కనీస వినియోగం ఇది.

కాబట్టి ప్రభుత్వ సంవత్సరపు ప్రచారికకన్న 1968-69 ప్రచారిక తక్కువగా ఉండకూడదని, అలాగే 1968-69 లో శీత్ర సహాయం కూడా జరిగిందానే నిశ్చయించాలని మా ఉద్దేశ్యం.

1969-70 నుంచి కార్తవ సంవత్సర ప్రచారిక ప్రారంభమవుతుందని, కార్తవ ప్రచారికను రూపొందించే కార్యక్రమం 1968-69 లో పూర్తికావాలని

Presentation of the Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69. 15th February, 1968. 481

ప్రభాళికా పమితి నిర్ణయించింది. ప్రభాళికా పమితి నుంచి కొత్త వార్షిక ప్రభాళికను గురించిన సూచనలు స్థూలంగా అందించగానే ఈ విషయం గురించిన పని మన రాష్ట్రంలో మా ప్రారంభమవుతుంది.

1968-67 లెక్కలు :

1968-67 లో రివిన్యూకాతాన అమ రూ. 178.88 కోట్లు, రివిన్యూకాతాన అమ రూ. 184.88 కోట్లు, అంబు లోటు రూ. 12.48 కోట్లు—1968-67 నవరించిన అంచనాలో తయగు రూ. 8.41 కోట్లు పుండగలవని అనుకున్నాం. 1968 అదనపు ఎవెన్ మెంటు చట్టాన్ని రద్దుచేస్తూ సుప్రీంకోర్టు చేసిన తీర్పువశాత్తూ కొన్ని పమాళ్ళను నిలుపుచేయటంవలన టూమిక్స్ పట్టిన తయగు ఏర్పడటం ఈ లోటుకు ప్రధాన కారణం.

1967-68 నవరించిన అంచనాలు :

మొదట్లో అనుకున్న రూ. 171.88 కోట్ల ప్లానే రివిన్యూకాతాన అమ రూ. 191.88 కోట్లకు పెరిగింది. ఈ పెరుగుదల తిగువ పేర్కొన్న విషయాల ఫలితంగా ఏర్పడింది :

- (1) కొత్త రివిన్యూ చట్టంక్రింద సుమారు రూ. 10 కోట్ల వికర ఆదాయం.
- (2) ఫైట్ ఎక్స్ ట్రీట సుంకాలు, వాహనాలపై పన్నులు, అమ్మకపు పన్ను, స్టాంపులు వగైరా విషయంలో ఇంకెక్కువగా పమాళ్ళు చేయగలగటం.
- (3) ఇతర రాష్ట్రాలకు పరిరావాల్సిన, రియూల్డ్ ఎగుమతి చేసినందువలన కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చే లోపమకింద రూ. 60 లక్షలు.

రివిన్యూకాతాన అదనపు టూ డా మొదటి రూ. 184.48 కోట్ల నుంచి రూ. 188.91 కోట్లకు పెరిగింది.

1967-68 బడ్జెట్ లో మొత్తం పెట్టుబడి వినియోగంకింద రూ. 40.14 కోట్లు కేటాయించబడినై. నవరించిన అంచనా ప్రకారం ఈ మొత్తం రూ. 88.98 కోట్లు అని నిర్దేశించబడింది. పంచనను కమ్యూల్ చేయటం. వాగ్గిరాలకు చెల్లింపులు, వీటిపాగు, విద్యుచ్ఛక్తి, కట్టడాలు, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి వగైరా పథకాల అదనపు ఈ పెట్టుబడి వినియోగం ఫలిస్తుంది.

ఈ పై చెల్లిన వర్తకపాతలను, బుర్రాలు, అదానవులు, పబ్లిక్ బుడం, దిపాశిట్లను లెక్కలోకి తీసుకుంటే, ఈ యెడాది రూ. 2.58 కోట్ల తయగుకొత్తను నిలవతో ముగియవచ్చునని అనుకుంటున్నాం.

1968-69 బడ్జెట్ అంచనాలు :

1968-69 బడ్జెట్ అంచనాలో, మొత్తం రివిన్యూ రూ. 189 కోట్లు అని, రివిన్యూకాతాన అదనపు రూ. 204.87 కోట్లు అని కేటాయించటం అరిగింది. వచ్చే

యెడల ప్రచారిణి కేంద్రమునకు రూ. 58 కోట్లు పంపించి ఉపయోగించు. ఇందులో కేంద్ర గ్రాంటు రూ. 4.81 కోట్లు పంపించును. మన ప్రతిపాదించిన ప్రచారిణిలో దివిషాల్లో కారాన వినియోగం రూ. 14.04 కోట్లు, దివిషాల్లో కారాన విశేషాలకు రూ. 6.87 కోట్లు పంపించును.

1968-69 బడ్జెట్లో ప్రచారిణి నంబరింగు కొన్ని ముఖ్య కార్యక్రమాల ఖర్చును వివరిస్తున్నాము:

(1) పరిశీలనలు, ఇతర పరిశీలనలు, తెలుగు మరియు పిటి కోసుగులకు రూ. 81 లక్షలు.

(2) పరిశీలనలు ప్రధాన ఇంజనీర్ అభ్యయిక్తిత్వము పరిమితి వక కాలకు రూ. 18.19 లక్షలు—నూములు నిర్వహించు ఆదనంగా అవ్వవలసి 48 మొత్తం.

(3) కళాకారిణి అధ్యయనములకు యు. జి. పి. నిర్వహించిన కేరళా అమలు అరవటానికి రూ. 49 లక్షలు.

(4) పీఠికా నుంచి కాగితం ఏమి విరాళంగా లభించకపోతే, జాతీయం చేయబడిన పాఠ్యపుస్తకాలపై కాగితపు కోసుగులకు రూ. 40 లక్షలు.

(5) పెద్దాల్లు కులాలు, పెద్దాల్లు జాతులు, మిగతా వెనుకబడిన వర్గాలకు కేంద్ర ప్యాంప్లెట్లను గ్రాంటుకు రూ. 18 లక్షలు.

మొత్తం పెట్టబడి వినియోగం రూ. 88.88 కోట్లు అని అంచనా వేయబడింది—ప్రస్తుత సంవత్సరపు బడ్జెటు అంచనాలు రూ. 40.14 కోట్లు, సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రూ. 88.88 కోట్లు, టుడాల, అవ్యామ్యులందరినీ పంపించు గాను రూ. 9.01 కోట్ల మొత్తం తీయించబడింది.

1967-68 టూ. 88 లక్షల వరకు రోకర్లకు నిల్వలో ప్రారంభమై, రూ. 2.88 కోట్ల వరకు రోకర్లకు నిల్వలో అంతం కాగలదని అనుకుంటున్నాం. దివిషాల్లో ఇప్పుడు పెట్టబడి వినియోగం, టుడాల, అవ్యామ్యులు, అప్పు, దివిషాల్లో వచ్చే వస్తువుల వ్యయం, 1968-69 సంవత్సరం రూ. 18.07 కోట్ల వరకు రోకర్లకు నిల్వలో ముగియవచ్చు. ఇందులో కొంత భాగం ఆదనపు వస్తువుల ద్వారా కేంద్రీ అవుతుంది, ఇక మిగతా మొత్తం ప్రస్తుతానికి అలాగే పుండాల్ని పుండుంది.

1968-69 లో సంక్షేమ కార్యక్రమాలు

మన అర్థిక పరిస్థితి ఎంతో నిరుత్సాహకరంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రతిలో అర్థికంగా, సాంఘికంగా దుర్బలంగా ఉన్న వర్గాలచే సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై తీసుకుంటున్న చర్యలు ప్రభుత్వ కార్యక్రమంగా ప్రభుత్వం భావిస్తోంది—ఈ తీసుకుంటున్న పెట్టబడి తరగతికి చెందకపోయినప్పటికీ, ఇంకెక్కువ.

తేటాయింపులు చేయలేకపోయామంటే, అందుకు కారణం డబ్బు కనిపించగా లేకపోవటమే.

(1) సోపలిస్తు వడ్డతి వమాజపు ప్రాథమిక కర్తవ్యం అధిక వసతులతో నిమిత్తం లేకుండా విద్య విషయంలో సమాన అవకాశాలను సమకూర్చటం, ప్రస్తుతం హైయర్ సెకండరీ స్కూలు స్థాయిదాకా కాలికలకు ఉచిత విద్య ఏర్పాటు చేయబడింది. ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయి వరకు మాత్రమే ఉచిత విద్య కాలికలకు వర్తిస్తుంది. ఈ ఉచిత విద్య కాలికలకు కూడా సెకండరీ స్థాయివరకు సమకూర్చాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. అయితే ఇందుమూలాన ఏడాదికి శీతాల్ అచాయంలో రూ. 76 లక్షల నష్టం చాటిల్చుకుంది. విద్యపై చెల్లే పెట్టుబడి విజానికి మానవులపై చెల్లే పెట్టుబడి కూడా, ఈ ఖర్చు అంతా పూర్తిగా సమర్థనీయమే.

(2) పెడ్యూల్లు కులాలు, పెడ్యూల్లు జాతుల, విముక్త జాతుల సంశ్లేషణ కార్యక్రమాలను విస్తరించాలని ప్రభుత్వం ఎంతగానో ఆసక్తికొంటోంది. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా ప్రభుత్వం వహించిన బేస్తవ్యమైనది, వీరి విద్యా గృహ వసతుల సమస్యలపై వేలగానే వుంది. ప్రతి కుటుంబానికి గృహ వసతిని, విద్యలకు విద్యా వసతులను సమకూర్చేటట్లుగా ఒక సమగ్ర పథకాన్ని కొన్ని సంవత్సరాల పాటు కాలంలో అమలుపరచటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది.

(3) ఇళ్లస్థలాలు మంజూరు చేయటంతోపాటు, ఈ కులాలవారు ఇళ్లు కట్టుకోగలిగేందుకుగాను రోక్కపు గ్రాంటులను కూడా మంజూరు చేయటం అవసరం. అందుకని ఇకముందు ఇళ్ల స్థలాలు తేటాయింపుతోపాటు, ప్రతి వ్యక్తికి ఇంటికావలసిన సామగ్రిని కొనుక్కోగలగేందుకుగాను రూ. 100 ల గ్రాంటు విద్యాని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ గ్రాంటు కొంతవరకు చూడి వహించబడుతుంది. 1967 డిసెంబర్ 31 వ తేదీన గాని, ఆ తర్వాత నుంచి గాని ఇళ్లస్థలాలు మంజూరు సహజంగానే ఈ సౌకర్యం వర్తిస్తుంది. ఆ తేదీ నుంచి రోక్కపు గ్రాంటు రూ. 50 ల నుంచి రూ. 100 ల వరకు పెంచబడింది. పెడ్యూల్లు కులాలు భూమి సేకరణకు, గృహ విద్యుద సౌకర్యాలను కొనబటానికి 9% సంవత్సరం వేరే తేటాయింపు రూ. 18 లక్షలు. ఈ తేటాయింపు ఇప్పుడు రూ. 40 లక్షలకు పెంచబడుతుంది. పెడ్యూల్లు కులాలవారి విషయంలో, ఈ తేటాయింపు ఈ ఏడాది రూ. 2 లక్షలు. వచ్చే యేడాది ఇది రూ. 5 లక్షలకు పెంచబడుతుంది. విముక్త జాతులకు కొత్తగా రూ. 5 లక్షలను తేటాయింపాలని అనుకుంటున్నాం. అలాగే పెడ్యూల్లు కులాల రోక్క గ్రాంటు తేటాయింపును రూ. 121 లక్షల నుంచి రూ. 129 లక్షలకు ఈ యేడాది పెంచబడుతుంది. వచ్చే సంవత్సరం రూ. 188 లక్షలకు పెంచబడుతుంది. ఈ ప్రతిపాదనలన్నిటి ఫలితంగా అదనపు ఖర్చు ఏడాదికి సుమారు రూ. 52 లక్షలదాకా వుంటుంది.

(4) అదవుల్లో పశువుల మేకకు రుసుమును విధించటం చిన్నకారులైతులకు ఎంతో ఇబ్బందిని కలిగిస్తోంది. అందుకని ఎలాంటి రుసుము లేకుండా,

అదవులన్నిటిలో ఉచితంగా మేపు కొనబూన్ని అనుమతించటానికిగాను ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. దీనిమూలంగా అదాయంలో ఏడాదికి రూ. 16 లక్షల నష్టం వాటిల్లుతుంది. అలాగే గృహ నిర్మాణం కోసం అదవులన్నిటి నుంచి గడ్డిని కొనుగోని తీసుకు వెళ్లటానికి కూడా ఎలాంటి రుసుమూ లేకుండా పరిష్కరిస్తూంటే కూడా ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

- (5) గడచిన కొలది సంవత్సరాల్లో మైదరాబాద్, సిరియరాబాద్ జంట నగరాలు ఎంతో వేగంగా అభివృద్ధిచెందుతున్నయ్యే. ఈ వృద్ధికి అనుగుణంగా కావలసిన ప్రాథమిక వసతులను, ముఖ్యంగా రోడ్లు, పారిశుధ్యంలాంటి వసతులను మైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ పనులూర్చగలిగేందుకై, కార్పొరేషన్కు సహాయక గ్రాంటును రూ. 9 లక్షల నుంచి రూ. 20 లక్షలకు పెంచాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

(6) యెస్. టి. టి. బి. కాక్రాతిలి నిర్మించి, వర్క్ ఛార్జిడ్ నిర్మించి. ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక సంస్థల నిర్మించి, అన్ని స్థాయిల ఉపాధ్యాయులు, స్థానిక సంస్థల ఉద్యోగులందరూ, గ్రామోద్యోగులు ఇక్కాదులతోపాటే అన్ని తరగతుల ప్రభుత్వోద్యోగులకు 1967 లో అదనపు కరువుతీర్మానం మంజూరు చేయబడింది. దీనిమొత్తం ఖర్చు రూ. 18 కోట్లు. 1968 జనవరిలో కరువుతీర్మానం మళ్ళీ అధికంచేయబడింది. దీని పాటునరి అదనపు ఖర్చు సుమారు రూ. 2.5 కోట్లు. సాధన సదుపాయాలు పరిష్కరిత మనోగ్రహంగా పుండటంవలన, ఇందులో 50 శాతం ఉద్యోగుల ప్రావిడెంట్ నిధికి జమకట్టాలని ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు చేసింది. ఆర్థిక పరిస్థితులు సావకాశమువ్వగానే కరువుతీర్మానంలోని రోక్కపుకాగం పెంచబడుతుంది.

(7) ఉద్యోగుల సంక్షేమం సర్వదా ప్రభుత్వానికి ముఖ్య విషయంగానే వుంటుంది. ఉద్యోగుల సంక్షేమాన్ని పెంపొందించేందుకై, గృహ నిర్మాణపు ఋణాల మంజూరును ఈ యేడాది తీసుకుంటున్న రూ. 6 లక్షల నుంచి పన్నె యేడాది రూ. 20 లక్షలకు పెంచాలని ప్రతిపాదించబడింది.

కాంతిభద్రతలు

ఇటీవల మనకు కలవరపరుస్తున్న విషయం ఒకటి వుంది. ప్రజల కాంతి భద్రతలను భగ్నపరచటం, అక్రమ దొంగదొంగ, దహనాలు, ప్రభుత్వపు ఆస్తి ఛోస్తులను వస్త్రం చేయటం—ఈ అల్లరులకు చూపెట్టే కారణాలు చాలా వీలవంగా ఉన్నయ్యే. అంతేకాదు, ఈ అల్లరులు పుడుకునేవారు నిజానికి ఎలాంటి ఇబ్బందులకు గురైనవారు కానేరారు. సరే, కొంతమంది బిట్రోహా నాయకులకు ఆకాంతికోసమే ఆకాంతిని కల్పించటం నిశ్చిత లక్ష్యమైనప్పటికీ, మరి కొందరున్నారు— కాంతిభద్రతలకు భంగంపాటికైనప్పటికీ, వీరు ఈ అల్లరుల ద్వారా పొందే ప్రయోజనాన్ని కాంక్షించటమే వీరి స్వభావం. వీరు సమాజానికి శత్రువులు. మనందరందరూ వీరి నెదుర్కోవాలి. వీరితో మనీ నిర్మిస్తు కలవరపడే, తుడుపులను ఉక్రేతపరచి, రెన్నగొట్టేవాళ్ళు. ఇక్కడ వీరే చాలా

తేటందా, వీరిని అధికశక్తి గలవారే కాదనడం మనందరిపై వుంది. తేటాడే ప్రజామద్దతిని సమాజం పొగిపోవటం కష్టం అవుతుంది. మా తరపున ఒక మాట చెప్పవలసివస్తుంది. ఈ సంఘ వ్యవస్థాపక కమిటీ వ్యవహారాలలో అత్యంత కఠినమైన చర్యలను తీసుకుంటామని, విచారణల్ని తీసి వాంఛియత విచారణల ద్వారా పరిష్కరించేట్లు చేస్తామని హామీ ఇస్తున్నాను.

మూగింపు

మన రాష్ట్ర ప్రజాశక్తి పరిమాణం క్రమేపీ కుంఠించుకుపోతోందిని గుర్తు చేయవలసిన బాధ్యత వాస్తవం. 1966-67 లో ప్రజాశక్తి వ్యయం రూ. 106 కోట్లు. తర్వాత సంవత్సరంలో రూ. 96 కోట్లు కలిగింది. ప్రస్తుత సంవత్సరంలో ఇంకా, అంటే రూ. 71 కోట్లు కలిగిపోయింది. గౌరవపూర్వకంగా తెలుసు—ప్రజాశక్తి వ్యయంలో రెండు విభాగాలు ఉన్నాయి. ఒకటి శీత్ర పహాయం, రెండవది రాష్ట్ర స్థానిక పనులు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు పన్నులను కాగా వినియోగంలోకి తెచ్చుకోవడం అనిగింది. కాగా ఈ పన్నులు పరిమితమైపోయి. శీత్ర పహాయం విస్తారంగా లభిస్తే, తేడా శీత్ర రివిన్యూల పంపిణీ ఇంకా పూర్తిగా అనిగిలేదన్నది, తేటాడే వచ్చే సంవత్సరాల్లో భారీ పథకాలకు అవకాశాలు వచ్చిగిలేవోలే.

పాత పంచదర్ ప్రజాశక్తి దుపొందించలేముందు ఒక అర్థిక సంఘం ఈ విషయాన్ని తీసి పరిశీలించవలసివుంటుంది. ఈ సంఘం తగు పరిష్కారాలు చేయగలదని, తప్పతికంగా వచ్చే సంవత్సరాల్లో ఇంకొక్కవ భారీ పథకాలను ప్రారంభించగలమని వాడు గట్టి నమ్మకం వుంది. వలే, కాని ఇంకొక విషయం వుంది. భారీ పథకాల నిర్వహణకు కావలసిన రాష్ట్ర పనులను మనం సమీకరించుకోవలసి వుంటుంది. గతదిన ప్రజాశక్తిల కలితంగా ఇదివరకే దర్శించి ఉన్న పనులను ఇంకొక్కవగా వినియోగించుకోవడంతో, మనమీ కాదనడం నిర్వహించగలమని, మన అర్థిక వ్యవస్థ సత్వరంగా అభివృద్ధి చెందగలదని నేను అభిప్రాయపడ్డాను.

జై హింద్

The House then adjourned till Three of the clock on Monday the 19th February, 1968.

APPENDIX

ENGLISH VERSION OF THE

Speech of Sri K. Brahmananda Reddy, Chief Minister, presenting the Budget for 1968-69 to the Andhra Pradesh Legislature on the 15th February, 1968.

Sir,

I rise to present the Budget of Andhra Pradesh for the year 1968-69.

ECONOMIC SITUATION

Since I presented the last Budget in June, 1967, the economic recession which has overtaken the country has not yet abated. A redeeming feature has been that the prospects of a good crop though threatened to be marred due to failure of rains in September and October, 1967, have remained bright due to the more favourable climatic conditions which have since obtained. The upward trend of the general price level has slowed down in its momentum. In fact, in recent weeks, the price of some commodities have begun to decline. With a good Rabi harvest the price level should be further stabilised thus enabling recovery of the lost tempo of economic growth.

For a proper perception of the prospects of our economy, it will, however, be necessary to review the economic growth which we have been able to achieve, since the formation of our State.

A decade has passed since our State was formed. During this period, we went through the Second and Third Five Year Plans. Our production of foodgrains during this period rose from 37.99 lakh tons in 1956-57 to 75.82 lakh tons in 1964-65, the increase being 30.7 per cent. The production, however, declined in 1965-66 to 60.01 lakh tons but again rose to 62.42 lakh tons in 1966-67. In the current year although there has been a failure of rains in September and October in some areas, the overall production would still be higher than last year.

The industrial production too had gone up substantially over the two Plan periods, the increase being 63 per cent in the Second Plan, and 42 per cent in the Third Plan period. The paid-up capital of Joint Stock Companies in the State increased from Rs. 20.75 crores in 1955-56 to Rs. 38 crores in 1964-65. The number of workers employed in the factories registered under the Factories Act increased from 1.79 lakhs in 1956 to 2.26 lakhs in 1966. These increases are no doubt impressive. Yet the industrial base of the State remains weak accounting as it does for only about three and a half per cent of the industrial income of the country.

The total outlay on these two Five-Year Plans was Rs. 541.02 crores. 59 per cent of this was invested on Irrigation and Power. As a result, a new irrigation potential of 21 lakh acres was created, while on the power side, the installed generating capacity rose by 193 MW. During the last two years, the irrigation potential rose further by 11 lakhs of acres and the power generating capacity by 300 MW. We are thus now in possession of substantial productive assets, which would make for rapid economic growth. Our investments, will for some time, have to be directed more towards utilisation of the assets already created, rather than generation of new ones, so that the general economy of the State as well as the State's revenues may grow.

For securing economic growth as envisaged in the Plans, an integrated and co-ordinated administration of the Plan programmes is essential, so that no shortfall is allowed to occur in any one sector as to jeopardise any other related sector. A review of the working of the various administrative agencies concerned with the implementation of the various Plan schemes was undertaken by a Committee under the Chairmanship of Sri M.T. Raju, the present Chief Secretary to the Government. The more important recommendations of that Committee were that the District Administration should be reoriented with promotion of economic growth as being its first task; that District Development Boards consisting of the Collector and the Chairman of Zilla Parishad should be constituted and the responsibility for securing the economic growth of the District should be unequivocally placed on them; and that for ensuring due provision of the basic requirements of Agricultural production viz., credit and agricultural inputs, the Collector should be held responsible and should therefore be made the District head of those Departments. The Hon'ble Members will recall that they had considered these recommendations. The District Development Boards have just been constituted and are now engaged in preparing agricultural programmes for the next Kharif season taking each Samithi area as its unit of operation.

CURRENT PROGRAMMES

I now proceed to review the more important programmes which have currently been undertaken in the various sectors.

Agriculture.— On the agricultural front, a significant aspect of the new strategy for increased production, is the introduction of High Yielding Variety programme in 1966-67. More than 9 lakhs of acres under rice will be covered under this programme before the end of 1967-68 Kharif and Rabi seasons. In the coming seasons the coverage will be on an extensive scale, covering some millions of acres not only of rice, but also jowar, bajra and maize.

The experimental schemes undertaken to grow long staple cotton in our State are yielding encouraging results. Especially the cultivation of sea-island cotton under Thungabhadra Project, Kurnool has been highly promising. P. 216 F cotton which is another superior staple variety is spreading fast in the delta districts.

The cultivation of Bengal jute which has been undertaken in Vizag and Srikakulam Districts on an experimental basis has shown good promise.

Short duration mutants from H. C. 6 castor have been evolved at the Agricultural Research Institute, Rajendranagar, and a programme for its multiplication has been taken up.

Irrigation: In the irrigation sector also we have continued to make steady progress.

The Prime Minister of India inaugurated the letting in of water from the Nagarjunasagar Reservoir into the canals on the 4th August, 1967. So far, an extent of 5.33 lakh acres has been brought under irrigation. In addition, an extent of 7 lakh acres under Krishna delta will be supplied with water during the current second crop season.

Against an actual expenditure of Rs. 16.5 crores in 1966-67, and a proposed expenditure of 12 crores for 1967-68, the provision

proposed for 1968-69 will be Rs. 8.5 crores only. With this limited allotment, an additional irrigation potential of 30,000 acres under the right canal and 20,000 acres under the left canal will be created by July, 1968. The construction of Nagarjunasagar dam to the full height, will be completed in 1968-69.

The work on the Pochampad Project which is already in good progress will be accelerated. For this purpose a provision of Rs. 300 lakhs is proposed for the year 1968-69, as against Rs. 160 lakhs for 1967-68.

The other important projects which are in progress are the Tungabhadra Project High Level Canal and Guntur Channel Scheme. The current provision of Rs. 35.65 lakhs for Tungabhadra Project High Level Canal is proposed to be increased to Rs. 143 lakhs in 1968-69. For the Guntur Channel Scheme, the provision proposed for 1969-70 is Rs. 15 lakhs.

The projects which are proposed to be taken up by collection of advance betterment contribution from the beneficiaries, will be the Godvari Barrage, the Yeluru Reservoir scheme, and the scheme for improvement to Nizamsagar. Necessary notifications for the levy of advance betterment contribution have already been issued in the case of the Godvari Barrage and will be issued shortly in respect of the other two schemes.

The most important medium irrigation project for which preparatory action is being pursued is the Neradi Barrage which forms part of the Vamsadhara Project. The clearance for this scheme is still awaited from the Government of India.

Owing to paucity of funds, the work on some of the irrigation projects had to be slowed down. It is unfortunate that this has resulted in the retrenchment of a large number of engineers. With a view to gainfully employ them, it is proposed to undertake investigation of projects which would fall to be taken up in the coming years, and also detailed preparation of estimates pertaining to the latter phases of the continuing projects, so that no time need be lost in executing them as and when our financial resources permit. Investigation will be undertaken of schemes which are likely to find a place in the Fourth Plan either in the State or Central sector.

Power .—The work on Srisaigram Project is in good progress. An engineer problem of great complexity was encountered in the construction of the coffer dam in the deep river portion. I take this opportunity to congratulate all our engineers who have succeeded in constructing the coffer dam under nearly 40 feet depth of water.

Last year, I expressed the hope that the Electricity Board would improve its finances and render better services to the consumer. This has, by and large, been fulfilled. That gross income in the current year will be about Rs. 25 crores as against Rs. 18 crores last year, and is expected to go up to Rs. 33.5 crores next year. The working expenses have been brought down from 70% last year to 49% this year and this is expected to go down to 44% next year. This compares very favourably with All India percentage of 45 to 50. 9,000 pumpsets were energised last year and 20,000 this year. The capital

investment is Rs. 28.14 crores in the current year and the proposed investment for 1968-69 is Rs. 30 crores. Substantial provision will be made for strengthening transmission facilities and energisation of pumpsets.

The total installed capacity at the end of the Third Plan was 292 MW. Kothagudem contributed 120 MW last year. The Third and Fourth units of Kothagudem which were commissioned in July, 1967 have added 60 MW each. The first unit of Upper Sileru has also been commissioned. The total installed capacity has now risen to 392 MW. With the second unit of Upper Sileru which is to be commissioned very shortly, the total capacity will rise to 652 MW. Kothagudem has been linked to Hyderabad on a double circuit 132 KV line via Warangal. The 132 KV line to Mahabubnagar will be completed next year. The sub-station at Gazuwaka will also be commissioned along with it. Nagarjunasagar has been connected to Hyderabad by 132 KV line giving an alternative feed to Hyderabad. A 75 MVA transformer has been installed at Hyderabad to stabilise the supply to the twin cities and also the surrounding districts of Telangana.

With a view to accelerate rural electrification, a scheme has been formulated requiring the beneficiaries to contribute 25% of the estimated cost as loan. It is programmed to energise 30,000 pump sets next year as against 20,000 this year.

On rural electrification in Telangana, an additional provision of Rs. 1 crore will be made in 1968-69 out of Telangana surpluses. This will be in addition to Rs. 1.8 crores which is proposed to be spent in Telangana in other sectors from their surpluses.

Industries :—The 50 crore Cormanid Fertiliser Unit has recently been inaugurated at Visakhapatnam on 10th December, 1967 by the Deputy Prime Minister. With the full commissioning of this plant, the supply position of fertilisers in our State will be considerably improved.

Of the Central Government undertakings in our State, the Department of Atomic Energy has made rapid progress in setting up its units for the manufacture of electronic equipment and other material required for atomic reactors. The project for the manufacture of pressure vessels at Vishapatnam has begun to make headway.

Plans for setting up a plant for the manufacture of Ball and Roller bearings at a cost of Rs. 3.5 crores by the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation are nearing finalisation. The Corporation also expects to be able to secure necessary assistance from the Central financing institutions for prosecuting the project for manufacture of glassware with collaboration from Hungary.

The Andhra Pradesh Mining Corporation has undertaken the mining of Asbestos in Cuddapah District. It has also set up a Clay Levigation Plant at Dwarka Tirumala in West Godavari District. This Corporation has so far exported 3.5 lakh tonnes of iron ore earning a foreign exchange of Rs. 1.75 crores.

The following are the major investigation either completed or being carried out in the State.

Copper and lead :—Detailed assessment of copper and lead deposits in Agnigundala belt, Guntur District :

About 14 million tonnes of lead and copper ores have already been proved in the Bandalamottu, Nallakonda and Dhukonda Blocks, and further drilling is in progress.

Copper :—Assessment of copper deposits in Gani Kalava belt, Kurnool district :

Further deep drilling is proposed during 1968-69.

Lead, Zinc :—Assessment of lead and zinc deposits in Chelima Varikunta and Zangamrijupalle belt in Cuddapah and Kurnool Districts :

Further drilling is pursued for a final assessment of the deposits.

Gold :—Drilling and Mining exploration for gold in Ramagiri gold field, Anantapur district :

Payable ore-shoots totalling 400 m in length averaging 1 m. in width and 5 to 8 gm/tonne of gold have been provided on 2nd level in Yepamana mine. The development of the 3rd level in Yepamana mine has been taken up.

Asbestos :—Detailed mapping and drilling for asbestos and copper in the Pulivendala belt, Cuddapah district :

A preliminary estimate has proved 0.25 million tonnes of asbestos. A final detailed assessment of the deposits has been taken up.

Copper :—Detailed assessment of copper deposits in Mailaram area, Khammam District :

About 0.46 million tonnes of copper-ore with 2% copper have been proved in the first phase of drilling. The second phase of deep drilling is in progress.

AGRO-INDUSTRIES CORPORATION

An Agro-Industries Corporation with an ultimate share capital of Rs. 2 crores is proposed to be set up before the end of March, 1968. 51% of the share capital will be paid by the State Government and 49% by the Government of India. The immediate subscribed share capital is Rs. 60 lakhs of which Rs. 30 lakhs will be by the State Government and Rs. 30 lakhs by the Government of India. This Corporation will buy and sell agricultural machinery, implements, accessories, tools etc, and will also hire out machinery to agriculturists at reasonable rates. It will be allotted imported machinery like tractors, power tillers and earth moving machinery etc. by the Government of India. Ultimately it is expected to extend its activities to agro-industries like processing plants for cashew, rice, cotton, tobacco, groundnut, fruits and vegetable etc.

EDUCATION

The three language formula under which each child has to learn English, Hindi and mother-tongue has been in operation in our State for over seven years now. No serious difficulties have been experienced in its working. But it is feared that the resolution passed by Parliament recently and the extreme positions taken in some State have unfortunately rendered the implementation of the formula difficult. In my humble opinion this question has to be appreciated and the situation remedied keeping in mind the paramount need for maintaining and strengthening national unity. Hon'ble Members will have an opportunity to express their views, which I am sure will be dispassionate and objective.

Government have decided that the medium of instruction in Colleges should be progressively changed over to Telugu. In the field of administration also, Telugu has been ordered to be used upto Taluk level in about 25 departments and this will be progressively extended.

Three post graduate centres have been opened at Warangal, Guntur and Anantapur at a cost of Rs. 25 lakhs each. These centres will function as the nucleus for post graduate studies, and will in course of time flourish into full-fledged universities.

CO-OPERATIVE FINANCES

In 1966-67 production finances given by the Co-operatives amounted to Rs. 17 crores. These will go up to Rs. 25 crores this year and Rs. 40 crores next year. Long-term finance too will be registering an increase from Rs. 11 crores in 1966-67 to Rs. 15 crores in 1967-68, and Rs. 20 crores in 1968-69. Area development schemes which are to be financed by the Agricultural Refinance Corporation are being taken up on a large scale.

The super bazar at Hyderabad is becoming increasingly popular with its daily sales now being as high as Rs. 38,000. As a measure of holding the price line it is proposed to set up similar bazars in some more important towns. Government have also decided to procure essential commodities like Bengal gram, jowar, etc., with a view to distribute them to the poorer sections of the society in the lean months.

ASSIGNMENT OF LANDS

Hon'ble Members may recall that I had promised to expedite grant of pattas to landless poor in respect of waste lands. I am glad to report that this promise is being redeemed in full measure. Out of 1,21,378 applications for grant of pattas pending by the end of July, 1967, pattas have been granted in over 1,00,000 cases. The work in the remaining cases will be completed in the coming months.

In the case of Scheduled tribes vigorous steps have been taken to evict non-tribals from the lands taken by them from the tribals. About 37,000 acres of land will be assigned to the tribes on this account.

TENANCY REFORM

The Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy of Agricultural Land Act, 1950 contains provision for transfer of ownership to the protected tenants of all lands which they are entitled to purchase from their landlords. This provision was already extended to Khammam District and Mulug Taluk of Warangal District. Government have decided to extend the provision to the remaining area in Telangana with effect from 1st August, 1968. About three lakhs of protected tenants, holding about 21 lakhs of acres, will be benefited by this measure.

DROUGHT AND RELIEF

There has been a recurrence of drought in some parts of our State. Remission of land revenue in all drought affected areas on a liberalised scale has been ordered. Also the recovery of arrears of all dues has been postponed in those areas. For undertaking relief works a sum of Rs. 50 lakhs has been sanctioned till now. The Land Mortgage Bank has also undertaken to make a provision of Rs. 2 crores for disbursement of loans for the sinking and deepening of wells in these areas.

REVIEW FOR 1967-68 and 1968-69

I now present a review of our financial position for this year and the next.

The outlay on the Annual Plan for 1967-68 was originally fixed by us at Rs. 74.87 crores. The Planning Commission fixed a ceiling of Rs. 68.98 crores. It also earmarked a provision of Rs. 12 crores for Nagarjunasagar against Rs. 8.5 crores fixed by us. To partially meet the Planning Commission's recommendations our Plan has been revised to Rs. 71.05 crores.

The outlay for the Annual Plan 1968-69 has not yet been finalised with the Planning Commission. We are of the view that this should be fixed at a minimum of Rs. 72 crores and that sectoral allocations for 1968-69 Plan should be of the same order as for 1967-68. This will be the minimum requirement for continuing commitments.

We have therefore taken the stand that the Plan for 1968-69 should not be less than the current year's Plan and that the Central assistance for 1968-69 should also be correspondingly fixed.

The Planning Commission have decided that the Fourth Plan will now commence from 1969-70 and that the work of formulating a Fourth Plan should be completed during 1968-69. Work in this regard will be started in our State also as soon as broad indications with regard to the New Fourth Plan are made available by the Planning Commission.

ACCOUNTS FOR 1966-67

The Revenue receipts in 1966-67 amounted to Rs. 172.26 crores while expenditure on Revenue Account was Rs. 184.68 crores. The deficit was Rs. 12.42 crores as against the anticipated deficit of Rs. 8.41 crores in the Revised Estimates 1966-67. The larger deficit is mainly accounted for by the shortfall under Land Revenue due to suspension of collections consequent on the Supreme Court's decision striking down the Additional Assessment Act, 1963.

REVISED ESTIMATES 1967-68

As against the original estimates of Rs. 171.66 crores the Revenue Receipts have now risen to Rs. 191.32 crores. The increase is mainly due to the following:

(a) A net income of about Rs. 10 crores under the new Land Revenue Act.

(b) Better collections under State Excise Duties, Sales Tax Taxes on Vehicles, and Stamps, etc.

(c) Rs. 50 lakhs towards bonus payable by Government of India on the export of paddy and rice to other States.

Revenue Expenditure has also risen from the original figure of Rs. 184.42 crores to Rs. 193.91 crores.

The budget for 1967-68 provided for a total capital outlay of Rs. 40.14 crores as against which the Revised Estimates has been fixed at Rs. 38.93 crores to meet expenditure on schemes such as commutation of pensions, payments to Jagirdars, irrigation, electricity, buildings, industrial development, etc.

After taking into account the above transactions and those under Loans and Advances, Public Debt and Deposits, the year is expected to close with a cash balance of minus Rs. 2.56 crores.

BUDGET ESTIMATES 1968-69

The budget Estimates for 1968-69 provide for a total revenue of Rs. 199 crores and Revenue expenditure of Rs. 204.67 crores. We are expecting a Central assistance of Rs. 53 crores for the next year's Plan. Out of this, the Central grant is expected to be Rs. 4.31 crores. In our proposed Plan, the outlay on Revenue account is likely to be of the order of Rs. 14.04 crores. The net deficit on Revenue account is expected to be Rs. 5.67 crores.

The following are some of the important items of expenditure provided for in the budget for 1968-69 outside the plan:—

(a) Rs. 81 lakhs for purchase of paddy and other seeds and pesticides.

(b) Rs. 16.19 lakhs for pumping schemes under the control of Chief Engineer, Irrigation in addition to normal maintenance of irrigation sources.

(c) Rs. 48 lakhs for the implementation of U. G. C. scales of pay to college teachers.

(d) Rs. 40 lakhs for purchase of paper for the Nationalised Text Books in case no gift paper is received from Sweden

(e) Rs. 13 lakhs for grant of Central scholarships to Scheduled Castes, Scheduled tribes and other Backward Classes.

The total Capital Outlay is estimated at Rs. 33.68 crores next year as against the Revised Estimates of Rs. 33.93 crores and Budget Estimates of Rs. 40.14 crores for the current year. A sum of Rs. 9.01 crores is provided for disbursements under Loans and Advances.

The year 1957-68 opened with a minus cash balance of Rs. 0.63 crore and is expected to close with a minus cash balance of Rs. 2.56 crores. On the basis of Revenue and Expenditure, Capital Outlay, Loans and Advances, Debt, Deposits, etc., the year 1968-69 is expected to close with a minus cash balance of Rs. 18.07 crores. A portion of this will be covered by additional taxation measures. The balance will remain uncovered for the present.

WELFARE MEASURES PROPOSED FOR 1968-69

In spite of the sombre financial position just presented to you, the Government consider it their first duty to make provision for schemes specially calculated to promote the welfare particularly of the weaker sections of the people, though they may not be of a capital nature. Only paucity of funds has restrained Government from making a large provision for these and similar schemes.

(i) A basic requirement for the functioning of a socialistic pattern of society is the provision of equal opportunity for education irrespective of means. At present, girls are allowed free education upto and inclusive of the higher secondary school stage, while boys are allowed this concession only upto the upper primary stage. Government have decided that this concession of free education should be extended to the boys also upto and inclusive of the secondary stage. This will entail a loss of free income to the extent of about Rs. 75 lakhs a year. Considering that investment on education is really an investment on human resources, the cost involved would be fully justified.

(ii) Government are anxious to augment the programme for promotion of welfare of Scheduled castes, Scheduled tribes and Denotified tribes. The problems of housing and education for these communities still remain of formidable proportions despite the assistance afforded by the Government all these years. The Government will endeavour to ensure by means of a comprehensive scheme, spread over a number of years, that every family belonging to these communities is provided with housing and with facilities for the education of their children.

(iii) In addition to granting house sites, it is also essential to sanction to these communities cash grants to enable them to put up their own houses. Government have, therefore, decided, that in future along with the assignment of house sites, a grant of Rs. 100 will be paid to every assignee to partly enable him to purchase housing material. This concession will apply to all allottees who were granted house sites on or from 6th December, 1967 the date from which the cash grant was increased from Rs. 50 to Rs. 100 per allottee. Govern-

ment—have accordingly proposed to make a provision of Rs. 40 lakhs as against Rs. 13 lakhs this year for land acquisition and for purchase of housing material for Scheduled castes. In the case of Scheduled tribes, the provision is proposed to be increased from Rs. 2 lakhs this year to Rs. 5 lakhs next year. For Denotified tribes a new provision of Rs. 5 lakhs is proposed. It is also proposed to increase the provisions for boarding grants etc., for Scheduled castes from Rs. 121 lakhs to Rs. 129 lakhs this year and to raise it further to Rs. 138 lakhs next year. The additional expenditure involved on account of these proposals comes to about Rs. 52 lakhs per year.

(iv) The levy of grazing fees in forests has often caused inconvenience to petty ryots. Government have, therefore, decided to permit free grazing in all forests without any fees. The loss of revenue on this account is estimated at Rs. 15 lakhs per year. Government have also decided to allow permits without any fees for cutting and taking away straw from forests for house building purposes.

(v) The twin cities of Hyderabad and Secunderabad have, in the last few years, been undergoing rapid growth. With a view to enable the Hyderabad Municipal Corporation to provide basic amenities particularly roads and sanitary works commensurate with their growth, Government propose to increase their grant-in-aid to the Corporation from Rs. 9 lakhs to Rs. 20 lakhs.

(vi) In 1967, increased rates of dearness allowance were sanctioned to various classes of State employees including N. G. Os., work-charged establishment, contingent employees, employees of Government industrial undertakings, teachers of all grades, all employees of local bodies, village Officers, etc., involving a total annual expenditure of Rs. 13 crores. In January, 1968 these were further increased involving an additional annual expenditure of about Rs. 8.5 crores. Owing to the stringency of the ways and means position, 50% of this was ordered to be credited to the Provident Fund of the employees. It is intended to increase the cash content of the dearness allowance as soon as our financial resources permit.

(vii) The welfare of the employees will always remain the chief concern of the Government and as a measure of promoting it, it is proposed to increase the provision for grant of house building loans to them from Rs. 8 lakhs this year to Rs. 20 lakhs next year.

LAW AND ORDER

A disquieting phenomenon which is assuming disturbing proportions is the out-break of public disorder, resulting in vandalism, incendiarism and destruction of public properties. The pretext for undertaking them are often too flimsy. The sections of population indulging in them are often not the aggrieved ones. While it is the avowed aim of some subversive leaders to create disorder for disorder's sake, there are others whose profession is to avail themselves of every disorder for personal gain. These are the enemies of society against whom all of us have to contend. The most heinous of these are those who incite and inflame the youth. A heavy responsibility rests upon all of us irrespective of our party affiliations to curb these elements, as otherwise, orderly society will become difficult. For our part, let me

assure you, that we will apply the sternest measures in dealing with these anti-social elements, and enforce settlement of all disputes by peaceful means.

CONCLUSION

I must not fail to recall that the size of our State Plan has been steadily shrinking. The outlay on the Plan for 1965-66 was Rs. 105 crores. It declined in the following year to Rs. 95 crores and still further to Rs. 71 crores in the current year. As Hon'ble Members are aware, the two components of the Plan outlay are the Central assistance and the State's own resources. The avenues for State taxation which are themselves limited have already been well explored and unless Central assistance is forthcoming in a large measure or a fuller devaluation of Central revenues is effected, the prospects for undertaking larger plans in the coming years will be dim.

A Finance Commission will have to go into these matters before the Fourth Five-Year Plan can be formulated, and I am confident that it will devise solutions which will enable us to undertake larger plans in the coming years. However, the requisite state resources for the sustenance of the larger plans envisaged for the coming years, will have to be raised by us. I am hopeful that we shall be able to discharge this responsibility as with the fuller utilisation of the productive assets already created in the past plans, our economy will register rapid growth.

JAI HIND

شری کے - برہانند پٹلی - چیف منسٹر نے ۱۵ - فروری ۱۹۶۸ ع کو مجلس
مقتنہ آندھرا پردیش میں موازنہ باب ۶۹-۱۹۶۸ پیش کرتے ہوئے حسب ذیل
تقریر کی -

جناب عالی !

میں آندھرا پردیش کا موازنہ باب ۶۹-۱۹۶۸ پیش کرتا ہوں -

معاشی صورت حال

جون ۱۹۶۷ میں گزشتہ موازنہ پیش کرنے کے بعد سے جس معاشی ہستی
نے ملک کو اپنی گرفت میں لے لیا تھا ، اسیوں ابھی کوئی واقع نہیں ہوئی
ہے - لیکن خوش آئند بات یہ ہے کہ ستمبر اور اکتوبر ۱۹۶۷ میں بارش کی کمی
کی وجہ سے صورت حال کی ابتری کے باوجود اچھی فصل کے امکانات روشن ہیں
جسکی وجہ زیادہ تر وہ موافق موسمی حالات ہیں جو بعد میں پیدا ہوئے ہیں -
قیمتوں کی عام سطح میں اضافہ کے رجحان میں کمی واقع ہوئی ہے - حقیقت یہ ہے
کہ حالیہ چند ہفتوں میں بعض اشیاء کی قیمتوں میں کمی کا میلان پیدا ہو گیا ہے -
ریج کی اچھی فصل کی وجہ سے قیمتوں کی سطح میں مزید استحکام پیدا ہوگا
اور اس طرح معاشی ترقی کی گزشتہ رفتار پھر برقرار ہو جائیگی -
ہماری معیشت کے امکانات کے مناسب ادراک کے لئے ہر حال یہ ضروری
ہے کہ اس معاشی ترقی کا جائزہ لیا جائے جو ہم نے ریاست کے قیام کے بعد کی
ہے -

ہماری ریاست کی تشکیل کو دس سال گزر چکے ہیں - اس مدت میں ہم نے
دوسرے اور تیسرے پنج سالہ منصوبہ کی صورت گیری کی ہے - اس مدت کے دوران
غذائی اجناس کی ہماری پیداوار جو ۵۰-۱۹۵۶ میں ۶۹۹ لاکھ ٹن تھی ،
۶۵-۱۹۶۴ میں بڑھ کر ۸۲ لاکھ ٹن ہو گئی - اس طرح غذائی پیداوار میں
۳.۷ فی صد اضافہ ہوا - تاہم ۶۶-۱۹۶۵ میں پیداوار گھٹ کر ۶۰.۱ لاکھ
ٹن ہو گئی لیکن پھر ۶۶-۱۹۶۷ میں اس میں اضافہ ہو کر یہ ۶۲.۴ لاکھ ٹن
تک پہنچ گئی - سال رواں میں بعض علاقوں میں اگرچہ ستمبر اور اکتوبر میں
ناکالی بارش ہوئی پھر بھی مجموعی پیداوار سال گزشتہ کے مقابلہ میں زیادہ ہی ہوگی
دونوں منصوبوں کی مدت کے دوران صنعتی پیداوار میں بھی قابل لحاظ
اضافہ ہوا ہے - یہ اضافہ دوسرے منصوبہ کی مدت کے دوران ۶۳ فی صد اور تیسرے
منصوبہ کی مدت کے دوران ۲۲ فی صد رہا - ریاست میں جائنٹ اسٹاک کمپنیوں
کا اجرا شدہ سرمایہ جو ۵۰-۱۹۵۵ میں ۲.۷ کروڑ روپیہ تھا ۶۵-۱۹۶۴ میں
۳۸ کروڑ روپیہ ہو گیا - قانون کار خانہ جات کے تحت رجسٹر شدہ کارخانوں

میں ماسوو مزدوروں کی تعداد ۱۹۵۶ میں ۱۷۷۹ لاکھ تھی جو ۱۹۶۶ میں ڈیڑھ لاکھ ۲۷۶ لاکھ ہو گئی۔ اگرچہ صنعتی پیداوار میں اضافہ ایک موثر اضافہ ہے لیکن ریاست کی صنعتی بنیاد کمزور رہی ہے چونکہ ہماری صنعتی آمدنی ملک کی صنعتی آمدنی کی صرف تقریباً ساڑھے تین فی صد ہی ہے۔

ان دو پانچ سالہ منصوبوں پر ۱۷۷۹ کروڑ روپیہ کے جملہ مصارف عائد ہوئے۔ ان مصارف کا ۹۷ فی صد آبپاشی اور برقی پر لگایا گیا۔ نتیجتاً ۲ لاکھ ایکڑ اراضی کو سیراب کرنے کی صلاحیت پیدا کی گئی جبکہ برقی کے میدان میں تنصیبی تکنیکی قوت ڈیڑھ لاکھ ۱۹۳ میگاواٹ ہو گئی۔ گزشتہ دو سالوں کے دوران سیراب کرنے کی صلاحیت میں ۱۱ لاکھ ایکڑ کا اور برقی تکنیکی قوت میں ۳۰۰ میگاواٹ کا مزید اضافہ ہوا۔ اب ہم قابل لحاظ پیداواری اثاثہ کے مالک ہیں جو تیز رفتار صنعتی ترقی میں مدد و معاون ثابت ہوگا۔ پچائے لسنے کے نئے اثاثہ جات پیدا کئے جائیں، ہماری سرمایہ کاری کو کمپن عرصہ کیلئے موجودہ اثاثہ جات سے ہی استفادہ کیلئے وقف کرنا پڑے گا تاکہ ریاست کی عام معیشت بہتر ہو اور آمدنی میں اضافہ ہو۔

منصوبوں میں مندرجہ معاشی ترقی کے حصول کیلئے منصوبہ سے متعلقہ ، پروگراموں کیلئے ایک متعلقہ اور مربوط نظم و نسق کی ضرورت ہے تاکہ کسی ایک شعبہ میں اس طرح کی واقع نہ ہو کہ کسی دیگر متعلقہ شعبہ کو نقصان پہنچے۔ موجودہ چیف سیکریٹری شری ایم۔ بی۔ راجو کی زورِ صدارت ایک کمیٹی نے منصوبہ کی مختلف اہمیت کو روئے عمل لانے والی ایجنسیوں کی کارکردگی کا جائزہ لیا۔ اس کمیٹی کی اہم ترین سفارشات یہ ہیں کہ ضلعی نظم و نسق کی از سر نو اس طرح تنظیم کی جائے کہ اس سے معاشی ترقی میں بہتری پیدا ہو اور یہ اسکا اولین فرض ہوگا، کلکٹر اور صدر نشین ضلع پریسڈنٹ پر مشتمل ’’ضلعی ترقیاتی بورڈ‘‘ تشکیل دیا جائے اور ضلع کی معاشی ترقی کی ذمہ داری صاف اور صریح طور پر ان پر عائد کردی جائے، اور زرعی پیداوار کی بنیادی ضروریات مثلاً قرضہ ادائیگہ وغیرہ کی گیمائش کی فراہمی کیلئے کلکٹر کو ذمہ دار گردانا جائے اور ان جگہ جات کی حد تک اسکو ضلعی صدر بنایا جائے۔ معزز اراکین کو میں یاد دلانا چاہتا ہوں کہ انہوں نے ان سفارشات پر غور کیا ہے۔ ’’ضلعی ترقیاتی بورڈ‘‘ تشکیل دے گئے ہیں اور وہ ہر سمیٹی پر مشتمل رقبہ کو ایک یونٹ قرار دیتے ہوئے آئندہ خریف کے موسم کیلئے زرعی پروگرام تیار کرتے ہیں۔ معروف ہیں۔

جاریہ پروگرام

اب میں ان اہم ترین پروگراموں کا ذکر کروں گا جو مختلف شعبوں میں شروع کئے گئے ہیں۔

زراعت

زریعی عہدہ پر اضافہ پیداوار کیلئے نئی حکمت عملی کا نمایاں پہلو ۱۹۶۶-۶۷ میں زیادہ پیداوار دینے والے اقسام اجناس کے پروگرام کا نفاذ ہے۔ ۶۸-۶۷ کے خریف اور ربیع کے موسموں کے اختتام سے قبل اس پروگرام کے تحت ۹ لاکھ ایکڑ سے زائد اراضی پر چاول کی کاشت کی جائیگی۔ آئے والے موسموں میں زراعت وسیع پیمانہ پر کاشت کی جائیگی جسکے تحت نہ صرف چاول بلکہ جوار، باجرا، سبزی کی بھی کئی لاکھ ایکڑ پر کاشت کی جائیگی۔

جاری ریسرچ میں لمبے ریشے والی روٹی پیدا کرنے کے تعلق سے جو تجرباتی اسکیمات شروع کی گئی تھیں، انکے ہمت افزا نتائج پر آمد ہو رہے ہیں۔ خصوصاً تنگہدرا پروجیکٹ کنٹرول کے تحت (Sea Island) روٹی کی کاشت بہت بہتر رہی ہے۔ (P.216 F.) روٹی کی، جو ایک دوسری بہتر قسم کے ریشے والی روٹی ہے، کاشت ڈیپٹائی اصلاح میں تیزی سے پھیل رہی ہے۔

بنگالی سن کی کاشت سے جو اصلاح وساکھا پنٹم اور سری کاکم میں تجرباتی طور پر شروع کی گئی تھی، اچھی توقعات وابستہ ہیں۔

’زریعی تحقیقاتی انسٹیٹیوٹ۔ راجندر نگر، میں (H.C.6) انڈیا کو مختصر مدت میں بہتر بنانے کا طریقہ دریافت کیا گیا ہے اور اسکے از دیاد کے لئے ایک پروگرام کا آغاز کیا گیا ہے۔

آبیاری

آبیاری کے شعبہ میں بھی ہم مسلسل ترقی کرتے رہے ہیں۔ وزیر اعظم ہندوستان نے ۳۰ اگست ۱۹۶۷ کو ناگرجونا ماگر خزانہ آب سے نہروں میں پانی چھوڑنے کی رسم انجام دی۔ اب تک ۲۲ لاکھ ایکڑ اراضی کو زیر کاشت لایا گیا ہے۔ اس کے علاوہ کرشنا ڈیلٹا کے تحت ۷ لاکھ ایکڑ کو دوسری فصل کے جاریہ موسم کے دوران پانی فراہم کیا جائیگا۔

۶۷-۱۹۶۶ کے ۱۶۵ کروڑ روپیہ کے حتمی خرچ اور ۶۸-۱۹۶۷ کے ۱۲ کروڑ روپیہ کے مجزیو خرچ کے مقابلہ میں ۱۹۶۶-۶۷ کیلئے ۸۶۵ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھنے کی تجویز ہے۔ اس محدود گنجائش سے جولائی ۱۹۶۸ تک سیدھے بازو کی نہر کے تحت ۳۰ ہزار ایکڑ اور بائیں بازو کی نہر کے تحت ۲۰ ہزار

اچکر اراضی سراب ہوسکیگی ۔ ناگر جونا ساگر ڈیم کی مکمل اونچائی تک تعمیر ۱۹۶۸-۶۹ میں تکمیل پانچائیگی ۔

اسوقت پوجم پاڑ پروجیکٹ کی ترقی کی رفتار اچھی ہے لیکن اس رفتار میں مزید تیزی پیدا کی جائیگی ۔ اس غرض کیلئے ۱۹۶۸-۶۹ کے لئے ۳۰۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھنے کی تجویز ہے ، جبکہ ۱۹۶۷-۶۸ کیلئے ۱۶۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی تھی ۔

دیگر اہم پروجیکٹ جن پر کام جاری ہے تنگہدرا ہائی لیول کنال اور گشور چنل اسکیم ہیں ۔ ۱۹۶۸-۶۹ میں تنگہدرا ہائی لیول کنال کیلئے ۵۵۶۰ لاکھ روپیہ کی جاریہ گنجائش کو بڑھا کر ۱۹۶۸-۶۹ میں ۱۴۵ لاکھ روپیہ کر دینے کی تجویز ہے ۔ گشور چنل اسکیم کے لئے ۱۹۶۸-۶۹ کے لئے ۱۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے ۔

گوداوری بیريج ، ایلرو خزائنہ آب اسکیم اور نظام ساگر کی ترقی کی اسکیم جیسے پروجیکٹ ، ان پروجیکٹوں سے مستفید ہونے والے اشخاص سے پیشگی رقم (Advance besterment contribution) کی وصولی کے ذریعہ شروع کرنے کی تجویز ہے ۔

گوداوری بیريج کے تعلق سے پیشگی رقم کی وصولی کے لئے ضروری اعلانات جاری کئے جا چکے ہیں اور دیگر دو اسکیموں کے تعلق سے بھی عنقریب اعلان جاری کئے جائینگے ۔

سب میں زیادہ اہم اوسط سائز کا آبپاشی کا پروجیکٹ نیراڈی بیريج ہے جو ویسا دھارا پروجیکٹ کا ایک حصہ ہے اور جسکے لئے ابتدائی تیاریاں کی جارہی ہیں ۔ یہ اسکیم ابھی حکومت ہند کی منظوری کی محتاج ہے ۔

رقم کی قلت کی وجہ سے بعض آبپاشی کے پروجیکٹوں پر کام کی رفتار کو مجبوراً دھما کرنا پڑا ہے ۔ بد بختی سے اسکے نتیجہ میں انجینیروں کی بڑی تعداد کی تنفیذ عمل میں لائی پڑی ۔ ان نو کام پر لگانے کے نقطہ نظر سے یہ تجویز ہے کہ ایسے پروجیکٹوں کے تعلق سے جہاں بین کی جائے جانے آئندہ سالوں میں شروع کئے جائے کی تجویز ہے اور جاریہ پروجیکٹوں کے مختلف مراحل سے متعلق تعینہ جات کی تفصیلی تیاری کی بھی تجویز ہے تاکہ مزید وقت ضائع کئے بغیر جب بھی ہمارے مالیاتی وسائل اجازت دیں انکو شروع کیا جاسکے ۔ ان اسکیمات کے تعلق سے بھی جہاں بین کرنے کی تجویز ہے جنکے ریاستی یا مرکزی شعبوں میں چوتھے منصوبہ میں جگہ پانے کا امکان ہے ۔

برق قوت

سری سیلم پروجیکٹ پر کام کی رفتار ترقی بہت اچھی ہے۔ گہرے دریا میں کافر ڈیم (Coffer Dam) کی تعمیر میں انجینئرنگ کا بڑا ہی پیچیدہ مسئلہ درپیش تھا۔ میں اس موقع سے استفادہ کرتے ہوئے، ان تمام انجینئروں کو مبارکباد دینا چاہتا ہوں جنہوں نے تقریباً ۴۰ فیٹ گہرے پانی میں کافر ڈیم کی تعمیر میں کامیابی حاصل کی ہے۔

گزشتہ سال میں نے اس امید کا اظہار کیا تھا کہ الیکٹریسیٹی بورڈ اپنے مالیاتی وسائل کو بہتر بنائیکا اور صارفین کی بہتر خدمات انجام دےگا۔ یہ امید بڑی حد تک پوری ہوچکی ہے۔ سال رواں میں خام آمدنی تقریباً ۲۰ کروڑ روپیہ رہی جبکہ گزشتہ سال ۱۸ کروڑ روپیہ تھی اور یہ توقع ہے کہ آئندہ سال اس میں اضافہ ہوکر وہ ۳۰ کروڑ روپیہ ہو جائیگی۔ سال گزشتہ کے ۷۰ فی صد اخراجات کو گھٹاکر اس سال ۱۰ فی صد کر دیا گیا ہے اور جسکے آئندہ سال ۴۰ فی صد ہو جائے گی توقع ہے۔ یہ فی صد کل ہند فی صد یعنی ۵۰ تا ۵۰ سے بڑی حد تک مطابقت رکھتا ہے۔ گزشتہ سال ۹۰,۰۰۰ پمپ سٹوں کو اور اس سال ۲۰,۰۰۰ پمپ سٹوں کو برقی فراہم کی گئی۔ سال رواں میں مشغول شدہ سرمایہ ۲۸,۱۴ کروڑ روپیہ تھا اور ۱۹۶۸-۶۹ کے لئے مجوزہ سرمایہ کی مقدار ۳۰ کروڑ روپیہ ہے۔ ترمیمی سہولتوں اور پمپ سٹوں کو برقی فراہمی کیلئے قابل لحاظ گنجائش رکھتی جائیگی۔

تیسرے منصوبہ کے اختتام پر جملہ تنصیبی برق قوت ۲۹۲ میگاواٹ تھی۔ گزشتہ سال کتنے گزرم سے ۱۲۰ میگاواٹ برق قوت حاصل ہوئی۔ کتنے گزرم کے تیسرے اور چوتھے ہر بوٹ سے جو جولائی ۱۹۶۷ میں چالو کئے گئے تھے، ۶۰ میگاواٹ برق کا اضافہ ہوا۔ نالائی میلیروکا، ۶۰ میگاواٹ والا پہلا بوٹ چالو ہو گیا ہے۔ اب جملہ تنصیبی برق قوت ۵۹۲ میگاواٹ ہو گئی ہے۔ بالائی سیلیرو کے دوسرے بوٹ کی وجہ سے، جسکے عنقریب چالو ہونے کی توقع ہے جملہ تنصیبی قوت ۶۵۲ میگاواٹ ہو جائیگی۔ کتنے گزرم کو براہ ورنکل ڈبل سرکٹ ۱۳۲ کے۔ وی۔ لائن کے ذریعہ حیدرآباد سے مربوط کیا گیا ہے۔ محبوب نگر کو ۱۳۲ کے۔ وی۔ لائن آئندہ سال مکمل ہو جائیگی۔ گجپورا کا میں واقع سب اسٹیشن بھی اسکے ساتھ چالو ہو جائیگا۔ ناگر جونا ساگر کو ۱۳۲ کے۔ وی۔ لائن کے ذریعہ حیدرآباد سے مربوط کیا گیا ہے جس کی وجہ سے حیدرآباد کو متبادل طور پر برق سربراہ کی جاسکیگی۔ حیدرآباد میں ۷۷ ایم۔ وی۔ اسے ٹرانسمارٹر نصب کیا گیا ہے تاکہ شہر ہائے حیدرآباد و سکندر آباد اور ان سے متعلقہ اضلاع تلنگانہ کو بھی برق کی سربراہی برقرار رکھی جاسکے۔

دیہاتوں کو برقائے میں تیزی پیدا کرنے کے نقطہ نظر سے ایک اسکیم وضع کی گئی ہے جسکے ذریعہ مستفید ہونے والے اشخاص کو محکوم کیا جائیگا کہ وہ

اندازہ مصارف کا ۲۰ فیصد بطور قرض دیں۔ آئندہ سال ۳۰,۰۰۰ پمپ سٹوں کو رقم فراہم کرنے کا پروگرام ہے جبکہ اس سال یہ تعداد ۲۰,۰۰۰ ہے۔

تلنگانہ میں دیہاتوں کو برائے کیلئے تلنگانہ کی فاضلات سے ۱۹۶۸-۶۹ میں ایک کروڑ روپیہ کی زائد گنجائش مہیا کی جائیگی۔ یہ رقم ۱۶۸ کروڑ روپیہ کی رقم کے علاوہ ہوگی جسکے تلنگانہ میں اسکے فاضلات سے دیگر شعبوں میں خرچ کرنے کی تجویز ہے۔

صنعتیں

ٹائپ وزیر اعظم نے ۱۰۔ دسمبر ۱۹۶۷ کو ویاکھا پٹم میں ۵۰ کروڑ کی مالیت کے ”کارو منٹل فرٹلائزر پلانٹ“ کا حال ہی میں افتتاح فرمایا ہے۔ اس پلانٹ کے پوری طرح چالو ہونے پر ہماری ریاست میں کیمیائی کھاد کی سربراہی کی صورت حال قابل لحاظ حد تک بہتر ہو جائیگی۔

ہماری ریاست میں مرکزی حکومت کے اداو جات میں سے حکمہ جوہری توانائی نے الیکٹریک ری ایکٹر کیلئے مطلوب الکٹرانک آلات اور دیگر ساز و سامان کی تیاری کیلئے اسکی یونٹوں کے قیام کے تعلق سے کافی تیزی سے ترقی ہے۔ ویاکھا پٹم میں ”پریشر وسسلس“ (pressure vessels) کی تیاری کا پروجیکٹ ترقی کے مراحل طے کر رہا ہے۔

۵۰ کروڑ روپیہ کے مصارف سے ”بال اور رولر بیرنگ بال“ کی تیاری کیلئے ”آئندہرا پردیش صنعتی ترقیاتی کارپوریشن“ کی جانب سے ایک پلانٹ کے قیام کے منصوبے قطعیت کی منزل لیں ہیں۔ کارپوریشن کو اس بات کی بھی توقع ہے کہ وہ ہتھکری کے تعاون سے کالج کے سامان کی تیاری کے پروجیکٹ کے چلانے کے لئے مرکزی مالیاتی اداو جات سے ضروری امداد حاصل کر سکیگا۔

”آئندہرا پردیش مائننگ کارپوریشن“ نے ضلع کٹڑہ میں اسپسٹوس کی کان کنی شروع کی ہے۔ ضلع مغربی گوداوری میں دوارکا تروملا میں ایک ”مٹی پیسٹری کا پلانٹ“ (Clay Levigation Plant) بھی قائم ہو گیا ہے۔ اس کارپوریشن نے اب تک ۵۰ لاکھ ٹن لوہے کی کچ دھات برآمد کی ہے جس سے ۵۰ کروڑ روپیہ کا خارجی زر مبادلہ حاصل ہوا ہے۔ ان حقیقتات کو ذیل میں دیا جاتا ہے جنہیں ہماری ریاست میں یا تو مکمل کر لیا گیا ہے یا جن پر کام جاری ہے۔

تانبہ وسیسہ : ضلع گنتور میں انی گڈلا پٹی میں تانبہ اور سیسہ کے ذخائر کا تفصیلی اندازہ۔

ہینڈلا موٹر، نل کنٹھ اور دھونٹھ ہلاکوں میں تقریباً ۳۱ ملین ٹن سیسہ اور تانبہ کی کچدھات کا پایا جانا ثابت ہے اور مزید تحقیقات جاری ہیں ۔

تانبہ : ضلع کرنول کے گئی کلواہی میں تانبہ کے ذخائر کا اندازہ ۔

۶۹-۶۸ کے دوران مزید گہرا برسا کر کے پتہ چلانے کی تجویز ہے ۔

سیسہ و چست : اصلاح کڑیہ و کرنول میں چلیماوری کنٹھ اور زنگا راجو ہلی پٹی میں سیسہ اور چست کے ذخائر کا قطعی اندازہ کرنے کے لئے مزید گہرا برسا کرنے کی تجویز ہے ۔

مونٹا : ضلع انت پور میں رام گیری گولڈ فیلڈ میں مونٹا کی کان کنی و تلاش : دوسرے مرحلہ پر پیمانہ کان سے نفع بخش کچدھات (Ore-shoots) جس کی مجموعی لمبائی ۳۰۰ میٹر اور چوڑائی ۱ میٹر ہے اور جس کے ٹن سے ۵ تا ۸ گرام مونٹا نکلتا ہے، حاصل کی گئی ہے ۔ پیمانہ کان میں دوسرے مرحلہ پر کام کا آغاز ہو چکا ہے ۔

اسبسطوس : ضلع کڑیہ میں بولی ونڈلہ ہلی میں اسبسطوس اور تانبہ کے قدامی سے تفصیلی نقشہ کشی و ڈرائنگ :

^۱ ابتدائی اندازہ سے اسبسطوس کے ۶۵۰ ملین ٹن کا ہونا ثابت ہوا ہے۔ ذخائر کا تفصیلی طور پر قطعی اندازہ کیا جا رہا ہے ۔

تانبہ : ضلع کھم میں ہیلارم علاقہ میں تانبہ کے ذخائر کا تفصیلی اندازہ : ڈرائنگ کے پہلے مرحلہ میں ۶۵۰ ملین ٹن کی کچدھات میں ۲ فی صد تانبہ کا پایا جانا ثابت ہوا ہے ۔ گہری ڈرائنگ کے دوسرے مرحلہ پر کام جاری ہے ۔

۱ زرعی صنعتی کارپوریشن

مارچ ۱۹۶۸ کے اختتام سے قبل ایک زرعی صنعتی کارپوریشن قائم کرنے کی تجویز ہے جس کا آخری سرمایہ حمص ۲ کروڑ روپیہ ہوگا۔ ۱۰ فی صد سرمایہ حمص ریاستی حکومت اور ۹۰ فی صد حکومت ہند ادا کریگی۔ فی الوقت جمع شدہ سرمایہ حمص ۶۰ لاکھ روپیہ ہے جس میں سے ۳۰ لاکھ روپیہ ریاستی حکومت اور ۳۰ لاکھ روپیہ حکومت ہند کے ہیں۔ یہ کارپوریشن زرعی مشینری، آلات، اوزار وغیرہ کی خرید و فروخت کریگا اور کھسکاروں کو واجبی دامنوں پر مشینری کرایہ پر بھی دیگا۔ حکومت ہند اس کو درآمد کردہ مشینری مثلاً ٹریکٹرز، برقی حل اور مٹی ہٹانے کی

مشنری وغیرہ دیگی۔ یہ توقع ہے کہ آخر کار یہ کارپوریشن اپنی سرگرمیوں کو زرعی صنعتوں مثلاً کاجو، چاول، کیاس، تمباکو، مونگ پھلی، میوے اور ترکاریوں وغیرہ کے لئے پروسسنگ پلانٹ تک وسعت دے گا۔

تعلیم

سہ لسانی فاسولہ پر جس کے تحت ہر بچہ کو انگریزی، ہندی اور مادری زبان سیکھنا پڑتا ہے، ہزاری ریاست میں سات سال سے عمل کیا جا رہا ہے۔ اس کی عمل آوری میں ایسی کوئی خاص مشکلات پیش نہیں آئیں گی لیکن اس بات کا خدشہ ہے کہ پارلیمان کی حالیہ منظوریہ قرارداد اور بعض ریاستوں کے الٹا پسندانہ موقف نے سہ لسانی فاسولہ پر عمل آوری کو بد سختی سے مشکل بنادیا ہے۔ میری ناچیز رائے میں قومی اتحاد کی برقراری اور استحکام کی اہم ترین ضرورت کو پیش نظر رکھتے ہوئے اس مسئلہ کا صحیح جائزہ لینا اور اس صورت حال کی اصلاح کرنا ہے۔ معزز اراکین کو اپنے نقاط نظر کے اظہار کا موقع حاصل ہے اور مجھے یقین ہے کہ ان کے نقاط نظر غیر جذباتی اور واقعیت پسند ہوں گے۔

حکومت نے اس کا فیصلہ کیا ہے کہ کالجوں میں ذریعہ تعلیم آہستہ آہستہ تلگو کر دیا جائے۔ نظم و نسق کے میدان میں بھی ۲۷ محکموں میں تعلقہ کی سطح پر تلگو کو استعمال کرنے کا حکم دیا گیا ہے اور تدریسی طور پر اس کو اور وسعت دی جائے گی۔

ورینکل، گتور اور اننت پور میں تین پوسٹ گریجویٹ سرائکز، فی سرائکز ۲۵ لاکھ روپیہ کے مصارف سے کھولے گئے ہیں۔ یہ سرائکز پوسٹ گریجویٹ تعلیم کے سرائکز کے طور پر کام کریں گے اور وقت کے اقتضا کے ساتھ مکمل جامعات میں تبدیل ہو جائیں گے۔

مالیات امداد باہمی

۶۷-۱۹۶۶ میں انجمن ہائے امداد باہمی کی جانب سے پیداوار میں اضافہ کے لئے دئے گئے مالیہ کی مقدار ۱ کروڑ روپیہ تھی۔ اس سال اس کی مقدار ۲ کروڑ روپیہ اور اگلے سال ۳ کروڑ روپیہ ہو جائے گی۔ طویل مدتی مالیہ کی مقدار بھی جو ۶۷-۱۹۶۶ میں ۱۱ کروڑ روپیہ تھی وہ ۶۸-۱۹۶۷ میں ۱۵ کروڑ روپیہ اور ۶۹-۱۹۶۸ میں ۲۰ کروڑ روپیہ ہو جائے گی۔ ”ایڈواڈولفمنٹ اسکیمات“، جنہیں ایکریڈیٹل ریز فیڈننس کارپوریشن مالیہ فراہم کریگا، بڑے پیمانہ پر شروع کی جا رہی ہیں۔

حیدر آباد میں واقع سویر بازار دن بدن عوام میں مقبول ہوتا جا رہا ہے اور اس کی روزانہ پکری تقریباً ۳۸,۰۰۰ روپیہ ہے۔ قیمتوں کو مستحکم رکھنے کے لئے

امض دیگر شہروں میں بھی اسی قسم کے بازار قائم کرنے کی تجویز ہے۔ حکومت نے اشیائے مایحتاج جیسے چنے کی دال، چوار وغیرہ حاصل کرنے کا فیصلہ کیا ہے تاکہ قلت والے مہینوں میں انہیں ساج کے غریب طبقات میں تقسیم کیا جا سکے۔

عطا اراضی

معزز اراکین کو یاد ہوگا کہ اے زمین غریبوں کو اقتادہ اراضیات کا پلہ دینے کے تعلق سے عاجلانہ کارروائی کرنے کا میں نے وعدہ کیا تھا۔ مجھے یہ کہتے ہوئے مسرت ہوئی ہے کہ یہ وعدہ پوری طرح ایفا کیا جا رہا ہے۔ جولائی کے اختتام تک پلہ کی ۱,۲۱,۸۷۸ درخواستیں وصول ہوئی تھیں۔ جن کے منجملہ ایک لاکھ سے زائد درخواست گزاروں کو پلہ منظور کیا گیا ہے۔ باقی کارروائیوں کی بھی آئندہ چند ماہ میں پکسولی کردی جائے گی۔

درج فہرست قبائل کے تعلق سے غیر قبائلیوں کو جنہوں نے قبائلیوں سے اراضیات حاصل کی تھیں، اے دخل کرنے کے لئے سخت اقدامات کئے گئے ہیں اس سلسلہ میں ۳۰ ہزار ایکڑ اراضی قبائلیوں کو عطا کی جائے گی۔

اصلاحات لگانداری

قانون لگانداری و زرعی اراضیات (علاقہ تلنگانہ) آئندہ پر دیش بائٹ ۱۹۵۰ میں یہ حکم موجود ہے کہ محفوظ لگانداروں کو وہ تمام اراضیات منتقل کی جا سکتی ہیں جو وہ زمین داروں سے خریدنے کے مستحق ہیں۔ اس حکم کا ضلع کہیم اور ضلع ونگل کے ملک پر اطلاق کر دیا گیا تھا۔ حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ ۱۵ - اگست ۱۹۶۸ سے یہ حکم تلنگانہ کے باقی علاقوں پر بھی لاگو کر دیا جائے۔ تقریباً ۳ لاکھ محفوظ لگاندار جن کے قبضہ میں ۲۱ لاکھ ایکڑ اراضی ہے اس اقدام سے مستفید ہوں گے۔

قسط اور امداد

جاری ریاست کے بعض حصوں میں قسط کا پھر اعادہ ہوا ہے۔ تمام قسط زدہ علاقوں میں مالکگزاری اراضی کی معافی کے لئے فیاضانہ طور پر احکام جاری کئے گئے ہیں۔ اس کے علاوہ ان علاقوں میں تمام باقاجات کی وصولی کو بھی ملتی کر دیا گیا ہے۔ امدادی کٹوں کے لئے اب تک ۵۰ لاکھ روپیہ منظور کئے گئے ہیں۔ زمین گروہی بینک نے بھی ان علاقوں میں کٹوں کی کھدائی اور ان کو گہرا کرنے کے لئے بطور قرضہ تقسیم کرنے ۲ کروڑ روپیہ کی گنجائش فراہم کرنے کا ذمہ لیا ہے۔

۶۸-۱۹۶۷ اور ۶۹-۱۹۶۸ کا جائزہ

اب میں سال حال و آئندہ کی مالیاتی صورت حال کا جائزہ لوں گا۔

سالانہ منصوبہ بابت ۶۸-۱۹۶۷ پر ابتداً میں ۷۳۶۸۷ کروڑ روپیہ کے مصارف کا تعین کیا گیا تھا۔ منصوبہ بندی کمیشن نے اس کی انتہائی حد ۶۸۵۹۸ کروڑ روپیہ مقرر کی تھی۔ اس نے ٹاگر جوڑا ساگر کے لئے ۱۲ کروڑ روپیہ کی گنجائش مختص کی جبکہ ہماری مقرر کردہ گنجائش ۸۶۵ کروڑ روپیہ تھی۔ منصوبہ بندی کمیشن کی سفارشات کی جزوی طور پر عمل آوری کے لئے ہمارے منصوبہ پر نظر ثانی کی جا کر ایسے ۷۱۶ کروڑ روپیہ کر دیا گیا ہے۔

سالانہ منصوبہ بابت ۶۹-۱۹۶۸ کے لئے مصارف کو ابھی منصوبہ بندی کمیشن نے قطعیت نہیں دی ہے۔ ہم اس نقطہ نظر کے حامل ہیں کہ کم سے کم ۷۲ کروڑ روپیہ متعین کئے جائیں اور منصوبہ بابت ۶۹-۱۹۶۸ کے لئے شمشہ واری تخصیص رقوم اتنی ہی ہوئی چاہئے جتنی کہ ۶۸-۱۹۶۷ میں تھی۔ یہ کم سے کم ضروریات ہیں جو ہماری اسکیمات کے لئے درکار ہیں۔

اس لئے ہم نے اپنا یہ موقف اختیار کیا ہے کہ منصوبہ بابت ۶۹-۱۹۶۸ سال رواں کے منصوبہ سے کم نہ ہو اور اسی پیمانہ پر ۶۹-۱۹۶۸ کے لئے مرکزی امداد کا بھی تعین کیا جائے۔

منصوبہ بندی کمیشن نے فیصلہ کیا ہے کہ چوتھا منصوبہ اب ۷۰-۱۹۶۹ سے شروع ہوگا اور چوتھے منصوبہ کی ترتیب کا کام ۶۹-۱۹۶۸ کے دوران مکمل کر لیا جائے۔ ہماری ریاست میں اس سلسلہ میں کام شروع کر دیا جائیگا جیسے ہی منصوبہ بندی کمیشن کی جانب سے نئے چوتھے منصوبہ کے تعلق سے نمایاں خط و خال واضح ہو جائیں۔

حسابات بابت ۶۷-۱۹۶۶

سال ۶۷-۱۹۶۶ میں آمدنی ۱۷۲۶۶ کروڑ روپیہ تھی جبکہ خرچ ۱۸۳۶۸ کروڑ روپیہ رہا۔ اس طرح ۱۲۶۳۲ کروڑ روپیہ کا خسارہ برآمد ہوا اگرچہ کہ ۶۷-۱۹۶۶ کے مرممہ تخمینہ میں ۸۶۳۱ کروڑ روپیہ کے خسارہ کی توقع تھی۔ اس بڑے خسارہ کی اصل وجہ مالک زاری اراضی میں کمی ہے چونکہ سپریم کورٹ کے قانون زائد جمع مشخصہ بابت ۱۹۶۲ کو کالعدم قرار دینے کے فیصلہ کی وجہ سے وہولیات کو روک دینا پڑا۔

مرمہ تخمینہ بابت ۶۸-۱۹۶۷

۱۷۱۶۶ کروڑ روپیہ کے ابتدائی اندازہ کے برخلاف ۱۹۱۶۳۲ کروڑ روپیہ کی آمدنی ہوئی۔ اس اضافہ کی اہم وجوہات حسب ذیل ہیں :

(الف) نئے قانون مالکداری اراضی کے تحت تقریباً ۱ کروڑ روپیہ کی خالص آمدنی۔

(ب) ریاستی اکسائیز ڈیوٹی، گاڑیوں پر محصول، محصول فروخت اور اسٹامپ وغیرہ کے تحت بہتر وصولیات۔

(ج) دھان اور چاول کی دوسری ریاستوں کو برآمد پر حکومت ہند کی جانب سے یونٹس کے طور پر ادا شدہ ۵۰ لاکھ روپیہ۔

اسی طرح اخراجات کا بھی ابتدائی اندازہ ۱۸۴۴ کروڑ روپیہ کیا گیا تھا جو بڑھکر ۱۹۳۶۹ کروڑ روپیہ ہو گیا۔

موازنہ بابت ۶۸-۱۹۶۷ میں جملہ مصارف سرمایہ کے لئے ۴۱۳ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی تھی اور سرمہ تخمینہ میں ۳۸۴۹۳ کروڑ روپیہ رکھے گئے تھے تاکہ فروخت کی وظائف، معاوضہ جاگیرداران، آہائی، برقی عمارات اور صنعتی ترقیات جیسی اسکیموں کے اخراجات کی پابجائی کی جا سکے۔

مندرجہ بالا داد و ستد اور قرضہ جات و مبادلہ جات، قرضہ عامہ اور امانتوں کے تحت داد و ستد کے ملحوظ رکھنے کے بعد توقع ہے کہ اس سال کی اختتامی ملک ۲۴۵۶ کروڑ روپیہ (سٹی) ہوگی۔

اندازہ موازنہ بابت ۶۹-۱۹۶۸

اندازہ موازنہ بابت ۶۹-۱۹۶۸ میں ۱۹۹ کروڑ روپیہ کی جملہ آمدنی کی اور ۲۰۴ کروڑ روپیہ کے خرچ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔ سال آئندہ کے منصوبہ کے لئے ہمیں ۲۵ کروڑ روپیہ کی مرکزی امداد ملنے کی توقع ہے۔ اس میں ۲۱۴ کروڑ روپیہ کی مرکزی گرانٹ شامل ہوگی۔ ہمارے مجوزہ منصوبہ میں حسابات آمدنی پر مصارف کا اندازہ ۱۴۰۳ کروڑ روپیہ ہے۔ بجانب حسابات آمدنی ۲۴۵۶ کروڑ روپیہ کے خالص خسارہ کا اندازہ ہے۔

حسب ذیل بعض اہم مدات خرچ ہیں جن کے لئے موازنہ بابت ۶۹-۱۹۶۸ میں گنجائش رکھی گئی ہے اور جو شریک منصوبہ نہیں ہیں :-

(الف) دھان اور دیگر بیجوں اور جراثیم کش ادویہ کی خریدی کے لئے ۸۱ لاکھ روپیہ۔

(ب) چف ایپیر۔ آہائی کے زیر اختیار پمپنگ اسکیمات اور نگہداشت کے لئے ۱۶۱۹ لاکھ روپیہ۔

(ج) کالچوں کے اساتلہ کے لئے بیوروپسی گرانٹس کمیشن کی شریعہ تنخواہ کے نفاذ کے لئے ۳۸ لاکھ روپیہ۔

(د) قومیاتی ہوئی نصابی کتب کے کاغذ کی خریدی کے لئے ۳۰ لاکھ روپیہ ، اگر موپڈن سے تھفناً کاغذ وصول نہ ہو۔

(ه) درج فہرست اقوام ، درج فہرست قبائل اور دیگر پس ماندہ طبقات کو مرکزی اسکالرشپ کی عطا کے لئے ۱۳ لاکھ روپیہ ۔

مصارف منصوبہ کی جملہ گنجائش کا اندازہ ۳۸۶۳ کروڑ روپیہ کیا گیا ہے جبکہ سرمہ تخمینہ میں ۳۸۶۳ کروڑ روپیہ کی گنجائش اور سال وہاں کے لئے اندازہ موازنہ میں ۳۰۶۱ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے ۔ قرضہ جات و مبادلہ جات کے تحت تقسیم کے لئے ۱۰۶۰ کروڑ روپیہ کی گنجائش فراہم کی گئی ہے۔ سال ۶۸-۱۹۶۷ کی انتہائی سلک ۴۳۲ کروڑ روپیہ (منفی) تھی اور جس کے اس سال کے اختتام پر ۴۵۶ کروڑ روپیہ (منفی) ہوجانے کی توقع ہے ۔ مدات آمدنی و خرچ ، مصارف سرمایہ ، قرضہ جات و مبادلہ جات ، قرضہ جات ، اساتذوں وغیرہ کے تحت سال ۶۹-۱۹۶۸ کے اختتام پر سلک کی مقدار ۱۸۵۰ کروڑ روپیہ (منفی) ہوجائے گی ۔ اس خسارہ کے ایک جز کی زائد حاصل سے با بچائی کی جائے گی ۔ فی الحال خسارہ کی با بچائی نہیں ہوسکے گی ۔

سال ۶۹-۱۹۶۸ کے لئے مجوزہ فلاحی اقدامات

گیمپیر مالیاتی صورت حال کے ناوجود جس کا میں نے ابھی آپ کے سامنے خاکہ پیش کیا ہے ، حکومت اپنا اولین فرض تصور کرتی ہے کہ ساج خصوصاً غریب طبقات کی فلاح و بہبود کی اسکیمات کے لئے ، اگرچہ کہ وہ پیداواری نوعیت کی نہیں ہیں ، گنجائش فراہم کی جائے ۔ رقوم کی کمی نے ہی حکومت کو اس امر سے باز رکھا کہ وہ ان اسکیمات اور اسی قبیل کی دیگر اسکیمات کے لئے بڑے پیمانہ پر گنجائش فراہم کرے ۔

(۱) سوشلسٹ طرز کے ساج کے کام کرنے کی ایک بنیادی ضرورت ، وسائل و ذرائع کو ملحوظ رکھے بغیر تعلیم کے مساوی مواقع کی فراہمی ہے ۔ فی الوقت لڑکوں کو اعلیٰ ثانوی درجہ تک بشمول اس درجہ کے مفت تعلیم دی جاتی ہے ۔ کہ لڑکوں کو یہ سہولت صرف اعلیٰ ثانوی درجہ تک حاصل ہے ۔ حکومت نے یہ فیصلہ کیا ہے کہ مفت تعلیم کی سہولت ثانوی درجہ تک بشمول اس درجہ کے تمام لڑکوں کو بھی دی جائے ۔ اس کی وجہ سے سالانہ ۵۰ لاکھ روپیہ آمدنی اس کا نقصان ہوگا ۔ اس خیال سے کہ تعلیم پر خرچ در اصل انسانی وسائل پر خرچ ہے ، اس کو بالکل منصفانہ قرار دیا جاسکتا ہے ۔

(۲) حکومت درج فہرست اقوام ، درج فہرست قبائل اور خارج شملہ فہرست قبائل (Denotified Tribes) کی فلاح و بہبود کے پروگرام کو بہتر بنانے کی

متنی ہے۔ ان تمام برسوں میں حکومت کی امداد کے باوجود ان طبقات کے مکانات و تعلیم کے مسائل اب بھی کافی وسیع ہیں۔ حکومت کی یہ کوشش ہو گی کہ ایک ایسی جامع اسکیم کے ذریعہ جو کئی سالوں پر محیط ہوگی، ان طبقات کے ہر خاندان کو مکانات اور ان کے بچوں کو مفت تعلیم کی سہولت ہم پہنچائی جائے۔

(۴) تعمیر مکانات کے لئے اراضی کی عطا کے علاوہ یہ بھی ضروری ہے کہ ان طبقات کو نقد رقم بھی دی جائے تاکہ وہ ان اراضیات پر اپنے مکانات تعمیر کرسکیں اس لئے حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ آئندہ تعمیر مکانات کے لئے اراضی کی عطا کے ساتھ ہر شخص کو ۱۰۰ روپیہ بھی دئے جائیں تاکہ وہ تعمیری مسالہ خرید سکے۔ اس رعایت کا اطلاق ان تمام اشخاص پر ہوگا جنہیں ۶ - دسمبر ۱۹۶۷ء پر یا اس تاریخ سے تعمیر مکانات کے لئے اراضیات عطا کی گئی ہوں۔ یہ تاریخ وہ تاریخ ہے جب کہ نقد رقم کو ۵۰ روپیہ سے بڑھا کر ۱۰۰ روپیہ کر دیا گیا تھا۔ اس لئے حکومت نے درج فہرست اقوام کے لئے معمول اراضی اور تعمیری مال مسالہ کی خریدی کے لئے ۳۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی ہے جبکہ گذشتہ سال اس گنجائش کی مقدار ۱۳ لاکھ روپیہ تھی۔ درج فہرست قبائل کی صورت میں اس سال کی دو لاکھ روپیہ کی گنجائش کو آئندہ سال بڑھا کر ۵ لاکھ روپیہ کردینے کی تجویز ہے۔ خارج شدہ فہرست قبائل کے لئے ۵ لاکھ روپیہ کی جدید گنجائش رکھنے کی تجویز ہے۔ یہ بھی تجویز ہے کہ درج فہرست اقوام کے لئے بورڈنگ گرانٹ وغیرہ کی ۱۲۱ لاکھ روپیہ کی رقم کو بڑھا کر اس سال ۱۲۹ لاکھ روپیہ کر دیا جائے اور آئندہ سال اس میں مزید اضافہ کیا جا کر اسے ۱۳۸ لاکھ روپیہ کر دیا جائے۔ ان تجاویز کی وجہ سے سالانہ تقریباً ۵۰ لاکھ روپیہ کا اندازہ زائد خرچہ لاحق ہوگا۔

(۵) جنگلات میں فیس بن چرائی کی وجہ سے شریب رعیت کو اکثر زحمت پیش آتی ہے۔ اس لئے حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ تمام جنگلات میں بغیر کسی فیس کے چرائی کی اجازت دے دی جائے۔ اس مد کے تحت سالانہ ۵۰ لاکھ روپیہ کے نقصان کا اندازہ ہے۔ حکومت نے یہ بھی فیصلہ کیا ہے کہ تعمیر مکانات کی اغراض کے لئے جنگلات سے گھاس وغیرہ کاٹنے اور لانے کے لئے بغیر فیس کے اجازت نامے اجرا کئے جائیں۔

(۵) پچھلے چند برسوں سے شہر ہائے حیدر آباد و سکندر آباد کافی تیزی سے پھیل رہے ہیں۔ حکومت کی تجویز ہے کہ مجس بلدیہ حیدر آباد کو دی جائے والی گرانٹ کو ۹ لاکھ روپیہ سے بڑھا کر ۲۰ لاکھ روپیہ کر دیا جائے تاکہ وہ پھیلاؤ کے تناسب سے سڑکیں اور کارہائے حفظان صحت جیسی بنیادی ضرورتوں کی تکمیل کرسکے۔

(۶) ۱۹۶۷ء میں ریاستی ملازمین کے مختلف زمروں کو جن میں ٹان گروپڈ ملازمین، ہنگامی عملہ متعلقہ کارما، عارضی ملازمین، سرکاری صنعتی اداروں کے

ملازمین ، تمام گریڈز کے مدبرین ، لوکل باڈیز کے تمام ملازمین ، عاملین دیہی وغیرہ شامل ہیں ، اضافہ شدہ گران الاؤنس دیا گیا جس کی وجہ سے جملہ ۲ کروڑ روپیہ سالانہ کے اخراجات لاحق ہوئے۔ جنوری ۱۹۶۸ میں اس میں مزید اضافہ کیا گیا جس کی وجہ سے تقریباً ۵۸ کروڑ روپیہ سالانہ کا زائد خرچہ لاحق ہوا۔ مالیاتی وسائل کی مشکل صورت حال کے پیش نظر اضافہ شدہ گران الاؤنس کا ۵۰ فیصد ملازم کے پرائیڈنٹ فنڈ میں جمع کرنے کا حکم دیا گیا۔ جیسے ہی مالیاتی وسائل بہتر ہو جائیں گران الاؤنس کی بقدر رقم میں اضافہ کر دیا جائیگا۔

(۷) ملازمین کی فلاح و بہبود ہمیشہ حکومت کے بہت زیادہ پیش نظر رہی ہے اور اسی لئے یہ تجویز ہے کہ تعمیر مکانات کے قرضہ کی سال رواں کی ۸ لاکھ روپیہ کی گنجائش کو بڑھا کر آگندہ سال ۲۰ لاکھ روپیہ کر دیا جائے۔

این و قانون کی صورت حال

ایک پریشان کن صورت حال جس سے ہم دو چار ہیں وہ این شکنی ہے جو غنہ گردی ، آتشزدگی اور سرکاری جائیداد کی نابہی کی صورت میں ظاہر ہو رہی ہے۔ اس کے محرکات اکثر و بیشتر نہایت بوردے اور کمزور ہیں۔ اس این شکنی میں مصروف طبقہ اکثر وہ نہیں ہے جسے نقصان پہنچا ہو۔ جبکہ بعض تخریب پسند فائدین کا شعور بھی ہے کہ بد نظمی کی خاطر بد نظمی پیدا کی جائے تو دوسروں کا ہیشہ بھی ہے کہ ہر ایسے موقع کا اپنے ذاتی فائدہ کے لئے استعمال کیا جائے۔ یہ عناصر سماج کے دشمن ہیں جن کے خلاف ہم سب کو جد و جہد کرنی ہے۔ ان میں سب سے زیادہ ہیمنانہ جرم ان لوگوں کا ہے جو نیچو نیچوں کو اکسائے اور بہت کم کرتے ہیں۔ بلا لحاظ جماعتی وابستگی ہم سب پر یہ ذمہ داری عائد ہوتی ہے کہ ایسے تمام عناصر کی بیخ کنی کریں ورنہ منظم سماج کا قیام مشکل ہو جائیگا۔ جہاں تک ہمارا تعلق ہے میں آپ کو یقین دلاؤں گا کہ ہم ان غیر سماجی عناصر سے نمٹنے کے لئے سخت ترین اقدامات کریں گے اور تمام نزاعات کا تصفیہ پر این ذرائع سے کیا جائیگا۔

اختتام

مجھے یہ یاد دلانا چاہیے کہ ہمارے ریاستی منصوبہ کی سائز آہستہ آہستہ گھٹ رہی ہے۔ منصوبہ بابت ۶۶-۱۹۶۵ کے لئے ۱۰۵ کروڑ روپیہ کے مصارف رکھے گئے تھے۔ مابعد سال میں وہ گھٹ کر ۹۰ کروڑ روپیہ اور سال رواں میں ۷۰ کروڑ روپیہ ہو گئے ہیں۔ جیسا کہ معزز اراکین واقف ہیں ، مصارف منصوبہ کے دو اجزاء مرکزی امداد اور خود ریاست کے وسائل ہیں۔ ریاستی معمول انداز کے امکانات کی جو چلے ہی سے محدود ہیں کافی جہاں ہیں کی گئی ہے اور تاوقتیکہ

زیادہ بڑے پیمانہ پر مرکزی امداد نہ ملنے یا مرکزی آمانی سے پورا پورا حصہ نہ ملے آئندہ سالوں میں بڑے منصوبوں کی عمل آوری کے امکانات دھندلے ہی رہیں گے۔

چوتھے پنج سالہ منصوبہ کی ترتیب سے قبل لینائن کمیشن کو ان مسائل کا جائزہ لینا ہوگا اور سمجھے پھریں گے کہ وہ ایسا حل پیش کریں جس کی وجہ سے ہم آئندہ برسوں میں نسبتاً بڑے منصوبوں کا آغاز کر سکیں گے۔ تاہم بڑے منصوبوں کی عمل آوری کے لئے ہم کو خود آئندہ برسوں میں ریاستی وسائل بڑھانے ہوں گے۔ مجھے قوی توقع ہے کہ ہم ہمارے موجودہ پیداواری اٹانوں سے جو کہ ہم نے سابقہ منصوبوں سے پیدا کیے ہیں، مکمل استفادہ کرتے ہوئے اس ذمہ داری سے عہدہ برآ ہوں گے جس کی وجہ سے ہماری معیشت عاجلانہ طور پر ترقی کے منازل طے کریگی۔

جے ہند

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORTS
CONTENTS

DATED 12TH FEBRUARY, 1968	Pages
Members sworn	1
Oral Answers to Questions	1
Written Answers to Questions	83
Announcement	
Re Arrest and release of certain members of Assembly	41
Condolence Resolutions	
1. Demise of Sri Deen Dayal Upadhyaya President Bharatiya Jan Sangh	41
2. Demise of Sri V. Seetharamayya, M. I. A.	47
Announcements	
re Furnishing certain documents to the High Court	59
re Certain members resigning from Democratic front and some members joining the Congress party	58
Business of the House	59
Papers laid on the Table	
1. Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations 1968	60
Amendment to the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules 1957	60
Additions to the First Schedule to the Industrial Disputes Act 1947	67
Amendment to Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Rules 1958	67
Government Motion	
1. Amendments to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	67

	Pages
DATED 18-2-1968.	
Oral Answers to Questions	91
Written Answers to Questions	139
Point of Information :	
re : Stay order of High Court pertaining to collection land revenue	144
Business of the House	144
Papers laid on the Table :	
G.O. Ms. No. 1925 (Education), dated 14-9-1967 ..	147
Amendments to rule 22 of the Andhra Co-operative Societies Rules, 1964 ..	151
i. G.O. Ms. No. 2858, Food and Agriculture, dated 20-11-1967	151
ii. G.O. Ms. No. 2097, Food and Agriculture, dated 17-10-1967	151
iii. G.O. Ms. No. 1965, Food and Agriculture, dated 28-9-1967	151
Point of clarification :	
re : Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulation, 1965 ..	152
Government Motion :	
re : Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1962 (Adopted)	152
Government Bill :	
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 (Discussion not concluded) ..	156
DATED 14-2-1968	
Oral Answers to Questions	201
Written Answers to Questions	227
Point of Information :	
re : Use of shackles and hand-cuffs to prisoners	229
Business of the House	229

Calling attention to matters of urgent public importance.	
re : Depression in the Chillil market	370
re : Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	390
Business of the House	390
Government Motion :	
re : Change in the Order of Business (Adopted)	394
Government resolution :	
re : Official Language (Discussion not concluded)	394
Dated 15-2-1968.	
Oral Answers to Questions	407
Business of the House	430
Government resolution :	
re : Official Language (adopted as amended)	451
Presentation of the Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69	473
Appendix	486

GENERAL INDEX

AHMED HUSAIN, Sri			
Bills (Government)			
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill 1968			
First reading	..	=	166, 189
Qn re			
Government servants—Action taken by Anti Corruption Department against			32-34
Land Revenue arrears etc			243-245
Person under detention from January 1964 to March 1967			36
Regional Historical Records Survey Committee	..		128-133
Wakf properties	.	.	213-216
Wakf properties	..	.	216-224
ANJANA REDDI Sri K.			
Bills (Government)			
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill 1968			
First reading	.		166-199
Qn re			
Famine areas	..	..	207-209
Announcement, re			
A member resigning from Democratic front and some members joining in Congress Party			58-59
Arrears and release of certain members of the Assembly			41
Furnishing certain documents to the High Court	..		
Annual Financial Statement (Budget) for the Year 1968-69			
Presentation of			472-511

APPA RAO SRI G B		
Bills (Government)		
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment)		
Bill 1968		
First reading		166-199
Calling attention re		
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis		279-290
Resolution (Government) re		
Official Language		481-484
B		
BHAGAVANTHA RAO SRI A		
Qn re		
Foreign Exchange		484-485
BHASKARA RAO SRI A		
Condolence Motion re		
Demise of Sri V Seetharamayya, M L A		47-58
BIRUK REDDY SRI—		
Petition against Mr. Khader Ali Khawaj I A.S. former Collector of Medak		
		6-11
BROOM RAO SRI R		
Qn re		
Removal of salt in Nizamsagar	..	448-450
Bills (Government)		
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968—First reading		
		166-169
BRAMANANDA REDDY SRI K		
Annual Financial Statement (Budget) for the year 1968-69		
Presentation of	..	478-511
Bills (Government)		
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill 1968		
First reading	..	166-169
Business of the House	..	57-58

Calling attention re		
Delay in the payment of salaries to teachers under Panchayat Samithis		275-290
Condolence Motion re		
Death of Sri Deen Dayal Upadhyaya, President Bharateeya Jana Sangh		41-47
Death of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.		47-58
Government motion re		
Amendments to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act 1968		67-89
Opposition motion re		
Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act 1968		152-166
Change in the order of Business		204
Point of clarification re		
Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulation 1968		182
Stay orders of the High Court re collection of land revenue of a village in West Godavari		144-147
Resolution (Government) re		
Official Language		204-201
		815,817,875
Official Language		439-456
Business of the House		59-66
Business of the House		147-151
Business of the House		200
Business of the House		200-208
Business of the House		450-461
Bhattacharyya, Sri K.		
Condolence motion re		
Death of Sri Deen Dayal Upadhyaya, President Bharateeya Jana Sangh		41-47
Death of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.		47-58

GOVERNMENT MOTION RE :

Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	152-166
--	---------

Qn. re :

Case against the Ex-Godown Keeper, Kovvur	142
Co-operative Sugar Factories	240-250
Handloom Weavers Co-operative Societies—Funds made available by Handloom Board to the	240-248
Higher Secondary schools opened by Government during 1968-69	45
Land Revenue arrears etc.	245-245
Leprosy Centre at Dhoolpet	218
Ministers residence construction of houses for	23-26
Pendyala Pumping Scheme	485
Resolution (Government)	
Official Language	308-305

C.

Calling attention re :

Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	275-290
Depression in the chilli market	270-275

Chairman, Mr.

Resolution (Government)	
Official language	312-314

CHALAPATHI RAO, SRI T.V.S.

Qn. re :	
Dredging of Canals	486-448
Irrigation well to each family	287

CHINNA NAGAYYA, SRI M.

Government motion re :	
Amendment to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	97-99

CONDOLENCE MOTION RE :

Demise of Sri Deen Dayal Upadhyas, President, Bharateeya Jana Sangh	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58

D.

Deputy Speaker, Mr.

Announcement re :	
A member resigning from Democratic Front and some member joining the Congress Party	58-59
Furnishing certain documents to the High Court	58
Business of the House	59-60
Condolence motion :	
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58

E.

ESWARA REDDY, SRI A.

Qn. re :	
Borstal schools in the State	229-230
Co-operative Banks overdraft facilities in	188-184
Inter-caste Marriages	281
Leprosy Sanatorium in Akkarampalli, Chittoor	245-246
Lokpal and Lokayat	1-5
Pension to retired Amateur Actors and Artists	185-189
Thefts at Tirumalai	35

ESWARI BAI, SMT. J.

Business of the House	147-151
Condolence motion re :	
Demise of Sri Deen Dayal Upadhyas, President, Bharateeya Jana Sangh	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
Qn. re :	
Detective Training Centre in Hyderabad	39-40

GANGADHAN, Sri K.V.

Qn. re :

Removal of silt in Nizamsagar 448-450

GODFREY, Mrs. M.

Resolution (Government) re :

Official language 895

GOPALAKRISHNAYYA, Sri VAPILALA

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968.

First reading 160-199

Business of the House 59-66,
147-151

Calling attention re :

Delay in the payment of salaries to teachers working
under Panchayat Samitis 275-290

Depression in the chilli market 270-273

Condolence motion re :

Demise of Sri Deen Dayal Upadhyaya, President
Bharateya Jana Sangh 41-47

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. 47-68

Government motion re :

Amendment to the First Schedule of the Andhra
Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968 67-80

Point of information :

Amendment to the Andhra Pradesh Public Service
Commission Regulations, 1963 152

Qn. re :

Commodity Panels for Exports 420-433

Desilting of Canals 440-448

Land Revenue arrears etc. 248-245

Lifters of Fertilizers from ports 101-122

Low Income Group Houses 17-20

Persons burnt alive on 12-2-1967 at Tondapi, Sattenpalli Tank, Guntur District	84-85
Private Irrigation Projects	412-415
Textile Technology	99-100
Resolution (Government) re :	
Official Language	801-812
GOPAL NAIDU, SRI K.	
Bills (Government)	
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amend- ment) Bill, 1968	
First reading	186-199
Business of the House	59-66
Qn. re :	
Minor Irrigation Schemes in Chittoor District	252-254
Rebate on handloom cloth	14-17
GOVINDA RAO, SRI K.	
Calling attention re :	
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	279-280
Qn. re :	
Anakapalle Sugarcane Research Station	95-97
Engineering Course in the VIII Class in H.S. and M.P. Schools continuance of	127-128
Munsif Magistrate's Court at Anakapalle	431
Oil exploration in the State	38
Rangaboluveda Project	416
Sanskrit post of Deputy Director for	134-135
Sitharamaswamy Temple of Arabupalem village, Anakapalli taluk, Vizag district	140-141
Resolution (Government) re.:	
Official Language	369-372, 334, 335

GUNNAYYA, Sri P.

Calling attention, re :

Delay in the payment of salaries to teachers working
under Panchayat Samithis 257-290

Condolence motion, re :

Demise of Sri V. Seetaramayya, M.L.A. 47-58

Government motion re :

Amendments to the First Schedule of the Andhra
Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963 87-89

Qn. re :

Bed strength in hospitals 228
Goppili Varabalagedda Dam 438-439
Gottipalligedda Reservoir 486
House sites to Harijans 288
Lift Irrigation Schemes in Srikakulam District 480-481
Minimum Wages Act implementation 21-25
Small scale industries in Srikakulam District 249
Supply of medicine to Hospitals 282-283

JANGA REDDI, Sri C.

Resolution (Government) re :

Official Language 401-402

JOSHI, Sri J.

Qn. re :

Pasupuvadavalasa Scheme 488
Work of Jantigedda, Sahur Taluk 488

K.

KASTURI DEVI, Smt. M.

Condolence motion re :

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. 47-58

Qn. re :

Drainage schemes in Jujjivaram etc. in Krishna
District 400-412

KRSANA RAO, Sri V.C.

Qn. re :
Residential Scholarships 281

KOTIAN, Sri Pragada

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Tax (Amendment) Bill,
1968 First reading 198-199

Calling attention, re.:

Depression in the Chilli Market 270-275

Government Motion, re.:

Amendment to the First Schedule of the Andhra
Pradesh Motor Vehicles Taxation, Act, 1968 67-89

Qn. re.:

Rebate on handloom cloth 14-17

KRISHNA MURTHY, Sri

Qn. re.:

Compensation to ex-Zamindars 281-282

KRISHNA MURTHY, Sri K.

Qn. re.:

Food-grains wholesale and retail dealers, etc. 287-290

Minor Irrigation Schemes in Srikakulam district 429-430

KURMAYYA, Sri V.

Condolence motion, re.:

Death of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. 47-58

L.

LATCHANNA, Sri G.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment)
Bill, 1968, First reading 198-199

Business of the House 59-60, 147-
151, 290-298

Calling attention, re.:

Delay in the payment of salaries to teachers working
under Panchayat Samithis 295-299

Condolence motion, re :	
Demise of Sri Desu Dayal Upadhyaya, President, Bharateeya Jana Sangh	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
GOVERNMENT MOTION, re :	
Amendment to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	67-89
Amendment to the Schedule to the A.P. Motor Vehicles Taxation Act, 1968	152-166
Point of information :	
Stay Orders of the High Court, re-collection of land revenue of a village in East Godavari district	144-147
Resolution (Government) re :	
Official Language	814-822, 834, 866
M.	
MADHAVA RAO, Sri A.	
Bills (Government)	
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968, First reading	166-169
Calling attention, re. :	
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	275-290
Qn. re :	
Commissioner of H.R. & C.E., Extension of service of..	128-125
Loans for pumpsets	285-287
N.G.Os., Association—Representation from	86
Pakistani nationals in the State	5-6
Public Hall-cum-Library at Vijayanagaram allotment of funds for the construction of	88-89
Superintendents of Secretariat designated as Section Officers and made Gazetted	87
Resolution (Government), re.:	
Official Language	859-861

MAHANANDA, Sri R.

Calling attention, re.:

Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis 275-280

Qn. re.:

Chemical Fertilisers—Selection of Munungu Co-operative Society for 148

Lok Karya Kshetras 280

Minor Irrigation Schemes in Nellore district .. 254-256

Pick-up Aulcut at Dortanuvagu Repairs, to .. 482

Pulpet shows for publicity of State programme .. 88

Raiding of a mill at Bapulapadu 227

MAHENDRANATH, Sri P.

Qn. re.:

Government lands—Additional staff for distribution of 281

MALLA REDDI, Sri JINNA

Qn. re.:

Leprosy Centre at Dhoolpet 219

MAREPPA, Sri T.C.

Resolution (Government), re.:

Official Language 361-362

MOHAMMAD ISRAHIM ALI, Sri

Point of information, re.:

Use of shackles and hand cuffs to prisoners 269

Motion (Government), re.:

Amendments to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968 .. 67-80

Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968 .. 182-186

Change in the order of Business 204

MUNUSWAMY, SRI K.

Qn. re :

Land Revenue arrears etc.,	248-248
Wharf at Tada for the boat way to Sriharikota Islands	407-409

MURTHY, DR. T.S.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968—First reading	100-100
---	---------

Business of the House 59-60

Condolence Motion re :

Demise of Sri Deen Dayal Upadhye, President Bharateeya Jana Sangh	41-47
---	-------

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
--	-------

Government Motion re :

Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	152-166
---	---------

Resolution (Government) re :

Official Language	348-352
---------------------------	---------

N.

NAGAIAN, SRI M.Ch.

Qn. re :

Removal of silt in Nizamsagar	448-450
---------------------------------------	---------

NAIR REDDI, SRI T.

Business of the House	89-90 147-151
-------------------------------	------------------

Calling attention re :

Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	275-288
---	---------

Depression in the chilli market	270-275
---	---------

Condolence Motion :

Demise of Sri Deen Dayal Upadhye, President Bharateeya Jana Sangh	41-47
---	-------

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
--	-------

Government Motion re :	
Amendments to the First Schedule of the Motor Vehicles Taxation Act, 1968	67-80
Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	152-166
Point of Information :	
Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1968	152
Stay Orders of the High Court re. collection land revenue of a village in East Godavari District ..	144-147
Resolution (Government) re :	
Official Language	886-887
NARASIMHAM, SRI DHANESKULA :	
Qn. re :	
Co-operative Sugar Factories	248-250
NARASA REDDY, SRI P. :	
Assistant Police Prosecuting Officers	481
NIRANJANA RAO, SRI B. :	
Qn. re :	
Waste land in Bander Taluk	240-242
O. :	
OWAINI, SRI SULTAN SALAUDDIN, :	
Qn. re :	
Muslim Wakf Board	125-126
Resolution (Government) re :	
Official Language	885, 885, 860
P. :	
PALAVALLI, SRI V. :	
Bills (Government)	
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1969—First reading	166-169
Condolence Motion re :	
Demise of Sri Deen Dayal Upadhyaya, President Bharateeya, Jana Sangh,	41-47

Qn. re :		
Pension to retired Amateur Actors and Artists ..	185-189	
Resolution (Government) re :		
Official Language	402-405	
Papers laid on the Table re :		
Additions to First Schedule to the Industrial Disputes Act, 1947	67	
Amendments to Rule 22 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules, 1964	151	
Amendments to the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957	66	
Amendment to the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board Rules, 1958	67	
Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1968	66	
G.O. Ms. No. 1925, Education, dated 14-9-1967 ..	151	
G.O. Ms. No. 1965, Food and Agriculture, dated 28-9-1967	151	
G.O. Ms. No. 2097, Food and Agriculture, dated 17-10-1967	151	
PAPREDDY, SRI B.		
Government Motion re :		
Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1969	152-165	
Resolution (Government) re :		
Official Language	375-377	
PARANKUSAM, SRI MUDALIYARU.		
Qn. re :		
Lift Irrigation Schemes	426-428	
PARANKUSAM, SRI M.B.		
Resolution (Government) re :		
Official Language	454-455	

PITCHAIAN, SRI P.

Qn. re :

Co-operative Central Bank Abolition of Administrative Committee of 138

PITTI, SRI BADRIVISHAL.

Qn. re :

Bharat Sevak Samaj—Loan amount given to 239

Food grains—Detection of hoarding of 237

Higher Secondary Schools opened by Government during 1966-67 45

Land Revenue arrears etc. 240-245

Leprosy Centre at Dhoolpet 218

Minimum Wages Act implementation 21-25

Ministers residence construction of houses for 85-86

Regional Historical Records Survey Committee 128-138

Point of Information :

Amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1968 152

Stay orders of the High Court re. collection of land revenue of a village in East Godavari District 144-147

Use of shackles and hand cuffs to prisoners 269

PRABHAKARA RAO, SRI K.

Bills (Government) :

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968.

First reading 166-169

Calling attention re :

Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis 275-296

Condolence Motion re :

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. 47-58

Government Motion re :	
Amendments to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968 ..	87-89
Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968 ..	152-168
Resolution (Government) re :	
Official Language	381-384
PURUSHOTHAMA RAO, Sri T.	
Qn. re :	
Co-operative Sugar Factories	240-250
Enquiry against Mr. Khader Ali Khan, I.A.S. former Collector of Medak	6-11
Fertilizers supply to Khammam District Marketing Society	133-140
Jela Cherunu Temple Trust Committee	141
Mining Corporation Action on the Estimates Committee Report on	25-32
Resolution (Government) re :	
Official Language	397, 398, 379-381
Q.	
Questions regarding :	
Allotment of patta	
Annapalle Sugar-cane Research Station	96-97
Anicut across River Champavathi	415-416
Assistant Police Prosecuting Officers	431
Bed strength in hospitals	228
Bed strength in the Government Hospital Suryapet	229
Bharat Sevak Samaj, Loan amount given to	259
Borstal schools in the State	229-230
Case against the Ex-Godown Keeper, Kovvur	142
Chemical Fertilizers' selection of Munungu Co-operative Society for	143

Commissioner of H.R. & C.E. Extension of Service of	128-128
Commodity Panels for Exports	490-498
Compensation to ex-Zamindars	281-282
Co-operative Banks overdraft facilities in	183-184
Co-operative Central Bank Abolition of Administrative Committee of	128
Co-operative Sugar Factories	249-250
Death of a pregnant lady, Smt. V. Ramulamma due to failure to conduct operation in time in the Government Hospital, Khammam	282
Deputation of Police Officers to Scotland Yard	80
Desilting of canals	406-448
Detective Training Centre in Hyderabad	80-40
District Statistical Officers	485-486
Drainage scheme for Kaval	86
Drainage schemes in Jujjivaramete. in Krishna District	409-412
Electricity to Dassagominyoor and 5 other villages in Kuppam Taluk	284-285
Electricity to Kattanguru village	288
Electricity to Narketpalli	284
Engineering Course to the VII Class in H.S. & M.P. Schools continuance of	127-128
Enquiry against Mr. Khader Ali Khan, I.A.S. former Collector, Medak	9-11
Export of Frog Legs	419-420
Famine areas	207-209
Fertilisers supply to Khammam District Marketing Society	189-170
Fire Station at Parvatirama	40
Fire Station at Pithepuram	40

Food-grains detection of hoarding of ..	227
Foodgrains-wholesale and retail dealers in ..	287-240
Foreign Exchange	484-485
Girls High School for each taluk	97-99
Goppili Varahniagedda Dam	428-429
Guttipalligedda Reservoir	480
Government lands additional staff for distribution of	281
Government servants-Action taken by Anti Corruption Department against	82-84
Green manure permits	89
Groundnut cultivation	126-127
Gundathimadugu Lift Irrigation Scheme ..	287
Handloom Weavers Co-operative Societies-Funds made available by Handloom Board to ..	246-248
Harijan Hostals in the State	261
Higher Secondary Schools opened by Government during 1966-67	45
House sites to Harijans	288
Inter-caste marriages	281
Irrigation well to each family	287
Kasiviswanatha Temple, Palmaner	143-144
Jella Cherunu Temple-Trust Committee to the ..	141
Labour Minister Conference at Delhi	11-14
Land Revenue arrears etc.	243-245
Leprosy Centre at Dhoolpet	218
Leprosy Sanatorium in Akkarampalli, Chittoor ..	245-246
Lifters of Fertilisers from ports	101-122
Lift Irrigation Schemes in Srikakulam District ..	480-481
Lift Irrigation Schemes	426-428

Loan for pumpsets	285-287
Lok Kanya Kshetras	280
Lokpal and Lokayut	1-5
Low Income group houses	17-20
Middle Schools and Higher Eic. Schools Replacement by Upper Primary and High Schools	142
Minimum Wages Act implementation	21-25
Mining Corporation Action on the Estimates Committee Report on	25-32
Minister for Irrigation (Sri S. Siddha Reddy) attempt to murder the	87-88
Ministers residence construction of houses	85-86
Minor Irrigation schemes in Chittoor District	252-254
Minor Irrigation schemes in Nellore District	254-256
Minor Irrigation Schemes in Srikakulam District	429-430
Minor Irrigation works in the State	287
Nogalathuru Drain-Deepening of	287
Munsif Magistrate's Court at Anakapalli	401
Muslim wakf board	125-126
N.G.Os. Association-representation from	86
Neuro-surgical ward at Vizag	212-213
Oil exploration in the State	83
Pakistani nationals in the State	5-6
Pasupuvadavalasa Scheme	458
Pay scales of Lecturers	169
Pendyala Pumping Scheme	463
Pension to retired Amateur Actors & Actres	185-189
Persons bulsent alive on 12-9-97 at Tondapi Sattens-palli Taluk, Guntur District	84-85

Persons under detention from January 1964 to March, 1967	36
Pickup accident at Dornapuvagu repairs to ..	482
Poultry farms in Srirakulam	285
Prisoners in Hyderabad Central Jail release of ..	280
Private Irrigation Projects	412-415
Public Hall-cum-Library at Vijayanagaram allotment of funds for the construction of ..	88-89
Puppet shows for publicity of State programme ..	88
Raiding of a mill at Bepulapadu	227
Railway over-bridge at Eluru	424-426
Tangaboluvedda project	416
Rajyalaseema Development Board	417-419
Rebate on handloom cloth	14-17
Regional Historical records survey committee ..	128-128
Removal of silt in Nizamsagar	448-450
Residential Scholarships	261
Rickshaw Pullers Co-operative Societies allotment made for	250-251
Road between Rajole and Sakthinetipalli widening of	482
Rock blasting machines	141-142
Salaries of the Village officers	206-207
Sale of land to Nizam Dolphin's Nose	201-206
Sanatorium at Palmaner	225-226
Sanskrit post of Deputy Director for	184-185
Scholarships to post-Matriculate students	224-225
Shackles and handcuffs to prisoners	226-227
Sitharamaswamy temple of Arabupalem village, Anakapally taluk Vizag	140-141

Small scale industries in Seikakulam District ..	249
Sugar cane price	91-96
Superintendents of Secretariat designated as Section Officers and made gazetted	87
Supply of medicines to hospitals	232-233
Textbooks of 9th class Non-availability of ..	100
Textile Technology	90-100
Thefts at Tirumalni	85
Toddy tappers Co-operative Societies in Nalgonda District	202-208
Treatment to Sri Rama Rao, Superintendent, Mupl. Corporation Hyderabad in America	209-212
Wakf properties	215-216 216-224
Waste land in Bender taluk	240-242
Wharf at Tada for the boat way to Seharikofa islands	407-409
Wheat cultivation	90
Work of Jantigedda, Salur taluk	483
X-ray films to Kurnool Hospital, supply of	220
R.	
RAGHAVA REDDY, SRI N.—	
Qn. re :	
Electricity to Kathanguru village	288
Electricity to Narketpalli	284
Prisoners in Hyderabad Central Jail release of ..	230
Shackles and handcuffs to prisoners	226-227
Todday Tappers Co-operative societies in Nalgonda District	202-208
RAGHAVULU, SRI T.V.	
Calling attention re :	
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Sanithas	275-280

RAJAGOPAL REDDY, SRI R.

Qn. re :

Groundnut cultivation	..	..	..	126-127
-----------------------	----	----	----	---------

RAJAN, SRI T.C.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968.

First reading	..	..	..	166-169
---------------	----	----	----	---------

Business of the House	..	..	..	147-161, 249
-----------------------	----	----	----	-----------------

Qn. re :

Girls High School for each taluk	..	..	..	97-99
----------------------------------	----	----	----	-------

Kaiviswanatha Temple, Palmaner	..	..	..	148-144
--------------------------------	----	----	----	---------

Neuro-Surgical Ward at Vizag	..	..	..	212-218
------------------------------	----	----	----	---------

Salaries of the village Officers	..	..	..	206-207
----------------------------------	----	----	----	---------

Sanatorium at Palmaner	..	..	..	226-226
------------------------	----	----	----	---------

Scholarships to post-matriculate students	..	..	..	224-225
---	----	----	----	---------

RAJESWARA RAO, SRI CH.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968.—First reading

..	..	..	166-169
----	----	----	---------

Business of the House	..	..	..	59-66
-----------------------	----	----	----	-------

Condolence Motion re :

Denise of Sri Deen Dayal Upadhaya, President Bharateeya Janu Sangh	..	..	..	41-47
--	----	----	----	-------

Denise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	..	..	..	47-53
--	----	----	----	-------

Amendment to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	..	..	..	67-89
---	----	----	----	-------

Point of Information :

Stay order of the High Court re-collection of land revenue of a village in East Godavari	..	..	..	144-147
--	----	----	----	---------

Qn. re :

Higher Secondary Schools opened by Government during 1966-67	..	..	..	45
--	----	----	----	----

426-4

Resolution (Government) re :	
Official Language	822-824, 826
THARU, SRI V.B. (MINISTER FOR REVENUE)	
Business of the House	59-60
Point of Information re :	
Stay orders of the High Court re-collection of land revenue of a village in East Godavari .. .	141-147
Resolution (Government)	
Official Language	827-828
RAMACHANDRA GOUD, SRI R.	
Resolution (Government)	
Official Language	826
RAMACHANDRA REDDY, SRI K.	
Qn. re :	
Groundnut cultivation	126-127
Resolution (Government)	
Official Language	828-829
Calling attention, re :	
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	275-290
RAMANATHAN, SRI K.	
Condoicence motion :	
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
Government motion, re :	
Amendment to the Schedule to the A. P. Motor Vehicles Taxation Act, 1963	152-166
Qn. re :	
District Statistical Officers	435-436
Resolution (Government) re :	
Official Language	352-356
RAMANAYYA, SRI B. V.	
Business of the House	147-151

Qn. re :		
Leprosy Centre at Dhoolpet	..	213
Ministers residence construction of houses	..	35-36
Regional Historical Records Survey Committee	..	128-133
RAMA RAO, SRI T.		
Qn. re.:		
Goppili Vaahalagedda Dam.	..	428-429
RAMA RAO, SRI V.		
Bills (Government)		
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968	..	
First Reading	..	166-199
Condolence motion :		
Demise of Sri Deen Dayal Upadhaya, President, Bharateeya Jana Sangh	..	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	..	47-58
Qn. re :		
N.G.Os. Association representation from..	..	36
Public Hall-cum-Library at Vijayanagaram—Allotment of funds for the construction of	..	38-39
Sale of land to Nizam at Dolphin's Nose	..	20-206
RAMASUBBA REDDI, SRI R.		
Resolution (Government) re.:		
Official Language	..	396-397
RAMASWAMI, Sri T.		
(Minister for Panchayati Raj).		
Calling attention, re.:		
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis ..	..	275-290
RAMASWAMI REDDI, SRI G.		
Calling attention, re :		
Depression in the chilli market	..	270-275

RAMI REDDI, SRI A.

On re :

Chemical fertilisers—Selections of Munnangi Co-operative Society for	143
Raiding of a mill at Bapulapadu	227

RAMULU, SRI N.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968. First Reading	166-199
Poultry farms in Srikakulam	235

RAO, SRI C. V. K.

Bills (Government)

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968. First Reading	166-199
Business of the House	59-66, 147-151, 159, 290-293.

Calling attention, re :

Delay in the payment of salaries to teachers under Panchayat Samithis	275-290
---	---------

Condolence motion, re :

Demise of Sri Deen Dayal Upadhyaya, President Bharatoya Jana Sangh	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58

Government motion re :

Amendments to the First Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	67-80
--	-------

Government Motion re :

Amendment to the Schedule to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	162-166
---	---------

Point of information :

Stay orders of the High court re-collection of land revenue of a village in E. Godavari	144-147
Use of shackles and hand cuffs to prisoners	269

Qn. re :		
Labour Ministers conference at Delhi	11-14	
Lokpal and Lokayat	1-5	
Minimum Wages Act implementation	21-25	
Sugar-cane price	91-98	
Resolution (Government) re :		
Official Language	801, 812, 818 820, 825, 831-838	
RATNASAPATHI, Sri B.		
Qn. re :		
Land Revenue arrears etc	248-248	
Resolution (Government) re :		
Official Language	455-459	
REDDY, Sri B. N.		
Qn. re :		
Bed-strength in the Government Hospital, Suryapet	229	
Resolution (Government) re :		
Official Language	384-405	
S.		
SAMBASIVA RAJU, Sri P.		
Qn. re :		
Anicut across River Champavathi	415-416	
SATYANARAYANA, Sri D.		
Qn. re :		
Enquiry against Mr. Khader Ali Khan, I.A.S., former Collector of Medak	611	
SATYANARAYANA, Sri T.		
Calling attention, re :		
Delay in the payment of salaries to teachers working under Panchayat Samithis	275-280	
SATYANARAYANA, Sri P. O.		
Qn. re :		
Deputation of Police Officers to Scotland Yard	39	

Rayachoti Development Board	41-42
Treatment to Sri Sri Rama Rao Superintendent Municipal Corporation Hyderabad in America	209-212
Wheat cultivation	96
X-ray films to Karnool Hospital, Supply of	229
SATYANARAYANA RAO SRI R	
Bills (Government)	
The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill 1955	166-169
Qn re	
Death of a pregnant lady Smt V Ramakrishna due to failure to conduct operation in the Government Hospital Khammam	332
Government Servants—Action taken by Anti Corruption Department	32-34
Rickshaw Pullers Co-operative Societies Allotment made for	250-251
SATYANARAYANA RAO SRI R	
Qn re	
Teponoy Estate at Dhoolpet	213
Ministers residence construction of houses	35-36
SATYANARAYANA RAO SRI R	
Qn re	
Allotment of plots	232
Rock Blasting Machines	141-142
Minister for Irrigation (Sri S. Siddha Reddy) attempt to murder the	87-88
Resolution (Government) re	
Official Language	345-346
SATYANARAYANA RAO SRI R	
Qn re	
Gundlathuruduru Lift Irrigation Scheme	237

SESHAVATHARAM, SRI P.

Qn. re :
Mogalashurra Drain—Deepening of .. 257

SIVIAH, SRI G.

Business of the House .. 59-60

Point of Information re :

Stay order of the High Court re-collection of land revenue of a village in E. Godavari Dist. .. 144-147

Qn. re :

Minor Irrigation Schemes in Chittoor .. 252-254

Resolution (Government) re :

Official Language .. 398-400

SOMESWARA RAO K.

Condolence motion re :

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. .. 47-58

SPRAKES MR.

Announcement re :

Arrest and release of certain members of the Assembly .. 41

Bills (Government) :

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968 ..

First reading .. 168-199

Business of the House .. 59-60,
147-151,
268, 290-293

Calling attention re :

Delay in the payment of salaries to teachers under Panchayat Samithis .. 275-290

Condolence motion re :

Demise of Sri Doon Dityal Upadhyaya, President, Bharateeya Jana Sangh .. 41-47

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. .. 47-58

Government motion re :

Change in the order of Business 204

Form of information re :

Stay orders of the High Court re-collection of land
revenue of a village in East Godavari .. 144-147

Resolution (Government) re :

Official Language 295-301,
320-321,
324-325,
335,331,
330,330,
400,405,
405,
409-472

SUBRAIAN, SRI P.

Question re :

Commodity Panels for Export 402-423
Commodity Panels for Exports 402-423
Lokpal and Lokayat 1-5
Chemical Fertilisers—Selection of Munnangi Co-
operative Society for 148

SUBBANANDU, SRI G.

Question re :

Drainage scheme for Kavali 86
Raiding of a mill at Bapulapadu 227
Fire Station at Rithapuram 40
Harijan Hostels in the State 261

THIRUMA REDDY, SRI P.—

Calling attention re :

Depression in the chilli market 270-275

(Government) :

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amend-
ment) Bill, 1968

First reading 166-199

VASUDEVA KUBERNATI NAIK, SRI			
Resolution (Government) re :			
Official Language		..	377-378
VASUDEVA RAO, SRI A.			
Question re :			
Assistant Police Prosecuting Officers	..	..	481
Resolution (Government) :			
Official Language	..	..	373-374
VERMA RAGHAVA RAO, SRI M.			
Question re :			
Lifters of Fertilisers from ports	..	..	101-122
VEMAYYA SRI S.			
Question re :			
Export of frog legs	..	..	419-420
Foreign exchange	..	..	484-485
Government Servants—Action taken by Anti corruption Department against	..	..	53-54
Inter-caste Marriage	..	..	281
Middle Schools and Higher Elementary Schools replacement by Upper Primary and High Schools	..	..	142
Minimum wages Act implementation	..	..	21-25
Minor Irrigation Schemes in Nellore District	..	..	254-256
Minor Irrigation Works in the State	..	..	227
Textbooks of 9th Class non-availability	..	..	100
VENGAYYA, SRI CH.			
Resolution (Government) :			
Official Language	..	..	366,368-369
VENKATAM, SRI D.			
Question re :			
Minister for irrigation (Sri S. Siddha Reddy) attempt to murder the	..	..	37-38

VENKANNA, SRI G. C.	
Resolution (Government) re :	
Official Language	856-858
Calling attention re :	
Delay in the payment of salaries to teachers under Panchayat Samithis	275-290
VENKATANARAYANA, SRI M.	
Condolence motion :	
Demise of Sri Deen Dayal Upadhyaya President Bharateya Janasangh	41-47
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
Railway over-bridge at Bhuru	424-426
Question re :	
Fire Station at Parvathipuram	40
Pasupuvadavasa Scheme	488
VENKATARAMI REDDY SRI M.	
Question re :	
Works of Jantigedda, Sahur Taluk	468
VENKATA RAO, SRI Y.	
Condolence motion re :	
Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A.	47-58
VENKAT RAO, SRI T.	
Question re : ..	
Pay Scales of Lecturers	18
VENKAT RAO, SRI Y.	
Resolution (Government) :	
Official Language	386,888-390
VENKATA REDDY, SRI G.	
Government motion :	
Amendment to the First Schedule of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1968	67-89
Question re :	
Foreign Exchange	484-485

VENKATASUBRAHMAN, SRI O.

Question re :

Superintendents of Secretariat designated as
Section Officers and made gazetted 37

VENKATESAM, SRI D.

Question re :

Electricity to Dasagominyoor and 5 other villages
in Kuppam Taluk 284-285

Green manure permits 39

Resolution (Government)

Official Language 884-896

VENKATESWARA RAO, SRI K.

Condolence motion :

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. .. 47-58

VIMALA DEVI, SMT. N.

Condolence motion :

Demise of Sri V. Seetharamayya, M.L.A. .. 47-58

